

**«Қазатомөнеркәсіп»
ұлттық атом компаниясы»
акционерлік қоғамы**

**Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына
сәйкес жеке қаржылық есептілік және
Тәуелсіз аудитордың аудиторлық қорытындысы**

2017 жылғы 31 желтоқсан

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Пайда немесе залал және өзге жиынтық табыс туралы жеке есеп

Мазмұны

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

Пайда немесе залал және өзге жиынтық табыс туралы жеке есеп.....	1
Қаржы жағдайы туралы жеке есеп.....	2
Ақша қаражатының қозғалысы туралы жеке есеп.....	3
Капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп.....	4

Жеке қаржылық есептілікке ескертпелер

1. «Қазатомөнеркәсіп» Тобы және оның қызметі туралы жалпы мәліметтер.....	5
2. Компания өз қызметін жүзеге асырып отырған экономикалық орта.....	6
3. Есеп саясатының негізгі ережелері.....	6
4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен кәсіби ой-пікірлер.....	19
5. Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерді қолдану.....	26
6. Жаңа есептік ережелер.....	26
7. Байланысты тараптармен есептесу және операциялар.....	30
8. Табыс.....	32
9. Өткізудің өзіндік құны.....	32
10. Өткізу бойынша шығыстар.....	32
11. Жалпы және әкімшілік шығыстар.....	32
13. Өзге табыстар.....	34
14. Өзге шығыстар.....	34
15. Ұжымға еңбекақы төлеу.....	35
16. Қаржылық кіріс және шығыс.....	35
17. Табыс салығы бойынша шығыстар.....	36
18. Материалдық емес активтер.....	38
19. Негізгі құралдар.....	39
20. Өндіріске дайындау шығындары.....	40
21. Жер қойнауын пайдалану құқығы.....	41
22. Баралау және бағалау активтері.....	41
23. Еншілес кәсіпорындарға салынған инвестициялар.....	42
24. Қауымдасқан кәсіпорындарға салынған инвестициялар.....	44
25. Бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялар.....	45
26. Өзге инвестициялар.....	45
27. Дебиторлық берешек.....	47
28. Өзге активтер.....	48
29. Қорлар.....	48
30. Байланысты тараптарға берілген қарыздар.....	49
31. Ақша қаражаты мен олардың эквиваленттері.....	50
32. Капитал.....	50
33. Кредиттер мен қарыздар.....	50
34. Резервтер.....	52
35. Кредиторлық берешек.....	54
36. Басқа міндеттемелер.....	54
37. Шартты және келісімшартты міндеттемелер.....	55
38. Қаржы тәуекелдерін басқару.....	59
39. Қаржы құралдарының әділ бағасы.....	67
40. Бағалау санаты бойынша қаржы құралдарын ұсыну.....	68

Тәуелсіз аудитордың есебі

«Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ Акционері мен Директорлар Кеңесіне

Пікір

Біздің пікірімізше, осы жеке қаржылық есептілік «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясының» АҚ (бұдан әрі – «Компания») 2017 жылғы 31 желтоқсандағы қаржылық жағдайын, сондай-ақ жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі оның қаржылық нәтижелері мен ақша қаражатының қозғалысын Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес барлық маңызды жақтарынан анық көрсетеді.

Аудит тақырыбы

Біз Компанияның жеке қаржы есептілігіне аудит жүргіздік, ол келесілерді қамтиды:

- 2017 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайы туралы жеке есеп;
- жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі пайда немесе шығын және басқа жиынтық кірістер туралы жеке есеп;
- жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп;
- жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі ақшалай қаражаттардың қозғалысы туралы жеке есеп;
- есеп саясатының негізгі ережелері мен өзге де түсініктеме ақпараттан құралған қаржылық есептемеге ескертулер.

Пікір білдіру үшін негіз

Біз аудитті халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің жауапкершілігіміз «Аудитордың қаржылық есептілігінің аудитіне жауапкершілігі» бөлімінде төменде сипатталған.

Біз алған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негізді қамтамасыз ету үшін жеткілікті және тиісті болып табылады деп есептейміз.

Тәуелсіздік

Біз халықаралық бухгалтерлердің этика стандарттары Кеңесінің кәсіби бухгалтерлер этика Кодексіне (ХБЭСК) сәйкес Компанияға тәуелсізбіз. Біз ХБЭСК Кодексіне сәйкес өзге этикалық міндеттерді орындадық.

Басшылықтың және корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалардың қаржылық есептілікке жауапкершілігі

Басшылық осы қаржылық есептіліктің Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес жасалуына және дұрыс ұсынылуына, басшылықтың қаржылық есептілікті дайындауға қажетті деп санайтын ішкі бақылауына және алақол әрекеттер немесе қателіктердің салдарынан айтарлықтай бұрмаланбауына жауапты.

Қаржылық есептілікті даярлай отырып, басшылық Компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыруға қабілеттілігін бағалауға, қызметтің үздіксіздігіне қатысты тиісті мәліметтерді ашуға, және есептіліктің қызметтің үздіксіздігі жорамалының негізінде жасалуына жауапкершілік алады, бірақ басшылық Компанияны жоюды, қызметін тоқтатуға ниеттенген жағдайды, немесе қызметті тоқтату мен жоюдан басқа нақты қандай да бір балама болмаған жағдайларды қоспағанда.

Корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалар Компанияның қаржылық есептілігін дайындау үрдісін қадағалауға жауапты болып табылады.

Аудитордың қаржылық есептілігінің аудитіне жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз тұтастай алғанда қаржылық есептілікте алақол әрекеттер немесе қателіктердің салдарынан туындайтын елеулі бұрмалаулардың жоқ екендігі туралы сапалы кепілділікті алу, және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытындыны шығару болып табылады. Сапалы кепілділік дегеніміз, жоғары деңгейдегі кепілділікті білдіреді, бірақ ХАС-на сәйкес жүргізілген аудит маңызды бұрмалаулардың бар болған жағдайында, оларды әрқашан анықтайтындығына кепілдік болып саналмайды. Бұрмалаулар алақол әрекеттер мен қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін, және егер олар жеке немесе тұтастай қолданушылардың осы қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне айтарлықтай ықпалын тигізеді деп негізді болжауға болатын болса, маңызды болып есептелінеді.

ХАС-на сәйкес жүргізілген аудит аясында, біз кәсіби пікір қолданып, кәсіби күдікшілдікті сақтаймыз. Сонымен қатар, біз келесі әрекеттерді орындаймыз:

- алақол әрекеттер немесе қателіктердің салдарынан қаржылық есептіліктегі айтарлықтай бұрмалаулардың тәуекелдерін айқындаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді жобалаймыз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіру үшін жеткілікті әрі тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. Алақол әрекеттердің салдарынан болған елеулі бұрмалаулардың тәуекелі, қателіктердің салдарынан болған елеулі бұрмалаулардың тәуекелінен жоғарырақ, себебі, алақол әрекеттерге келісу, жалғандық, қасақана жіберу, ақпаратты бұрмаланған күйінде беру немесе ішкі бақылауды айналып өтетін іс-әрекеттер жатады;
- тиісті жағдайларға қатысты аудиторлық рәсімдерді жобалау мақсатында аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесі жайлы түсінік аламыз, бірақ Компанияның ішкі бақылауының тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес;
- қолданылған есеп саясатының орындылығы мен есептік бағалаулардың негізділігін және басшылық дайындаған тиісті ақпаратты ашып көрсетулердің негізділігін бағалаймыз;
- басшылықтың үздіксіз қызмет туралы жорамалдың қолданылуының орындылығы туралы тұжырым жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдердің негізінде Компанияның үздіксіз қызметін жалғастыру қабілеттілігіне елеулі күмәндар тудыратын оқиғалар мен жағдайларға

байланысты маңызды белгісіздіктердің бар болуы туралы қорытынды жасаймыз. Егер біздің қорытындыда маңызды белгісіздік болған жағдайда, біз өз қорытындымызда қаржылық есептіліктегі тиісті ақпараттың ашылуына назар аударуымыз керек, егер ондай ақпараттың ашылуы орынсыз болған жағдайда, біз өз пікірімізді өзгертуіміз керек. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық қорытындының шығарылу күніне дейінгі жиналған аудиторлық дәлелдемелерге негізделген. Алайда, болашақта болатын оқиғалар немесе шарттар Компанияның қызметінің үздіксіздік қабілеттілігін жоғалтуына әкеп соқтыруы мүмкін;

- жалпы ұсынылуына, құрылымы мен мазмұнына, ақпараттың ашылуына, және де негізінде жатқан операциялар мен оқиғаларды осы қаржы есептілікте дұрыс ұсынылғанына баға береміз.

Біз корпоративтік басқаруға жауапты тұлғалармен өзара ақпарат алмасамыз, оларға өзге ақпараттан бөлек, жоспарланған аудиттің көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ, аудит нәтижелерінен туындаған маңызды қорытындылар туралы, оның ішінде, аудит барысында айқындалған ішкі бақылаудың маңызды кемшіліктері туралы мәлімет береміз.

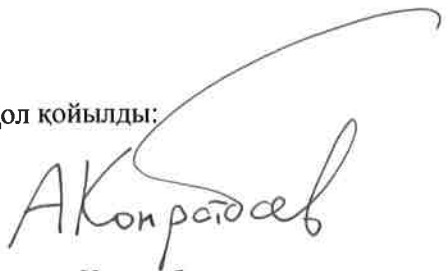
PricewaterhouseCoopers LLP

Алматы, Қазақстан
2018 жылғы 16 наурыз

Бекітілді:

Дана Инарбаева
Басқарушы директор
«Прайсуотерхаус Коуперс» ЖШС
(Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің
Бас Мемлекеттік лицензиясы, 1999 жылғы 21
қазан №0000005)

Қол қойылды:

Азамат Конратбаев
Аудит бойынша әріптес
(2003 жылғы 8 мамырдағы №00770863
Мамандандырылған Бухгалтерлер
институты)

Қол қойылды:

Светлана Белокурова
Орындаушы-аудитор
(1998 жылғы 21 ақпандағы №00000357
аудитордың біліктілік куәлігі)

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Пайда немесе залал және өзге жиынтық табыс туралы жеке есеп

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Ескерту	2017ж.	2016ж. (қайта есептелген)
Табыс	8	190,994	241,310
Өткізілген өнімнің өзіндік құны	9	(148,560)	(168,257)
Жалпы табыс		42,434	73,053
Өткізу бойынша шығыстар	10	(2,477)	(4,097)
Жалпы және өкімшілік шығыстар	11	(18,319)	(15,275)
Активтердің құнсыздануын қалпына келтіру		537	219
Активтердің құнсыздануынан болған залал	12	(28,539)	(23,937)
Бағам айырмашылығы бойынша таза пайда	14	2,762	2,381
Өзге табыстар	13	121,512	621
Өзге шығыстар	14	(4,905)	(21,274)
Қаржылық табыстар	16	55,617	89,689
Қаржылық шығыстар	16	(6,162)	(8,217)
Салық салуға дейінгі табыс		162,460	93,163
Табыс салығы бойынша шығыстар	17	(14,267)	(13,137)
ЖЫЛ БОЙЫНША ПАЙДА		148,193	80,026
Өзге жиынтық табыс			
<i>Пайдаға немесе залалға қайта жіктелмейтін баптар</i>			
Еңбек қызметі аяқталысымен сыйақы беру жөніндегі міндеттемелерді қайта бағалау		67	26
Жылдағы өзге жиынтық табыс		67	26
ЖАЛПЫ ЖЫЛ БОЙЫНША ЖИЫНТЫҚ ТАБЫС		148,260	80,052

Осы жеке қаржылық есептілікті басшылық 2018 жылғы 16 наурызда бекітті:

М.Б. Юсупов
 Экономика және қаржы жөніндегі бас директор

З. Ф. Қалиева
 Бас бухгалтер

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржы жағдайы туралы жеке есеп

		2017ж. 31желтоқсан	2016ж. 31желтоқсан
<i>Қазақстандық миллион теңгемөн</i>			
	Ескерту		
АКТИВТЕР			
Ұзақ мерзімді активтер			
Материалдық емес активтер	18	1,795	841
Негізгі құралдар	19	9,660	6,939
Өндіріске дайындау шығындары	20	22,013	35,279
Жер қойнауын пайдалану құқығы	21	1,350	2,038
Барлау және бағалау активтері	22	3,613	3,374
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар	23	114,041	92,799
Қауымдасқан кәсіпорындарға инвестициялар	24	12,474	21,488
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	25	43,844	33,883
Өзге инвестициялар	26	1,632	67,039
Кейінге қалдырылған активтер	17	4,622	2,550
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	30	20,302	19,151
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	28	13,531	8,855
		248,877	294,236
Қысқа мерзімді активтер			
Дебиторлық берешек	27	38,149	46,811
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		3,289	5,260
Өтеуге арналған ҚҚС		20,194	18,596
Қорлар	29	140,372	91,381
Мерзімді депозиттер		699	44,199
Ақшалай қаражат және оның эквиваленттері	31	210,976	52,797
Өзге активтер	28	14,721	6,849
		428,400	265,893
Шығатын топтардың сатуға арналған ретінде жіктелген активтері		2,192	1,284
		430,592	267,177
ЖАЛПЫ АКТИВТЕР		679,469	561,413
КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	32	37,051	36,785
Басқа валютадан қайта есептеу бойынша айырбас резерві		(1,599)	(1,599)
Үлестірілмеген пайда		424,324	341,913
ЖАЛПЫ КАПИТАЛ		459,776	377,099
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Кредиттер мен қарыздар	33	17,727	54,624
Қаржылық жалдау		96	-
Резервтер	34	15,356	12,163
Кредиторлық берешек	35	573	574
Қызметкерлерге сыйақы		262	188
Өзге міндеттемелер	36	4,883	3,097
		38,897	70,646
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Кредиттер мен қарыздар	33	60,717	37,503
Қаржылық жалдау		34	-
Кредиторлық берешек	35	91,986	52,856
Өзге салық пен міндетті төлемдер бойынша міндеттемелер		2,061	3,309
Қызметкерлерге сыйақы		60	24
Табыс салығы бойынша міндеттемелер		5,597	32
Өзге міндеттемелер	36	20,341	19,944
		180,796	113,668
ЖАЛПЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР		219,693	184,314
ЖАЛПЫ КАПИТАЛ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР		679,469	561,413

Осы жеке қаржылық есептілікті басшылық 2018 жылғы 16 наурызда бекітті:

М.Б. Юсупов
 Экономика және қаржы жөніндегі бас директор

З. Ф. Қалиева
 Бас бухгалтер

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Ақша қаражатының қозғалысы туралы жеке есеп

	2017ж.	2016ж.
<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>		
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ		
Сатып алушылардан түскен ақшалай қаражаттың түсімдері	279,654	340,294
Алынған сыйақылар	2,181	6,095
Жеткізушілерге төлемдер	(251,344)	(271,058)
Қызметкерлерге деген төлемдер	(4,621)	(4,576)
Операциялардан түскен ақшалай қаражаттар	25,870	70,755
Төленген табыс салығы	(8,596)	(21,930)
Төленген сыйақы	(2,528)	(3,210)
Операциялық қызметтен түскен ақшалай қаражаттың ағыны	14,746	45,615
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ		
Пут опционын өткізу (26 ескерту)	173,719	-
Қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларды өткізу	2	24
Мерзімді салымдарды өтеу	42,275	-
Қауымдасқан кәсіпорындар мен өзге инвестициялардан алынған дивидендтер	36,486	78,462
Еншілес кәсіпорындардан алынған дивидендтер	4,493	3,695
Берілген қарыздарды өтеу	-	12,787
Еншілес кәсіпорындарға салынған инвестицияларды сатып алу	(10,595)	(5,545)
Кен орындарын игеру жөніндегі активтерді сатып алу	(9,337)	(9,899)
Негізгі құралдарға берілген аванстар	(5,445)	(5,768)
Негізгі құралдарды сатып алу	(4,713)	(1,459)
Мерзімді салымдарды орналастыру	(3,560)	(44,871)
Барлау және бағалау активтерін сатып алу	(1,743)	(1,641)
Қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестицияларды сатып алу	(518)	(1,287)
Материалдық емес активтерді сатып алу	(507)	(378)
Негізгі құралдардың істен шығып кетуінен түскен түсімдер	-	7
Қарыз беру	-	(316)
Өзге	1,590	363
Инвестициялық қызметтен түсетін ақшалай қаражаттың ағыны	222,147	24,174
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ		
Кредиттер мен қарыздардан түскен түсімдер	23,326	-
Кредиттер мен қарыздарды өтеу	(37,048)	(38,146)
Акционерге төленген дивидендтер (32 Ескерту)	(65,849)	(12,031)
Өзге	(333)	(650)
Қаржылық қызметтен түсетін ақшалай қаражаттың ағыны	(79,904)	(50,827)
Ақшалай қаражатты және оның эквиваленттерінің таза ұлғаюы	156,989	18,962
Жыл басындағы ақшалай қаражат пен оның эквиваленттері	52,797	37,367
Валюта бағамдары өзгеруінің ақшалай қаражатқа және оның эквиваленттеріне әсері	1,190	(3,532)
Жыл аяғындағы ақшалай қаражат пен оның эквиваленттері (31 Ескерту)	210,976	52,797

Осы жеке қаржылық есептілікті басшылық 2018 жылғы 16 наурызда бекітті:

М.Б. Юсупов
 Экономика және қаржы жөніндегі бас директор

З.Ф. Қалиева
 Бас бухгалтер

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп

Қазақстандық миллион теңгемен	Ацио-нөрлік капитал	Бағамдық айырмашылықтың басқа валютадан қайта есептеу кезіндегі резерві	Үлестірілмеген пайда	Барлығы капитал
2016 ж. 1 қаңтардағы	36,692	(1,599)	273,892	308,985
Жылдағы пайда	-	-	80,026	80,026
Еңбек қызметі аяқталуы бойынша сыйақылар жөніндегі міндеттемелерді қайта бағалау	-	-	26	26
Жылдағы жалпы жиынтық табыс	-	-	80,052	80,052
Ационерлік капиталға салымдар	93	-	-	93
Жария етілген дивидендтер	-	-	(12,031)	(12,031)
2016 ж. 31 желтоқсандағы	36,785	(1,599)	341,913	377,099
Жылдағы пайда	-	-	148,193	148,193
Еңбек қызметі аяқталуы бойынша сыйақылар жөніндегі міндеттемелерді қайта бағалау	-	-	67	67
Жылдағы жалпы жиынтық табыс	-	-	148,260	148,260
Ационерлік капиталға жарналар	266	-	-	266
Жарияланған дивидендтер	-	-	(65,849)	(65,849)
2017ж. 31 желтоқсандағы	37,051	(1,599)	424,324	459,776

Осы жеке қаржылық есептілікті басшылық 2018 жылғы 16 наурызда бекітті:

М.Б. Юсупов
 Экономика және қаржы жөніндегі бас директор

З.Ф. Қалиева
 Бас бухгалтер

1. «Қазатомөнеркәсіп» Тобы және оның қызметі туралы жалпы мәліметтер

Осы жеке қаржылық есептілік «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясы» АҚ (бұдан әрі – Компания) үшін 2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы Қаржылық Есептіліктің Халықаралық Стандарттарына (ҚЕХС) сәйкес дайындалды.

Компания «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясын құру туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 1997 жылғы 14 шілдедегі № 3593 Жарлығына және «Қазатомөнеркәсіп» ұлттық атом компаниясының мәселелері» атты Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1997 жылғы 22 шілдедегі № 1148 Қаулысына сәйкес жарғылық капиталға мемлекеттің жүз пайыздық қатысуы бар жабық акционерлік қоғам ретінде құрылды. Қазіргі кезде Компания акцияларының 100% «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына» АҚ) арқылы мемлекетке тиесілі. Компания келесі мекенжай бойынша тіркелген: Қазақстан Республикасы, Астана қ., Қонаев көш., 10. Негізгі қызмет орны Қазақстан Республикасы болып табылады.

Компанияның негізгі қызмет түрі уран өндіру және уран өнімін өткізу болып табылады. Компания әлемдегі жетекші уран өндіруші компаниялар қатарына кіреді. Бұдан басқа, «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ-тың еншілес кәсіпорындары сирек және сирекжерлік металдарды өндіру; бериллий және тантал өнімін шығару және өткізу; ғылымды қажет ететін технологияларды әзірлеу; энергия ресурстарын жеткізу және жаңғыртылған энергия көздерін дамыту бойынша қызметті жүзеге асырады.

«Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ ядролық отын циклының бастапқы кезеңдерінде Қазақстан Республикасының мүдделік өкілдік ететін Компания болып табылады. Компания оның ағымдағы және болашақтағы табыс көздерін өндіретін бірқатар бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындардың қатысушысы болып табылады (24 және 25 Ескертулер). Дамудың жаңартылған стратегиясына сәйкес ұзақ мерзімді қосылған құнның өсуін қамтамасыз ету үшін Компанияның назары уран өндіру мен оның құн тізбегінің элементтерімен байланысқан қызмет түріне бағытталған. Өндіру көлемдері нарықтық жағдайларды ескерумен оңтайландырылады және маркетинг қызметі Компанияның неғұрлым нарықтық бағдарланған ыңғайының көрінісі ретінде күшейтілетін болады.

2017 жылғы 31 желтоқсанда Компания уран өндіру және барлауға арналған келесі келісім-шарттардың тарапы болып табылатын:

Кен орны/учаске	Игеру кезеңі	Келісім-шарт күні	Келісім-шарт мерзімі	Жер қойнауын пайдаланушы	Сервистік компания
Қанжуған	Өндіру	27.11.1996	25 жыл	Компания	«Казатомпром-SaUran» ЖШС
Уванас	Өндіру	27.11.1996	25 жыл	Компания	«Казатомпром-SaUran» ЖШС
Мыңқұдық, Шығыс учаскесі	Өндіру	27.11.1996	25 жыл	Компания	«Казатомпром-SaUran» ЖШС
Мойынқұм, №1 учаске (Оңтүстік) (оңтүстік бөлігі)	Өндіру	26.09.2000	20 жыл	Компания	«Казатомпром-SaUran» ЖШС
Солтүстік және Оңтүстік Қарамұрын	Өндіру	27.11.1996	25жыл	Компания	«РУ-6» ЖШС
Мойынқұм, №3 учаске (Орталық) (солтүстік бөлігі)*	Өндіру	31.05.2010	29 жыл	Компания	«Казатомпром-SaUran» ЖШС

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ-тың еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарына 40-тан (2016ж.: 40) астам кәсіпорындар кіреді, олар Қазақстанның алты аймағында орналасқан – Оңтүстік Қазақстан, Шығыс Қазақстан, Қызылорда, Маңғыстау, Ақмола және Алматы облыстарында. 2017 жылғы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компанияның қызметкерлерінің жалпы саны 352 (2016 ж: 343) адам құрайды.

2. Компания өз қызметін жүзеге асырып отырған экономикалық орта

Жалпы алғанда Қазақстан Республикасының экономикасы дамушы нарықтарға тән бірқатар сипаттағы ерекшеліктерді білдіреді. Ол еліміздің негізгі экспорт бөлігін құрайтын мұнай және газдың, тағы басқа да минералдық ресурстар бағаларының ауытқуларына сезімтал. Бұл ерекшеліктерге сондай-ақ шектелмей, елден тыс жерде еркін конвертациясы жоқ ұлттық валютаның бар болуы және құнды қағаздар нарығының өтімділігінің төмен деңгейі кіреді.

Мұнай және басқа минералды шикізатына төмен баға және айырбастау бағамының құбылмалылығы Қазақстан Республикасының экономикасына қолайсыз әсер етті және жалғасуы мүмкін, сонымен қатар өтімділік те төмендей түсті.

2015 жылғы 20 тамызда Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі мен ҚР Үкіметі теңгенің ауыстыру бағамын және құнсыздану таргеттеу тәртібіне негізделген валюталық дәлізді алып тастау, еркін ағымдағы ауыстыру бағамына өтуге негізделген ақшалай-несиелік саясаттың іске асырылуын қолдауды тоқтату туралы шешім қабылдады. Нәтижесінде, 2015 жылғы тамыз-желтоқсан аралығында теңгенің айырбастау бағамы 1 АҚШ долларына 187-ден 350 теңгеге дейін құбылып тұрды. Осы есеп беру күні жағдайы бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ресми айырбастау бағамы 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша 1 АҚШ долларына 332,33 теңгемен салыстырғанда 1 АҚШ долларына 321,98 теңгені құрады (2016 жылғы 31 желтоқсанда: 1 АҚШ долларына 333,29 теңге). Осылайша, Ұлттық банк пен Үкіметтің теңгенің айырбастау бағамы және болашақ әрекеттеріне, сондай-ақ аталған факторлардың Қазақстан Республикасына деген ықпалына қатысты белгісіздігі бар.

2016 жылғы қаңтардың ортасында Standard&Poor (S&P) халықаралық рейтинг агенттігі 2016-2019 жылдардағы мұнай бағасына қатысты өз болжамдарын айтарлықтай төмендетті. Қазақстанның экономикасы елеулі дәрежеде мұнай-газ секторына тәуелді болғандықтан, ендігіде S&P тоқырауды немесе баспасөз хабарламасына сәйкес ЖІӨ болмашы өсуін күтуде. Сәйкесінше, 2016 жылғы ақпанда S&P Қазақстанның шетел және ұлттық валюталарындағы міндеттемелер бойынша ұзақ мерзімді кредит рейтингісін BBB+ бастап BBB- дейін төмендетті. Одан басқа, S&P Қазақстанның шетел және ұлттық валюталарындағы міндеттемелер бойынша қысқа мерзімді кредит рейтингісін "A-2" бастап "A-3" дейін, ал ұлттық шәкіл бойынша рейтингті "kzAA+" бастап "kzAA" дейін төмендетті.

Ұзақ мерзімді рейтингтер бойынша болжам «тұрақты». Тұрақты болжам Үкіметтің банк секторын қайта капиталдандыру жоспарларына қатысты бекітілген қаржылық шығындары туралы және 2020 жылға дейінгі кезеңде салыстырмалы түрде тұрақты болып қалатын экономикалық белсенділік туралы S&P агенттіктің пікірін бейнелейді.

Қаржы нарықтар бұрыңғыдай тұрақтылықтың жоқтығымен, бағаның жиі және елеулі өзгеруімен және сауда операциялар бойынша спредтердің өсуімен сипатталады. Аталған экономикалық орта Компанияның қызметіне және қаржылық жағдайына елеулі ықпал етеді. Басшылық Компанияның тұрақты қызметін қамтамасыз ету үшін қажетті шараларды қолданып жатыр. Дегенмен, ағымдағы экономикалық жағдайдың алдағы залалдарын болжау қиынға соғып отыр және де басшылықтың ағымда болжамымен бағалауында іс жүзіндегі нәтижелерден айырмашылығы болуы мүмкін.

Бұдан басқа Қазақстан Республикасындағы тау-кен секторы республикамыздағы саяси, заңнамалық, салық және реттеуші өзгерістер ықпалына тәуелді болуы жалғасуда. Қазақстан Республикасының салықтық, валюталық және кедендік заңнамасы дамуын жалғастыруда және әр-түрлі түсініктердің болу мүмкіндігіне жол береді (37 Ескерту). Қазақстан Республикасының экономикалық тұрақтылықтың болашағы Үкімет қабылдап отырған экономикалық шаралар тиімділігіне, сондай-ақ құқықтық, бақылау және саяси жүйенің дамуына, яғни Компанияның бақылауынан тыс саладағы жағдайларға елеулі дәрежеде тәуелді. Басшылық Компанияның ұзақ мерзімдік активтерінен күтілетін құнсыздануына бағалауды ағымдағы экономикалық жағдайдың және оның болашағын ескере отырып жүргізді. (4 Ескерту). Болашақ экономикалық жағдай мен нормативтік-құқықтық орта басшылықтың болжамынан айрықша болуы мүмкін.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері

Қаржы есептілігін дайындау негізі

Осы жеке қаржылық есептілік бастапқы мойындалуы құнының әділдігі бойынша жүзеге асырылатын қаржы құралдарын қоспағанда, тарихи құны негізінде Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына («ҚЕХС») сай дайындалған. Осы жеке қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданылған есеп саясатының негізгі ережелері төменде келтірілген. Есеп саясатының аталған ережелері, басқасы көрсетілмеген жағдайда, есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге қатысты өз кезегімен қолданылды (5 Ескерту).

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Осы жеке қаржылық есептілік заңнаманың талаптарына сәйкес Компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының (бұдан әрі – «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне толықтыру ретінде шығарылған.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте еншілес кәсіпорындардың операциялары (Топ бақылайтын құрылымдық кәсіпорындарды қоса, инвестициялар салынған объектілер ретінде айқындалған, өйткені Топтың (i) оған инвестициялар салынған объектілердің кірісіне елеулі әсер ететін қызметті басқаруға мүмкіндік беретін өкілеттіліктері бар, (ii) инвестициялар салынған объектілерге қатысуынан түскен өзгермелі кірістермен байланысты тәуекелдерге ұшырағыш, немесе осындай кірісті алуға құқығы бар, және (iii) инвестордың кіріс мөлшеріне әсер ету мақсатында инвестициялар салынған объектілерге қатысты өз өкілеттілігін пайдалану мүмкіндігі бар) толық шоғырландырылған. Сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептілікке үлес әдісі бойынша есептелінген бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындардың қорытындысы кірді.

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі басшылық тарапынан 2018 жылғы 16 наурызда басып шығаруға бекітілген болатын. Пайдаланушылардың осы жеке есептілікпен танысуы Компанияның қаржылық жағдайы, операциялық қызмет нәтижелері мен қаржылық жағдайдағы жалпы өзгертулер туралы толық ақпаратты алу мақсаттарында 2017 жылғы 31 желтоқсанда біткен жағдайы бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікпен бірге өткізілуі тиіс.

Есептілікті ұсыну валютасы

Егер өзгесі көрсетілмесе, осы жеке қаржылық есептіліктің көрсеткіштері қазақстандық миллион теңгеде көрсетілген.

Еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға салынған инвестициялар

Осындай инвестицияларды есептеген кезде осы жеке қаржылық есептіліктің мақсаты үшін Компания құнсыздану резервісін шегере отыра бастапқы құн әдісін пайдаланды.

Қаржы құралдары

(i) Бағалауға деген негізгі тәсілдері

Қаржы құралдары олардың классификациялауына байланысты әділ құны, өзіндік құны немесе амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Төменде осы бағалау тәсілдері көрсетілген.

Әділ құн – бағалау күніндегі нарық қатысушылары арасындағы өз еркі негізінде активтерді сату кезінде немесе операцияларды жүргізу кезіндегі міндеттемелерді тапсыру кезінде алынуы мүмкін баға. Белсенді нарықтағы баға белгілеу әділ құнының ең жақсы дәлелі болып табылады. Белсенді нарық – бұл тұрақты негізінде бағалау туралы ақпаратты алуды мүмкін ететін, жеткілікті жиілігі мен жеткілікті көлемінде активтер және міндеттемелер мен операциялар жүргізілетін нарық.

Белсенді нарықта айналымы бар қаржы құралдарының әділ құны белгілеу бағасын бөлек активке немесе міндеттемені, олардың кәсіпорын ұстап отырған санына көбейту кезінде алынған сома ретінде бағаланады. Нарықтың тәуліктік қарапайым сауда айналымы кәсіпорындағы активтер мен міндеттемелерді басып алуға жеткіліксіз болса, ал бөлек операцияларда позицияларды сатуға арналған тапсырыстарды орналастыру белгілеу бағасына әсер етуі мүмкін жағдайда да істің жағдайы осындай.

Дисконтталған ақшалай ағымдардың моделі сияқты, сондай-ақ нарық ережелерімен жасалатын ұқсас операциялардың деректерімен негізделген модельдер сияқты бағалау әдістері, немесе инвестициялар объектісінің қаржы деректерін қарау қаржы құралдарының әділ құнын айқындау үшін қолданады, олар үшін мәмілелер бағасы туралы нарық ақпарат қол жетімсіз. Әділ құнын бағалау қорытындысына мынадай түрде әділ құны иерархиясының деңгейі бойынша талдау жасалады және бөлінеді: (i) 1 Деңгейге ұқсас активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтағы белгіленетін бағалар (белгіленбейтін) бойынша, (ii) 2 Деңгейге – бағалау әдісі арқалы алынған бағалаулар жатады, онда қолданылатын барлық елеулі шығыс деректер, тікелей (мысалы, баға), немесе жанама түрде (мысалы, баға негізінде есептелген) актив пен міндеттемелер үшін бақыланатын болып табылады, және (iii) 3 Деңгейдің бағалауы, олар, тек бақыланатын нарық деректеріне негізделген емес бағалау болып табылады (яғни бағалау үшін бақыланбайтын шығыс деректерінің елеулі көлемі талап етіледі). Әділ құны иерархиясының деңгейінен деңгейге ауысу есеп беру кезеңнің аяғында орын алған деп саналады.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Өзіндік құны ақшалай төленген қаражаттың немесе оның эквиваленттерінің сомасы, немесе сатып алу күніне активті сатып алу үшін тапсырылған өзге өтеудің әділдік құны болып табылады және мәміле бойынша шығындарды қосады. Өзіндік құны бойынша бағалау нарық түзетуі жоқ және олардың әділ құны сенімді бағалануы мүмкін емес үлес құралдарына жасалған инвестицияларға қатысты ғана және ашық нарықта түзетулері жоқ осындай үлес құралдарына байланған және осындай үлес құралдарымен өтеуге жататын өндірілген құралдарға қатысты қолданылады.

Мәміле бойынша шығындар қаржы құралын сатып алуға, шығаруға немесе істен шығаруға тікелей жататын қосымша шығындар болып табылады. Қосымша шығындар – бұл мәміле жасалмай қалса, шегілмейтін шығындар. Мәміле бойынша шығындарға агенттерге (сауда агенттері ретінде әрекет ететін қызметкерлерді қоса), консультанттарға, брокерлерге және дилерлерге төленген сыйақылар мен комиссиялық төлемдер, реттеуші органдарға және қор биржаларына төленетін алымдар, сондай-ақ меншікті тапсыру кезіндегі алынатын салық пен алулар кіреді. Мәміле бойынша шығындарға сыйақылар немесе борыштық міндеттемелер бойынша дисконттар, қаржыландыруға кеткен шығындар, ішкі әкімшілік шығыстар немесе сақтауға арналған шығыстар кірмейді.

Амортизациялық құн ондағы қаржы құралы есептелген пайыздың мөлшеріне азайтылған немесе көбейтілген, қарыздың негізгі сомасын өтеудегі ұстап қалынған ақшаны, ал қаржы активтері үшін – құнсызданудан туындаған залалдар сомасын санамағанда (бағалау резерві шотын тікелей немесе пайдалану арқылы), бастапқы танылған кезде бағаланған болатын мөлшерлемені білдіреді. Қосылған проценттерге мәміле бойынша шығындардың, сондай-ақ кез келген сыйақылардың немесе тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданумен қоса өтеу сомасының дисконттың бастапқы тану кезінде кейінге қалдырылған амортизациясы кіреді. Қосылған пайыздық табыстар және қосылған пайыздық шығыстар, қосылған купондық табыспен және амортизацияланған дисконтпен немесе сыйақымен қоса (бар болған кезде, ұсынылған кезде кейінге қалдырылған комиссиямен қоса), бөлек көрсетілмейді, есептің қаржы жағдайы туралы тиісті баптарының тепе-тең құнына кіргізіледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлеменің әдісі – бұл құралдың тепе-тең құнына әрбір кезеңде тұрақты пайыздық мөлшерлемені қамтамасыз ету мақсатында тиісті кезең ішіндегі (тиімді пайыз мөлшерлемесінің) пайыздық табыстарды немесе пайыздық шығыстарды бөліп беру әдісі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл қаржы құралының қолданылуы мүмкін уақыты бойы, немесе, орынды болған кезде, қаржы құралының таза тепе-тең құнына дейінгі ең қысқа кезең бойы есептелетін болашақ төлемдерді немесе түсімдерді (болашақ несиелік шығындарды қоспағанда) тура дисконттау кезінде қолданатын мөлшерлеме. Тиімді пайыздық мөлшерлеме, пайызды өзгертудің келесі күніне дейінгі өзгермелі мөлшерлемені қоса құралдар бойынша ақшалай ағымдарды дисконттау үшін пайдаланады, бұған аталған құрал үшін көрсетілген өзгермелі мөлшерлеме бойынша, немесе нарық мағынасынан тәуелсіз белгіленетін басқа да ауыспалы факторлар бойынша редиттік спрэдті көрсететін сыйақы мен дисконт кірмейді. Бұндай сыйақы мен дисконттар құралдың барлық күтілетін айналым мерзімі бойы амортизацияланады. Келтірілген құн есептесуіне тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігін құрайтын, шарт бойынша тараптармен төленген немесе алынған барлық сыйақылар мен сомалар кіреді.

(ii) Қаржы активтерінің жіктелімі

Қаржы активтері мына категориялар бойынша жіктеледі: а) қарыздар мен дебиторлық берешектер; б) қолдағы сатуға бар қаржы активтері; в) өтеуге дейінгі ұсталынып қалатын қаржы активтері; г) әділ құны бойынша бағаланатын, оның өзгерістері пайда мен залалдың құрамында көрсетілетін қаржы активтері. Әділ құны бойынша бағаланатын, оның өзгерістері пайда мен залалдың құрамында көрсетілетін қаржы активтері екі кіші категорияларға бөлінеді: (i) бастапқы танусөтінен бастап аталған категорияға қосылған, және (ii) саудаға арналған ретінде жіктелетін активтер.

Туынды қаржы құралдары әділ құны бойынша көрсетіледі. Туынды құралдар, егер де аталған құралдардың әділ құны ойдағыдай болса, активтер ретінде есептеледі, және егер де олардың әділ құны теріс болып табылса, міндеттемелер ретінде есептеледі. Туынды құралдардың әділ құнының өзгеруі жылдағы пайдаға немесе залалға қосылады. Компания хеджерлеу есебін қолданбайды.

Басқа қаржы құралдарына енгізілген кейбір туынды құралдар, егер де олардың тәуекелдері мен экономикалық сипаттамалары негізгі шарттың тәуекелдері мен экономикалық сипатталарымен тығыз байланыста болмаса бөлек туынды құралдар ретінде есептеледі.

«Қарыздар мен дебиторлық берешек» атты санат бекітілген немесе айқындалған төлемдермен қосабұған Компания жақын арада сатуға ниеттенгендерді қоспағанда туынды емес қаржы активтерін білдіреді..

Барлық өзге қаржы активтері қолдағы бар сатуға арналған активтер категориясына кіреді.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

(iii) Қаржы міндеттемелерінің жіктелімі

Қаржы міндеттемелері мына есептеу категориялары бойынша жіктеледі: а) туынды қаржы құралдарын қосқанда, саудаға арналған, және б) өзге қаржы міндеттемелері. Саудаға арналған міндеттемелер әділ құны бойынша көрсетіледі, олардың өзгерістері пайда болған кезеңдегі жылдың пайдасы мен залалы құрамында көрсетіледі (қаржы табыстары немесе қаржы шығындары сияқты). Өзге қаржы міндеттемелер амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

(iv) Қаржы құралдардың бастапқы танылуы

Қаржы құралдары бастапқыда әділ құны бойынша және мәміле бойынша шеккен шығындармен қоса есептеледі. Әділ құнның бастапқы тану барысындағы таңдаулы дәлелі мәміленің бағасы болып табылады. Әділ құн мен мәміле бағасы арасында айырмашылық болған жағдайда ғана бастапқы тану сәтіндегі пайда немесе залал есептеледі, ол ұқсас құралдармен немесе бағалау әдісімен мәміле нарығында аталған сәттегі басқа да қадағаланушылармен бекітілуі мүмкін, онда кіріс ауыспалылар ретінде тек байқаудағы нарық деректері қолданылады.

Заңнамамен немесе аталған нарықтың ережелерімен белгіленген мерзімде тапсыруы көзделген қаржы активтерін сатып алу немесе сату (стандарттық ережемен сатып алу және сату) мәмілені жасасу күніне орай, яғни Компания қаржы активтерін тапсыруға өзіне міндеттеме алған күніне танылады. Сатып алу бойынша барлық өзге операциялар кәсіпорын аталған қаржы құралына қатысты шарттың тарабы болғанда танылады.

Белсенді нарықта айналымы жоқ, байланысты тараптарға берілген қарыздардың әділ құнын айқындау үшін Компания дисконтталған ақшалай ағымдардың моделі сияқты әдістерді қолданады. Мәміле бағасына тең деп қабылданатын, бастапқы тану кезіндегі әділ құны және бағалау әдісі арқылы айқындалған сомасы арасында айырмашылықтар туындауы мүмкін. Осындай айырмашылықтар байланысты тараптарға берілген қарыздардың әрекет ету мерзімі ішінде тең амортизацияланады.

(v) Қаржылық активтерді тануды тоқтату

Компания мына жағдайларда қаржы активтерін тануды тоқтатады: (а) бұл активтер өтелген кезде немесе осындай активтерге байланысты ақшалай қаражат ағымының әрекет ету құқығы өтіп кеткен кезде, немесе (б) Компания қаржы активтеріне түсетін ақшалай қаражат ағымына арналған құқығын тапсырған кезде немесе тапсыру туралы келісімді жасасқан кезде, және бұл ретте (i) сондай-ақ осы активтерді иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен сыйақыларды тапсырса, немесе (ii) осы активтерді иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен сыйақыларды тапсырмай немесе сақтамай, бірақ аталған активтерге қатысты бақылау құқығынан айырылған кезде.

Контрагент барлық қарастырылатын активтерді байланысты емес үшінші тарапқа іс жүзінде қосымша салықты салу қажеттілігінсіз сату мүмкіндігі болмаған жағдайда бақылау сақталынады.

(vi) Сатуға арналған қолдағы бар инвестициялар

Сатуға арналған қолдағы бар инвестициялар әділ құны бойынша көрсетіледі. Сатуға арналған қолдағы бар борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздық табыс проценттің тиімді мөлшерлемесі әдісі бойынша есептеледі және қаржы табыс ретінде жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі. Сатуға қолдағы бар үлестік қаржы құралдарына деген инвестициялар бойынша дивидендтер, Компанияның төлемді алуға арналған құқығы белгіленіп, дивидендтерді алу мүмкіндік жоғары болған жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі. Әділ құнның өзге де өзгерістері инвестицияның танылуы тоқтатылған немесе жиналған пайда немесе залал сомасы өзге жиынтық табыс құрамынан қаржы табысының жылдағы пайда мен залал құрамына ауыстырылғанда оның құнсызданған сәтіне дейінгі өзге жиынтық табыс шотында көрсетіледі. Үлестік қаржылардағы инвестициялар оның әділ құнын басшылық жеткілікті дәрежеде анық бағалай алмайтын болса, сатып алынған нақты құнмен есептеледі. Егер басшылық оның әділ құнын сенімділіктің айтарлықтай деңгейінде анық бағалай алмаса, үлестік құралдарға салынған инвестициялар сатып алудың нақты құны бойынша есептелінеді.

Сатуға арналған қолдағы бар инвестициялардың құнсыздануынан болған залал аталған активтерді бастапқы танығаннан кейін орын алған бір немесе бірнеше жағдайлар («залалға әділ соқтыратын жағдайлар») нәтижесінде олар туындаған сәттегі жылда болған пайда немесе залалда көрсетіледі. Үлестік құралдарға деген инвестициялардың әділ құнының олардың өзіндік құнынан елеулі немесе ұзақ төмендеуі құнсызданудың дәлелі. Бұрында пайда мен залалда көрсетілген құнсызданудан болған залалды есептемегенде, сатып алынған және ағымдағы әділ құны бағасы арасындағы айырмашылық ретінде есептелетін құнсызданудан болған жиынтық залал сомасы өзге жиынтық табыс шотынан жылдағы пайда мен залалдың қаржы шығыстары құрамына ауыстырылады.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Үлестік құралдарға деген инвестициялардың құнсыздануынан болған залалдар қалпына келтірілмейді, болашақ пайда өзге жиынтық табыс құрамында көрсетіледі. Болашақ кезеңде сатуға қолдағы бар деп жіктелінетін қарыз құралдардың әділ құны асып жатса, және бұл асқанын пайда немесе залал құрамындағы құнсызданудан болған залал танылғанынан кейін болған жағдаймен объективті түрде байланыстыруға болса, онда құнсызданудан болған залал ағымдағы кезеңнің пайда мен залалында қалпына келтіріледі.

(vii) Өзара есепке алу

Қаржы активтері мен міндеттемелер өзара есепке алынады, және қаржы жағдайы туралы есепте көрсетілген сомалардың өзара есеп алуын жүргізу құқығы, және өзара есеп алу, немесе активті бір уақытта өткізу және міндеттемені реттеу заңды түрде белгіленген кезде ғана таза мөлшерлемесі көрсетіледі. Өзара есепке алуға қарастырылатын құқық (а) мүмкін болатын келешек оқиғаларға тәуелсіз болуы керек және (б) келесі жағдайларда: (i) әдеттегі қаржылық-шаруашылық қызметті іске асыру барысында, (ii) төлемдер бойынша міндеттемелерді орындамау (дефолт жағдайында) кезінде және (iii) дәрменсіздік пен банкроттық жағдайында жүзеге асырылудың заңды мүмкіндігіне ие болуы қажет.

Негізгі құралдар

(i) Негізгі құралдарды тану және бағалау

Негізгі құралдар амортизация және құнсызданудан жинақталған залалдарды есептен шығарып, өзіндік құны бойынша көрсетіледі.

Бастапқы құн активті мақсаттық пайдалану үшін жұмыс орнына жеткізуге және жұмыс қалпына келтіруге тікелей байланысты кез келген шығындардан, импорт бажы және сатып алынғандар бойынша өтелмейтін салықпен қоса, сауда жеңілдіктерін және қайтаруларды есептемегендегі сатып алу құнынан тұрады. Шаруашылық әдісімен дайындалған немесе құрастырылған негізгі қаражат объектісінің бастапқы құны өзіне жұмсалған материалдар құнын, орындалған өндірістік жұмыстарды және өндірістік үстеме шығындардың тиісті үлесін қосудан тұрады. Олардың пайдалы қызмет мерзімі жалпы аталған объектінің пайдалы қызмет мерзімінен айырмашылығы бар негізгі құралдар нысанының бөлек елеулі бөліктері бөлек нысандар (компоненттер) ретінде есептеледі және осындай бөліктердің пайдаланылатын мерзімін көрсететін нормалар бойынша амортизацияланады.

Бұдан әрі болатын шығындар аталған нысанның теңгерім құнына енгізіледі немесе, Компанияның аталған нысанды пайдаланудан экономикалық пайдасы мүмкін болып және оның құны сенімді бағалануы мүмкін болған жағдайда, бөлек актив ретінде көрсетіледі. Негізгі құралдар құрамында елеулі бастапқы құнымен және бір жылдан астам пайдалы пайдалану мерзімімен қоса арнайы қор бөлігі мен қосалқы жабдықтар көрсетіледі. Өзге қор бөліктері мен қосалқы жабдықтар тауарлық-материалдық қор құрамында көрсетіледі және шығындану деңгейі бойынша жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі.

Ағымдағы жөндеу мен техникалық қызмет көрсетуге кеткен шығындар ағымдағы кезеңдегі шығындарға жатады. Негізгі құралдардың ірі түйіндерін немесе компоненттерін ауыстыруға кеткен шығындар ауыстыруға жататын бөлшектерді бір уақытта тізімнен шығару кезінде капиталдандырылады.

Негізгі құралдардың шығып қалуынан болған пайда немесе залал сатудан түскен ақша мен оның теңгерім құны арасындағы айырмашылық ретінде айқындалады.

(ii) Негізгі құралдардың амортизациясы

Жерге амортизация есептелмейді. Уран өндіруге және оны алдын ала өңдеуге пайдаланатын «ғимараттар» категориясына кіретін объектілерді амортизациялау өндірістік әдіс негізінде есептеледі, осындай әдіс ең жақсы түрде тұтыну құрылымын көрсететін объектілерге қатысты қолданылады. Негізгі құралдардың өзге объектілердің амортизациясы олардың бастапқы құнын қалдық құнына дейін олардың жарамды пайдалану мерзімі ішінде тең тізімнен шығару арқылы желілік есептеу әдісімен есептеледі:

Ғимараттар
Машиналар мен жабдықтар
Көлік құралдары
Өзгесі

Жарамды пайдалану мерзімі
10 жылдан 50 жылға дейін
3 жылдан 50 жылға дейін
3 жылдан 10 жылға дейін
3 жылдан 20 жылға дейін

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Негізгі қаражаты нысанының жарамды қызметінің есептесу мерзімі оның жарамды қызметінің өз мерзіміне де, жер қойнауын пайдалануға арналған келісім-шарт мерзіміне және/(немесе), негізгі құрал-жабдықтардың аталған нысаны орналасқан аумағындағы кен орнындағы экономикалық тұрғыдан түсіп жатқан қордың ағымдағы бағалануына да тәуелді.

Активтің қалдық құны оны Компания, актив жарамдыпайдалану мерзімінің соңына дейінгі жағдайға және жарамды пайдалану мерзімінің соңы сипатталатын жағдайдың соңына жеткендей, істен шығуға болуы мүмкін шығындарды есептен шығарғанынан кейінгі активтің істен шығудан ағымдағы жағдайда алатын есептесу сомасы болып табылады. Активтердің қалдық құны және олардың жарамды пайдалану мерзімі әр есеп беретін кезеңнің аяғында қайта қарастырылады және өзгертіледі.

Өндіріске дайындалу бойынша шығындар

Өндіріске дайындалу бойынша капиталдандырылған шығындар жинақталған амортизацияны және қажет болғанда, құнсызданудан жинақталған залалдарды есептен алғанда, өзіндік құны бойынша көрсетіледі.

Өндіріске дайындалу бойынша шығындарға технологиялық құйылатын және сорылатын ұңғымыларды бұрғылау, төтелдердің магистральдік сыртқы айналымын жер бетіндегі коммуникациялар, жабдықтар және бақылау-өлшеу аппаратурасы, иондық алмасу шайыр құны, телімді қалпына келтіру бойынша бағалау шығындар және өндіруге дайындалу бойынша өзге шығындар кіреді. Өндіріске дайындалу бойынша шығындар кен орны немесе өндірістік әдісті қолданып блоктар деңгейінде амортизацияланады. Өндірістік әдісі бойынша амортизация нормасы расталған қорларға негізделген, олар бар кен орындардан (блоктардан) қолданыстағы жабдықтарды және өндіру әдістерін қолдана отырып алынуы мүмкін. Расталған қорлардың есеп айырысуы әрбір жер қойнауын пайдалануға арналған ажырамас бөлігі болып табылатын қорлар туралы есептемелерге негізделген. Қорлар туралы аталған есептемелер құзыретті органмен бекітілген, және жылдар бойынша күтілетін өндіру көлемі туралы ақпарат ұсынылған, техникалық-экономикалық модельдерге енгізіледі.

Материалдық емес активтер

(i) Материалдық емес активтерді тану және бағалау

Компанияның материалдық емес активтерінде пайдалы пайдаланудың ақырғы мерзімі бар және, негізінде, өндіріс технологиясын енгізу бойынша капиталдандырылған шығындар, бағдарламалық қамту және лицензиялар мен патенттер кіреді. Сатып алынған компьютерлік бағдарламалық қамту және лицензиялар мен патенттер бастапқыда оларды сатып алуға және енгізуге шеккен шығындар сомасында мойындалады .

(ii) Материалдық емес активтердің амортизациясы

Материалдық емес активтер оларды жарамды пайдалану мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады:

	Жарамды пайдалану мерзімі
Лицензиялар мен патенттер	3 жылдан 20 жылға дейін
Бағдарламалық қамту	1 жылдан 14 жылға дейін
Өзгесі	2 жылдан 15 жылға дейін

Құнсыздану жағдайында материалдық емес активтердің теңгерім құны пайдаланудың ең жоғары құндылығына және әділ құнына дейін, сатуға деген шығыстарды есептемегенде, есептен шығарылады.

(iii) Зерттеулерге және әзірлеуге кеткен шығындар

Зерттеулерге арналған шығындар олар туындауына қарай болған шығыстардың құрамында мойындалады. Әзірлеуге кеткен шығындар (жаңа және модернизацияланған өнімдерді жобалауға және сынауға байланысты), жоба коммерциялық мақсатқа сай екенін және технологиялық тұрғыдан іске асырылатынын ескере отырып ойдағыдай іске асырылуы әбден мүмкін болған кезде, ал шығындар жеткілікті сенімділік деңгейімен бағаланатын болған кезде материалдық емес активтер ретінде мойындалады. Әзірлеуге арналған өзге шығындар олардың туындау шамасы бойынша шығыстарға жатады. Бастапқы кезде шығыстарға жатқызылған әзірлеуге арналған шығыстар келесі кезеңдерде капиталдандырылуы мүмкін емес.

Жарамды пайдаланудың айқындалған мерзімі бар әзірлеулерге арналған капиталдандырылған шығындар, осы әзірлеулердің мәні болатын коммерциялық өнім өндірісі басталу сәтінен бастап, түскен ақшаны күтілетін алу мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Жер қойнауын пайдалануға арналған құқықтар

Жер қойнауын пайдалану құқықтары, қажет болған кезде, амортизацияның және құнсызданудан болған залалдардың жинақталған сомасын алып тастап, бастапқы құны бойынша ескеріледі. Жер қойнауы құқығын сатып алу құнына қол қойылатын бонус, коммерциялық жабылым бонусы, жер қойнауы құқығын сатып алу құны және тарихи капиталдандырылған шығындар кіреді. Компания, үкімет лицензия берілгенге дейін лицензияланған аумақтарға қатысты шеккен тарихи шығындарды өтеуге міндетті. Аталған тарихи шығындар, лицензияның қолдану мерзімі ішінде өндірілетін төлемдердің келтірілген құнына тең міндеттемелерді тиісінше танумен сатып алынған заттың құны ретінде мойындалады.

Жер қойнауын пайдалану құқықтары, уран өндіруді бастау сәтінен бастап, расталған қорға сүйеніп, өндірістік әдісі бойынша амортизацияланады.

Қорлардың есептесуі жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісім-шарттың ажырамас бөлігі болып табылатын қор туралы есептемелерге негізделген. Қор туралы аталған есептемелер техникалық-экономикалық модельдерге қосылады, олар құзыретті органмен бекітіледі және онда жылдар бойынша күтілетін өндіру көлемі туралы егжей-тегжейлі ақпарат ұсынылған. 2017 жылдан бастап Компания тәуелсіз кеңесшілермен дайындалған қорлар жайлы есептерді қолданады (4 Ескерту).

Барлау және бағалау активтері

Барлау және бағалау активтері, қажет болған кезде, құнсыздануға деген резервті есептен шығарып бастапқы құны бойынша көрсетіледі. Компания барлау және бағалау бойынша активтерді сатып алынған активтер сипаттамасына сәйкес материалдық және материалдық емес активтерге жіктелінеді.

Барлау және бағалау активтерге Компания нақты аумақты барлауға арналған заңды құқықтарын алғанынан кейін және мынадай сияқты барлауға, геологиялық және геофизикалық зерттеулерге ашу жұмыстарын жүргізуге және барлау жұмыстарына жататын өзге табыс шығыстарына арналған коммерциялық тұрғыдан ұтымды өндірісті жүзеге асыру мүмкіндігі бекітілгеніне дейін капиталдандырылған шығындар кіреді.

Жер қойнауы құқығын алғанға дейінгі қызмет барлауға дейінгі қызмет деп саналады. Барлау кезеңіне дейінгі қызмет бойынша барлық шығындар оларды шеккенге қарай кезеңнің шығыстарына жатқызылады және мынадай жобалау жұмыстары, жобаның техникалық-экономикалық бағалауы және барлауға дейінгі қызметпен байланысты өзге табыс шығыстары сияқты шығындар кіреді. Барлау және бағалау кезеңі аяқталғаннан кейін жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшартты жасасу немесе ұзарту туралы шешім барлау жетістіктеріне және минералдық ресурстарды бағалауға және өндіру кезеңіне өту (өзірлеу) туралы Компанияның шешіміне тәуелді.

Материалдық барлау және бағалау уранды шығару тиімділігін көрсеткеннен кейін өндіріске дайындалу бойынша шығындарға аударылады және , активтері расталған қорға сүйеніп, өндірістік әдіс бойынша амортизацияланады. Экономика түрінде дәлелденген жер бетіне көтерілетін қорларды («дәлелденген қорларды» немесе «коммерциялық қорларды») тапқан жағдайда барлау және бағалау бойынша материалдық емес активтер жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу шығындары ретінде қайта сипатталады. Тиісінше, Компания барлау және бағалау бойынша активтерді экономика түрінде дәлелденген жер бетіне көтерілетін қорларды («дәлелденген қорларды» немесе «коммерциялық қорларды») тапқан сәтіне дейін амортизацияланбайды.

Компания, активтердің құнсыздануын көрсететін фактілер мен жағдайлар болған кезде, барлау және бағалау бойынша активтерді құнсыздану мәніне тексереді. Құнсызданудан болған залал барлау мен бағалау бойынша активтердің теңгерім құны оның өтелетін сомасынан асатын сомада мойындалады. Өтелетін сома екі мөлшерлемеден ең көбі деп мойындалады: өткізу бойынша шығындарды және пайдаланудағы құнын есептен шығарып, барлау және бағалау бойынша активтердің әділ құны.

Төмендегі фактілердің немесе міндеттемелердің бірі немесе одан көбінің болуы Компания барлау және бағалау бойынша өз активтерін құнсыздану мәніне (тізімі жеткілікті болып табылмайды) тексеруге міндетті екенін білдіреді:

- Компанияның белгіленген телімде барлауды жүргізуге арналған құқығы бар кезеңі жақын арада біткен немесе бітеді;
- белгіленген телімдегі минералдық ресурстарды болашақ барлауға және бағалауға арналған елеулі шығыстар бюджетке кіргізілмеген және жоспарда жоқ;

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

- белгіленген телімдегі минералдық ресурстарды барлау және бағалау минералдық ресурстардың коммерциялық тұрғыдан ұтымды көлемін анықтауға жеткізген емес, және Компания белгіленген телімдегі осындай қызметті тоқтатуды шешті;
- Компанияның белгіленген телімді әзірлеу мүмкіндігіне қарамастан, барлау және бағалау бойынша активтердің теңгерім құны, мүмкін, нәтижелі әзірлеу немесе іске асырылуы нәтижесінде толық көлемінде өтелмейтіне туралы жеткілікті деректері бар.

Қаржылық емес активтер пен еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздануы

Әрбір есеп беру кезеңінің аяғында басшылық қаржылық емес активтердің (қордан және кейінге қалдырылған салық активтерінен айырмашылығы бар) және еншілес, бірлескен және қауымдасқан кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздану белгілері бар екенін анықтайды. Осындай кез келген белгі анықталса, басшылық өтелетін құнын бағалайды, өлкелесіекі мөлшердің ең көбі ретінде айқындалады: активті сатуға кеткен шығыстарды алып тастағандағы әділ құнының (бағалау күніне нарықтың қатысушылары арасында ерікті негізде өткізілген операция барысындағы міндеттемелерді өткізу кезінде төленген немесе активті сатуда алуға болатын бағасы; әділ құнның ең жақсы растауы белсенді нарықтағы бағаланатын құн болып табылады) және оны пайдалану құндылығы (яғни, ақшалай ағымдарды өндіретін, сәйкес келетін нысан бойынша болашақта күтілетін ақшалай ағымдардың таза келтірілген құны).

Бөлек активтің өтелетін сомасын бағалау мүмкін емес болса, Компания аталған актив тиесілі өндірушінің ақшалай ағымын тудыратын бірліктің өтелетін сомасын бағалайды. Ақшалай ағындарын өндіретін нысан (өндіруші бірлік) – бұл ең аз айқындалатын активтер тобы, ол ақшалай ағынын өндіреді және олар өзге активтерден немесе активтер тобынан түскен ақшалай ағымдарынан елеулі дәрежеде тәуелді емес. Өндіруші бірліктерді анықтау қағидасы 4 Ескертуде ұсынылған.

Құнсыздану мәніне тексеруді жүргізу кезінде қолданылатын бағалау мәні кен орнын әзірлеудің егжей-тегжейлі жоспарына және «Активтердің құнсыздануы» 36 (IAS) ҚЕХС талаптарына сәйкес келтірілген жұмыс бюджетіне негізделген. Болашақ ақшалай ағындар мыналарға негізделген:

- есептесу резерв көлеміне, олар бойынша экономикалық тұрғыдан негізделген алудағы жоғары дәрежедегі сенімділік бар;
- болашақ өндіріс көлеміне;
- болашақ тауар бағаларына (ағымдағы нарық бағалардың, үш жылдан бес жылға дейінгі мерзім ішінде, Компаниямен есептелген ұзақ мерзімді перспективадағы орташа бағадан айырмашылығы болмаған жағдайда), сондай-ақ
- келешектегі өндірістің өзіндік құнына және өзге де операциялық және капиталдық шығындарға.

Егер активтің теңгерім құны оның өтелетін құнынан асатын болса, активтің құнсыздануы мойындалады, және құнсызданудан болған залал қаржы жағдай туралы жеке есепте көрсетілген теңгерім құнын активтің өтелетін құнына дейін азайту мақсатында, жылдағы пайда немесе залалда көрсетіледі. Егер де активті немесе оның сатуға кеткен шығыстарын есептемегенде, әділ құнын пайдаланудан болған құндылықты айқындау кезінде бастапқы пайдаланған есептеу бағалары өзгерген болса, Активтердің өткен есеп беру кезеңдерінде танылған құнсыздануынан болған залал қалпына келтіріледі (қажет болған кезде). Аталған қалпына келтіру мөлшері, алдыңғы жылдары құнсызданудан ешбір залал мойындалмаған болған жағдайда айқындалуы мүмкін тозуды есептен шығарып, теңгерім құнының сомасымен шектелген.

Операциялық жалға алу

Компания активтердің иесі болуына байланысты емес іс жүзінде барлық тәуекелдер мен түскен ақшаны жалға алушыдан Компанияға тапсыруды көздемейтін, жалға алу шарт бойынша жалға алушы болған жағдайда жалға алу төлемдердің жалпы сомасы барлық жалға алу мерзімі ішінде желілік әдіспен жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі. Жалға алу мерзімі - бұл жалға алушы активтерді жалға алу туралы шартты жасасқан, мерзімінен ерте тоқтатуға жатпайтын кезең, сондай-ақ жалға алушы қосымша төлеп немесе егер де жалға алудың бастапқы күніне жалға алушымен осындай құқық іске асырылатынына жеткілікті сенімі болса онсыз да активті жалға алу құқығы бар қосымша кезеңдер.

Табыс салығы

Табыс салығы қаржылық есептілікте есептеме кезеңінің аяғында қолданылатын заңнаманың талаптарына сәйкес көрсетіледі.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Табыс салығы бойынша шығыстарға/өтеулерге ағымдағы және кейінге қалдырылған салықтар кіреді және егер де олар өзге жиынтық табыс құрамында немесе қандай болса да басқа есеп беру кезеңдегі капиталда тікелей көрсетілетін операцияларға жататынына байланысты капиталда тікелей көрсетілмеуге тиіс болса жылдағы пайда мен залалда көрсетіледі.

Ағымдағы салық, ағымдағы және алдағы кезеңдердегі салық салынатын пайдаға немесе залалға қатысты салық органдарына (салық органдары есебінен өтеледі) төленеді деп күтілетін соманы білдіреді. Егер де қаржылық есептілікті тиісті салық декларацияларын бергенге дейін бекітілетін болса, салық салынатын пайдалар немесе залалдар есептесу бағалау негізінде есептеледі. Табыс салығынан айрықша салықтар операциялық шығыстар құрамында көрсетіледі.

Кейінге қалдырылған салық болашақ кезеңге қалдырылған салық залалдарына және активтер мен міндеттемелердің теңгерім базасы және олардың қаржылық есептіліктегі теңгерім құны арасындағы уақытша айырмашылықтарына қатысты теңгерім міндеттемелер әдісімен есептеледі. Бастапқы мойындалуы бар ерекшелікке сәйкес, кейінге қалдырылған салықтар, бизнесті біріктірумен байланысты емес операциялар бойынша міндеттемелерді немесе активтерді бастапқы мойындалуы кезінде туындайтын егер де осындайлар бухгалтерлікке де, салық салынатын пайдаға да ықпал етпесе уақытша айырмашылықтарға қатысты мойындалмайды. Кейінге қалдырылған теңгерім құны есеп беру кезеңінің аяғында әрекет етілетін салық мөлшерлемесін қолданып есептеледі және, олар күтілетіндей, уақытша айрықшаларды қалпына келтіру немесе болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық залалдары кезеңде қолданылатын болады. Барлық есептен шығарылатын уақытша айырмашылыққа және салық залалдардың болашақ кезеңдеріне ауыстырылғандарға қатысты кейінге қалдырылған салық активтері, есептен шығарылатын айырмашылықты есептеуге болатынына қарсы салық салынатын пайданы болашақта алу мүмкіндігі бар дәрежеде ғана мойындалады.

Компания еншілес кәсіпорындардың дивидендтеріне арналған салықтарға немесе оларды сатудан түскен пайдаға жататын уақытша айырмашылықты бақылайды. Компания осындай уақытша айырмашылық бойынша кейінге қалдырылған міндеттемелерді көрсетпейді, бұған басшылық жақын арадағы болашақта уақытша айырмашылықты қалпына келтірілуін күтетін жағдайлар кірмейді.

Компанияның айқындалмаған салық позицияларын басшылық әрбір есеп беру кезеңінің аяғында бағалайды. Пайдаға салынатын салық бойынша позицияларға қатысты көрсетілетін міндеттемелер, егер де Компанияның салық позициясы олардың жоқ болу мүмкіндігінен жоғары деп салық органдары келіспеген болса қосымша салық міндеттемелердің туындау мүмкіндігі бар деп басшылық санаған жағдайларда ескеріледі. Осындай бағалау, қолданыстағы есеп беру кезеңінің аяғындағы салық заңнаманы, сондай-ақ соттың кез келген белгілі қаулылары немесе ұқсас мәселелер бойынша өзге де шешімдерді талқылау негізінде жүргізіледі. Пайда салығын қоспағанда, айыппұл, өсімақы мен салықтар бойынша міндеттемелер есеп беру кезеңінің аяғындағы міндеттемелерді реттеу үшін қажетті шығыстарды басшылықпен ең жоғары бағалау негізінде көрсетіледі.

Дебиторлық берешек

Сауда дебиторлық берешек бастапқы әділ құнымен ескеріп, сосын тиімді мөлшерлеме пайызы әдістемесін қолданып есептелген амортизациялау құны бойынша ескеріледі.

Қорлар

Қорлар келесі екі мөлшерлеменің ең азы бойынша есептеледі: өзіндік құны бойынша және сатудың таза бағасы бойынша. Қордың өндіріске жіберілген және өзге есептен шығып кеткен кезінде оларды бағалау орташа өлшенген құны әдісі бойынша жүргізіледі. Дайын өнімнің және ақталмаған өндірістің өзіндік құнына материал құны, шикізат өндіру және қайта өңдеу қызметтері және өзге тікелей шығындар кіреді, және қарыз қаражаттар бойынша шығыстар кірмейді. Сатудың таза бағасы – бұл, өндірісті аяқтауға деген есептескен шығындарды және сату үшін шегуге қажет есептесу шығындарды есептен шығарып, қарапайым қызмет барысындағы есептесу сату бағасы.

Амортизацияланған құны бойынша көрсетілген қаржы активтерінің құнсыздануы

Құнсызданудан болған залалдар, қаржы активтердің бастапқы танылғанынан кейін орын алған және, қаржы активтерімен немесе жеткілікті сенім дәрежесімен бағалануы мүмкін қаржы активтер тобымен байланысты болашақ ақшалай қаражат ағымының мөлшерлемесіне немесе мерзіміне ықпал ететін, бір немесе бірнеше жағдай («залалға әкеліп соғатын жағдайлар») нәтижесінде олардың туындауына қарай пайда мен залалда мойындалады.

Компанияның жеке бағаланған қаржы активі үшін құнсызданудың объективті дәлелдері болмаса (оның маңыздылығына тәуелді емес), бұл актив кредиттік тәуекелдердің ұқсас сипаттамасымен қаржы активтер тобына кіргізіледі және солармен қоса құнсыздану мәніне бағаланады. Қаржы активінің құнсыздануы туралы мәселені

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

қараған кезде Компания назарына алатын негізгі факторлар оның мерзімінен өткен мәртебесі және, осындай болған кезде, қамтамасыз етуді іске асыру мүмкіндігі болып табылады.

Төменде, өзге негізгі критерийлер атап өтілген, олардың негізінде құнсызданудан болған залалдардың объективті белгілердің бар болуы айқындалады:

- кез келген кезекті төлемнің мерзімін өткізіп алу, осымен қатар уақытында төлемеу есептесу жүйесі жұмысының кешіктіруімен түсіндірілмейді;
- контрагент елеулі қаржы қиыншылықтарын сезінеді, бұл Компанияның қарауындағы контрагент туралы қаржы ақпаратымен растауы;
- контрагент банкротқа ұшырағанын немесе қаржылық қайта құрылуын жария етуін қарастырады;
- контрагенттің төлемдік мәртебесінің қолайсыз өзгеруі, бұл контрагентке ұлттық немесе жергілікті экономикалық жағдайлардың өзгеруінің ықпалымен негізделеді; немесе
- қамтамасыз ету құны, бар болған кезде, нарықтағы жағдайдың нашарлауы нәтижесінде елеулі төмендейді.

Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін құнсызданған қаржы активтің жағдайы келіссөздер қорытындыларында қайта қарастырылып жатса немесе контрагенттің қаржылық қиыншылықтарына байланысты қандай да өзге түрінде өзгертіліп жатса, құнсызданудың жағдайды қайта қарағанға дейінгі бастапқы тиімді мөлшерлеме процентін қолданып, айқындалады. Осыдан кейін жағдайы қайта қаралған қаржы активтердің мойындалуы тоқтатылады, бірақ, егер де аталған активпен байланысты тәуекелдер мен ақшалай пайдасы елеулі өзгерген болса, әділ құны бойынша жаңа актив мойындалады. Бұл келтірілген бастапқы және күтілетін жаңа ақшалай қаражат ағымдарының арасындағы елеулі айырмашылықпен расталады.

Құнсызданудан болған залалдар, активтің теңгерім құнын, аталған актив бойынша бастапқы тиімді мөлшерлеме пайызын қолдана отырып дисконтталған, күтілетін ақшалай қаражат ағымдарының (өлі шекпеген кредиттік болашақ залалдар оған кірмейді) келтірілген құнына келтіретін сомада резервті құру арқылы ылғи да мойындалады. Кепілзат мәніне арналған өндіріп алу айналымының мүмкіндігі дәрежесіне тәуелсіз, қамтамасыз етуді алуға және сатуға арналған шығындарды есептен шығарғанда, кепілзатпен қамтамасыз етілген қаржы активінің күтілетін ақшалай қаражат ағымының келтірілген құнын есептесуге ақшалай қаражат ағымдары кіреді, олар кепілзат мәніне өндіріп алудың айналымы нәтижесінде туындауы мүмкін.

Егер болашақ кезеңде құнсызданудан болған залалдың сомасы төмендесе және бұл төмендеу құнсыздану танылғанынан кейін болған жағдайға жатқызылуы мүмкін болса (дебитордың кредиттік рейтингісі жоғарлауы ретінде), бұрында құнсызданудың көрсетілген залалы жылдағы пайда мен залал арқылы құрылған резервтің көмегімен қалпына келтіріледі.

Өткізілуі мүмкін емес және оларға қатысты барлық қажетті процедуралар толық немесе ішінара өтеу мақсатымен аяқталып залалдың ақырғы сомасы айқындалған активтер құнсыздануға арнап құрылған резерв есебінен есептен шығарылады. Бұрында есептен шығарылған сомаларды болашақта қалпына келтіру жылдағы пайда немесе залал құрамында құнсызданудан болған залал есебіне есептеледі.

Алдын ала төлем

Құнсыздануға арналған резервті шығарып тастағанда, алдын ала төлем іс жүзіндегі шығыстар бойынша есептілікте көрсетіледі. Егер де оған қатысты тауарлар мен қызметтерді алудың күтілетін мерзімі бір жылдан аспаса, немесе алдын ала төлем бастапқы мойындалу кезінде ұзақ мерзімді болып есепте көрсетілетін активке кіретін болса, алдын ала төлем ұзақ мерзімді болып жіктелінеді. Активті алуға арналған алдын ала төлем сомасы оның теңгерім құнына Компания осындай активтерге бақылауды алған кезінде және онымен байланысты болашақ экономикалық пайдалар Компаниямен алынатын мүмкіндік бар болған кезде кіргізіледі. Өзге алдын ала төлемдер тауарлар мен қызметтерді алу кезінде оған қатысты пайда немесе залалдар тізіміне кіргізіледі. Алдын ала төлеуге жататын активтер, тауарлар немесе қызметтер төленбейді деген белгісі болса, алдын ала төлемнің теңгерім құны есептен шығаруға жатады, және құнсызданудан болған тиісті залал жылдағы пайда мен залалға қосылады. Ұзақ мерзімді алдын ала төлемдер дисконтталмайды.

Ақшалай қаражаттар мен олардың эквиваленттері

Ақшалай қаражаттар мен олардың эквиваленттерге кассадағы, талап етілгенге дейін банк шоттарындағы ақшалай қаражат және үш айдан аспайтын шарт бойынша бастапқы өтеу мерзімі мен басқа да қысқа мерзімді жоғары өтімділік инвестициялар кіреді. Ақшалай қаражаттар мен олардың эквиваленттері тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген амортизациялық құны бойынша ескеріледі.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Сатуға арналған санатына жататын ұзақ мерзімді активтер

Егер ұзақ мерзімді активтер мен шығарылатын топтардың (ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді активтерді қамтитын) теңгерім құны, басты түрде, есепті күннен кейін 12 ай бойы сату есебінен өтелетін болса (сонымен бірге активтер тиесілі еншілес кәсіпорын бақылауын жоғалту), қаржылық жағдай жайлы есепте олар «сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер» ретінде көрсетіледі. Активтерді жіктеу төменде келтірілген барлық шарттардың болуы кезінде өзгертілуге жатады: (а) активтер олардың ағымдағы күйінде жедел сатылуға дайын; (ә) Компания басшылығы сатып алушыны іздеудің қолданыстағы бағдарламасын бекітті және оны іске асыруға кірісті; (б) активтерді негізделген бағамен сату бойынша белсенді жұмыс жүргізілуде; (в) сату бір жыл ішінде күтілуде; және (г) сату жоспарының айтарлықтай өзгерістері немесе оны қайтару күтілмейді.

Ағымдағы есепті кезеңде қаржылық жағдай жайлы есепте сатуға арналған ретінде жіктелген ұзақ мерзімді активтер немесе шығарылатын топтар басқа санатқа ауыстыруға жатпайды және ағымдағы есепті кезеңнің соңына жіктеуге сәйкес келтіру үшін қаржылық жағдай жайлы есептің салыстыру деректерінде ұсыну пішінін өзгертпейді.

Шығарылатын топ сату немесе өзге әдіс жолымен шығарылуға жататын активтер тобын (қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді) және бір операция нәтижесінде топ сияқты, және осы операция нәтижесінде табысталатын активтермен тікелей байланысқан міндеттемелерді білдіреді. Есепті күнінен кейін 12 айдан артық мерзімде өтеледі немесе алынады деп күтілетін, сомаларды қамтитын активтер ұзақ мерзімді активтер болып саналады. Егер жіктеуге өзгеріс енгізу қажет болса, мұндай өзгерту активтің қысқа мерзімді де, ұзақ мерзімді де бөлігіне өткізіледі.

Сатуға арналған шығарылатын топтар жалпы түрде екі шаманың ең азымен бағаланады: теңгерім құны немесе шығаруға жұмсалған шығындарды шегерумен әділ құны. Сату үшін ұсталынатын негізгі құралдар амортизацияланбайды. Қайта жіктелген ұзақ мерзімді қаржылық құралдар теңгерім құны мен шығаруға жұмсалған шығындарды шегерумен әділ құны сомаларынан кішісіне дейін есептен шығаруға жатпайды.

Шығарылатын топпен тікелей байланысқан және шығару кезінде табысталатын міндеттемелер қайта жіктеуге жатады және қаржылық жағдай жайлы есепте бөлек жолмен көрсетіледі.

Акционерлік капитал

Қарапайым акциялар капитал ретінде көрсетіледі. Жаңа акцияларды тікелей шығаруға жататын қосымша шығындар шығарудан алынған соманы (салықты есептен шығарып тастап) азайту ретіндегі капитал құрамында көрсетіледі. Алынған қаражаттың әділ құнының сомасын шығарылған акциялардың номиналдық құнынан арттыру капиталда эмиссиялық табыс ретінде көрсетіледі.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде көрсетіледі және олар жарияланып, қабылданған сол кезеңдегі капиталдың сомасынан есептен шығарылады. Есептемелік күнінен кейін бірақ қаржылық есептілікті бекіту күніне дейін жарияланғандивидендтер туралы ақпарат «Есептемелік кезеңнің аяқталуынан кейінгі жағдайлар» атты ескертуде көрсетіледі.

Қосымша құн салығы

Өткізу кезінде туындайтын қосымша құн салығы (ҚҚС) тауарлар тиіп жіберілген немесе қызметтер көрсетілген кезде салық органдарына төлеуге жатады. Алу бойынша ҚҚС жеткізушіден салық шот-фактурасын алған кезде өткізу бойынша ҚҚС-мен қоса есептеуге жатады. Салық заңнамасы ҚҚС-ын есептеуге рұқсат етеді. Тиісінше, есептемелік күніне есептелмеген, өткізу және алу операциялары бойынша, ҚҚС тежелген қаржы жағдай туралы жеке есепте танылған. Өтелетін ҚҚС айналымынан тыс актив болып жіктелінеді, егер де есептемелік кезең аяқталу сәтінен бастап бір жыл ішінде ертең ол бойынша қайтару күтілмейтін болса. Ұзақ мерзімді ҚҚС дисконтталмайды.

Кредиттер мен қарыздар

Кредиттер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданып амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

Активті алуға, құрылысына немесе өндірісіне, оның маңызы бойынша пайдалануға немесе сатуға дайындау міндетті түрде елеулі уақытты талап ететін (белгілі талаптарға сай келетін актив) қарыздар бойынша шығындар осындай активтер құны құрамына кіреді.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Капитализацияның басталу датасы (а) Компания, белгілі талаптарға сай келетін, активтермен байланысты шығыстарды шегергенде; (б) қарыздар бойынша залал көргенде; және (в) активті маңызы бойынша пайдалануға немесе сатуға дайындау үшін қажетті әрекет жасағаннан бастап саналады. Қарыз бойынша шығындарды капиталға айналдыру, активті маңызы бойынша пайдалануға немесе сатуға дайындау үшін қажетті барлық жұмыстар іс жүзінде аяқталған күніне дейін жалғасады.

Компания белгілі талаптарға сай келетін, активтер бойынша күрделі шығындарды жасамағанда, болдырмауға болатын кредиттер мен қарыздар бойынша шығындарды капиталға айналдырады. Қарыздар бойынша капиталдандырылған шығындар Компанияны орташа қаржыландыру құны негізінде есептеледі (орташа өлшенген пайыздық шығыстар жіктелген активтер шығыстарына қолданылады), бұған белгілі талаптарға сай келетін, активтерді алу үшін қаражатты қарызға алу жағдайы кірмейді. Бұл жағдай орын алса, осы қарыз бойынша кезең ішіндегі шеккен іс жүзіндегі шығындаросы қарыздық қаражатты уақытша инвестициялаудан түскен кез келген инвестициялық табысты есептен шығарғанда капиталдандырылады.

Кредиторлық берешек

Сауда кредиторлық берешек контрагент өзінің шарттық міндеттемелерін орындау фактісі бойынша есептеледі және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданып амортизациялық құны бойынша ескеріледі.

Міндеттемелер және төлемдер бойынша резервтер

Міндеттемелер және төлемдер бойынша резервтер айқындалмаған орындалу мерзімі мен немесе мөлшерімен қоса қаржылық емес міндеттемелерді білдіреді. Олар Компанияның қандай да өткен жағдайдың өсерінен міндеттемелері бар болса (заңдылық немесе конклюденттік) есептеледі, оларды реттеу үшін жоғары мүмкіндік дәрежесімен ресурстардың істен шығып кетуі талап етіледі, және міндеттеменің мөлшерін жеткілікті сенімділік дәрежесімен ақшалай көрсеткішпен бағалауға болады. Компанияның резервтеріне кен орындарын қалпына келтіру резерві және өзге де резервтер қосылады (34 Ескерту).

Кен орындарын қалпына келтіруге арналған резерв

Активтерді жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелер олардың туындауының жоғары мүмкіндігі болған кезде және олардың сомасының негізделген бағалауы мүмкін болған кезде мойындалады. Активтердің істен шығуы бойынша шығындар ғимараттарды (ғимараттарды, үй-жайларды және инфрақұрылым нысандарын қирату, машиналар мен жабдықтарды демонтаждау, қалдық материалды шығару, қоршаған ортаны тазалау, тасталымдарға мониторинг жүргізу және бұзылған жерлерді қалпына келтіру) рекультивациялау мен жоюға арналған шығындар кіреді. Негізгі құрал-жабдықтарды демонтаждау мен орын ауыстыруға есептелген шығындар осы негізгі құрал-жабдықтарды алу сәтіндегі, немесе, кен орындарын әзірлеу барысында жерді бұзудың немесе қоршаған ортаны ластандырудың тиісті фактісінен туындайтын міндеттеме пайда болған кезең ішінде, болашақ бағаланған шығындардың дисконтталған құны негізінде, өндірісті дайындау залалдар құнына қосылады. Тиісті шығындардың есептесу мерзімінің немесе сомасының өзгерілуі нәтижесінде, немесе дисконттық мөлшерлеменің өзгеру нәтижесінде туындаған міндеттемелерді бағалаудағы өзгерістер негізгі құралдар немесе өндіріске дайындау бойынша залалдар құрамындағы тиісті активтің ағымдағы кезеңдегі құнын түзетуі ретінде көрсетіледі. Бұл шығындар болашақта аталған активтерге сай келетін амортизация әдісін қолданып, активтердің пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде амортизацияланады.

Активтерді жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге арналған резервтерге бұзушылық немесе болашақта келтірілген залалдар фактілерімен байланысты туындаған қандай-да қосымша міндеттемелер кіреді. Шығындар соманың бағалау мәні, мысалы, активтердің жаңартылған бағалау сомасының және қайта қаралған пайдалану мерзімдерінің, және тұрақты негізінде ресми түрдегі тексерулерді жүргізіп операциялық қызметтің белгіленген мерзімдерінің белгілі өзгерістерін ескеріп, пайдаланылуына қарай жыл сайын есептеледі. Қажетті шығындардың нақты қорытынды сомасы белгілі еместігіне қарамастан, Компания өз шығындарын, техникалық-экономикалық негіздемеге және инженерлік зерттеулерге сүйеніп, қолданыстағы техникалық қағидаларға және рекультивация жұмыстарын жүргізу нормалары мен қалпына келтіру әдістеріне сәйкес бағалайды.

Резервтің дисконтталған құнын айқындау кезінде қолданылатын дисконттың амортизация немесе «алып тастау» сомасы әрбір есеп беру кезеңі қызметінің қорытындысына жатады. Дисконт амортизациясы қаржы шығындар құрамында көрсетіледі.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы кепілдіктері

Қаржы кепілдіктері – бұл олар Компаниядан, тиісті дебиторлық қарыз құралының шарттары бойынша уақытылы төлемді жасамаған жағдайда, кепілдерді ұстаушы шеккен залалдарды өтеу бойынша айқындалған төлемдердің жүзеге асырылуын талап ететін қайтарылмайтын шарттар. Қаржы кепілдіктері бастапқы әділ құны бойынша көрсетіледі, ол негізінде алынған комиссия сомасына тең. Аталған сома кепілдіктің қолданылу мерзімі ішінде желілік есептеуәдісімен амортизацияланады. Кепілдіктің әр бір есеп беру күнінде екі соманың ең көбі бойынша бағаланады: (i) бастапқы танылған кезде көрсетілген амортизацияланбаған сомадан және (ii) есеп беру кезеңнің аяғындағы жағдайы бойынша міндеттемені реттеу үшін қажетті шығыстар сомасының ең жақсы есеп айырысу сомасынан.

Шетелдік валюталарды қайта есептеу

Негізгі экономикалық кәсіпорын өз қызметін жүзеге асыратын ортаның валютасы кәсіпорынның функционалды валютасы болып табылады, ол ортада аталған кәсіпорын өз қызметін жүзеге асырады. Қазақстан теңгесі – Қазақстанның ұлттық валютасы, Компанияның функционалды валютасы болып және Компанияның есептемені ұсыну валютасы болып табылады. Теңгенің басқа валютаға конвертациялауына қатысты валюталық бақылау ережесі қолданылады. Қазіргі кезде теңге Қазақстан Республикасынан тыс жерде еркін конвертациялау валютасы болып табылмайды.

2017 жылғы 31 желтоқсандағы, шетелдік валютадағы шоттар бойынша қалдықтарды қайта бағалау үшін пайдаланылған жабу нарықтық ауыстыру бағамы 1 АҚШ долларына 332,33 теңгені құраған болатын (2016 ж.: 1 АҚШ долларына 333,29 теңге).

Ақшалай түсімді тану

Тауарларды сатудан түскен ақша тауарлардың меншік құқығымен байланысты тәуекелдер мен пайдалардың өту сәтінде мойындалады. Компания тауарды белгіленген орынға дейін жеткізу міндеттемені өзіне алса, ақшалай түсім тауарды сатып алушыға жету орнында тапсыру сәтінде мойындалады.

Қызметтерді өткізу, шарт бойынша ұсынылуға тиісті жалпы қызметтер көлемінде іс жүзінде көрсетілген қызметтер үлесіне тепе-тең бағаланатын, нақты операцияның аяқталу кезеңіне сүйене отырып, аталған қызметтер көрсетілген сол есеп беру кезеңінде мойындалады.

Ақшалай түсім, ҚҚС-ты және жеңілдіктерді есептен шығарылып көрсетіледі. Ақшалай түсімнің мөлшерлемесі алынған немесе алуға жататын әділ өтеу құны бойынша айқындалады. Бартерлік мәміле бойынша алынған тауардың әділ құнын сенімді бағалау мүмкін болмаса, онда әділ құны сатылған тауарлардың және қызметтердің әділ құны бойынша бағаланады.

Уран өнімін жеткізу шарттары, негізінде, Incoterms жіктеліміне сәйкес сатып алушылармен жасалған нақты сату шарттарымен айқындалады. Уран өнімін жеткізу Incoterms шартымен тауарды іс жүзінде жеткізу күніне, немесе тапсырушымен айқындалған конвертор есебіне бук-трансфер кезеңінде жүзеге асырылады. Сонымен қатар бук-трансфер, бір мамандандырылған кәсіпорнында (конверсиондық/ре-консервиондық) бір тараппен көрсетілген материалдық шоттан уран материалын тізімнен шығару бойынша операция, және сол уақытта осындай материалды басқа тараппен көрсетілген шотқа жатқызуды білдіреді.

Пайыздық табыстар тиімді пайыз мөлшерлеме әдісін қолданып, қаржылындару уақыты ішінде тепе-тең мойындалады.

Қызметкерлерге сыйақы беру

(i) Қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйақы беру

Компанияның кәсіпорындары ұжымдық еңбек шартының ережелеріне сәйкес өз қызметкерлерін ұзақ мерзімдік сыйлық ақылармен қамтамасыз етеді. Шарттар, мысалы, Компанияның қызметкерлеріне жұмысқа жарамсыз болған жағдайда, зейнеткерлікке шыққан кезінде, мерт болу жағдайы бойынша сыйлықақыны беруді және өзге төлемдерді қаржылық көмек ретінде көрсетуді көздейді. Бөлек жәрдемақыны алуға арналған құқық зейнетке дейін қалған жұмыс істеу мерзіміне тәуелді және қызметкердің ең төмен жұмыс өтілі бар болуына байланысты ұсынылады.

Компанияның қаржыланатын зейнетақы жүйесі жоқ. Әрбір есеп беру кезеңіндегі міндеттеме зейнеттік міндеттемелердің ағымдағы құнын білдіреді. Жыл ішінде туындайтын актуарийлік пайда мен залалдар жылдағы

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

пайда мен залалдарда көрсетіледі. Осы мақсат үшін актуарийлік пайда мен залалдарға актуарийлік ұсыныстардағы өзгерістер ықпалы да, актуарийлік ұсыныстар мен іс жүзіндегі деректер арасындағы айырмашылықтардың өткен тәжірибесінің ықпалы да кіреді.

Еңбек қызметі аяқталысымен болатын міндеттемелер бойынша актуарийлік пайда мен залалдар олар туындаған кезең ішіндегі өзге жиынтық табыстар құрамында көрсетіледі. Зейнетақылық міндеттемелердің ағымдағы құнындағы өзге өзгерістер, қызметтер бойынша ағымдағы шығындар құнымен қоса, жылдағы пайда мен залалдарда мойындалады.

Белгіленген ақша төлемдері бар зейнетақылық міндеттемелерді есепке алуда қолданылған ең елеулі ұсыныстарға дисконт мөлшерлемесі, кадрлар ағыны туралы ұсыныстар және өлім коэффициенті кіреді. Дисконт мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің келтірілген таза құнын айқындау үшін пайдаланылады, және әрбір жылда осындай міндеттемелер бойынша дисконтты алып тастау, жылдағы пайда мен залалдарға жатқызылады. Өлім туралы ұсыныс, міндеттемелердің келтірілген таза құнын алу үшін дисконтталатын, сыйақылардың болашақ төлем ағымын болжау үшін қолданылады.

Компания қызметкерлерінің жұмысқа жарамсыз болған жағдайда, мерт болу жағдайы бойынша қаржылық көмек көрсетумен қоса, қызметкерлеріне сыйақыберуді қызметкерлерге өзге де ұзақ мерзімдік сыйлықақыларды беру ретінде қарастырады. Осындай сыйлықақылар бойынша күтілетін шығыстарды есептеу, белгіленген ақша төлемдері бар зейнет жоспарларын есептеген кезде қолданылатын әдіс бойынша қызметкердің осындай міндеттемелер тәуелсіз білікті актуарийлермен жыл сайынғы негізінде бағаланады.

(ii) Жалақыға және байланысты аударымдарға арналған шығыстар

Жалақыға, зейнетақылық аударымдарға, әлеуметтік сақтандыру қорына жарналар жыл сайынғы төленген еңбек демалыстарына және ауру парағына, сыйақылар мен ақшалай емес жеңілдіктерге шығыстар Компанияның қызметкерлерімен тиісті жұмыстың жүзеге асырылуына орай есептеледі. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Компания қызметкерлердің жалақысынан зейнетақы аударымдарын жасайды және оны бірегей жинақтаушы зейнеткерлік қорына аударады. Қызметкер зейнетке шығарда барлық зейнетақылық төлемдер бірегей жинақтаушы зейнеткерлік қорымен жүзеге асырылады.

Акцияға пайда

Акцияға пайда Компанияның акциялар ұстаушылар үлесіне келетін пайда мен залалды, есеп беру жыл ішінде айналымда болған пайдаға қатысатын акциялардың орташа өлшенген акциялар санына бөлу арқылы айқындалады.

Қаржылық есептілікті ұсынудағы өзгертулер

Жыл ағымында Компания уран өнімін своп (swap) шарттарында өткізу бойынша бөлек операциялар жағдайын түсіну мен ескеруге басшылық ыңғайының өзгеруіне байланысты пайда немесе залал жайлы есепте сатудан түскен табыстар жіктелуін өзгертті. Компания ағымдағы түсінік нарықтың ағымдағы реалияда операциялардың коммерциялық мәнін одан гөрі орынды көрсетеді деп сенеді. Мәміле айырбасының бірінде Компания сатушы, басқасында сатып алушы болып шығатын, табиғи ураңды сатып алу-сату байланысқан екі байланысқан келісімшарттарын бір уақытта жасасуды болжамдайды. Компания мұндай өзгерту сенімді және одан гөрі орынды ақпаратпен қамтамасыз етеді деп санайды. ҚЕХС (IAS) 8 сәйкес өзгерту ретроспективті енгізілді, және салыстыру көрсеткіштері лайықты түрде түзетілді. Айырбас мәмілелер мен салыстыру ақпаратын қайта қарастыру туралы толығырақ ақпарат 4 Ескертуінде ашылған.

2016 жылғы 1 қаңтарға күйі бойынша қаржылық жағдай жөніндегі үшінші есеп берілген бөлек қаржылық есептілікте ұсынылмаған, себебі қайта қарастыру осы күнге теңгерім баптарына айтарлықтай әсерін тигізбеді.

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен кәсіби ой-пікірлер

Компания келесі қаржы жылдағы қаржылық есептілікте көрсетілетін сомасына және активтер мен міндеттемелердің теңгерім құнына ықпал ететін есептесу бағалауы мен ескерулеріөндіреді. Есептесу бағалауы мен ой-пікірлер үнемі талдауға жатады және басшылықтың өткен тәжірибесіне және басқа факторларға, соның ішінде қалыптасқан жағдайда негізделген деп саналатын болашақ жағдайларға қатысты күтілетіндерге негізделеді. Есеп саясатын қолдану процесінде басшылық сондай-ақ кәсіби ой-пікірлерді пайдаланады, бұған есептесу бағалауға байланысты ой-пікірлер кірмейді. Қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға ең елеулі ықпал ететін кәсіби ой-пікірлерге және

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

келесі қаржылық жыл ішіндегі активтер мен міндеттемелердің әділ бағасын елеулі түзету қажеттілігіне жеткізетін есептесу бағалауға мыналар кіреді:

Уран қоры

Уран қоры Компанияның, активтер құнын және тозу мен амортизациялау бойынша аударымдарды айқындау үшін қолданылатын ақшалай қаражатының болжаулы жылжуын бағалаудың негізгі компоненті болып табылады.

ҚМК қорлары

2017 жылға дейін қорлардың бағалауы кен орындарын егжей-тегжейлі барлау нәтижесінде жүргізіледі, Қазақстан Республикасының Геология комитетінің Қорлар жөніндегі мемлекеттік комиссиясымен (ҚМК) қарастырылып бекітіледі. ҚМК бекітілген геологиялық қорлар мемлекеттік балансқа қойылады да қосымша жүргізілген барлау нәтижесі бойынша қайта қарастырылуы мүмкін. Кен телімі ауданында қосымша барлау жүргізу қажеттілігі өндіру процесіндегі эксплуатациялық барлаудағы жаңа кен денелерін тапқанда немесе егжей-тегжейлі барлау мәліметтері бойынша кен телімі контурында түрлі себептермен өнеркәсіп санатына ауыстырылмаған және мемлекеттік балансқа қойылмаған немесе уран ресурстары бар болған жағдайда немесе расталмаған жағдайда қорларды есептен шығару есептемесі нәтижесінде туындайды. Қорлардың расталмауы әдеттегідей кен қиылысының дұрыс үйлестірілмегендіктен, барлау желісінің тығыздығын негізсіз таңдаудан, геологиялық барлау жұмысы әдістері мен сатыларының бұзылғандығынан туындайды. Әдеттегідей, әр кен бойынша өндіру сатысында қорларды ашу барысында олар ҚМК бекіткен геологиялық қорлардан көбірек немесе азырақ жағына айырмашылығы болады. Жер қойнауын пайдаланушы мемлекет алдында бүкіл кен орыны бойынша қорлар үшін есеп береді. Барлық кен орындары бойынша теңгерімдік қорлардың жүйелі түрде расталмауы орын алатын жағдайлар өте сирек. Жер қойнауын пайдаланушы санат бойынша қорлар санына өздігінше өзгерістер енгізуге құқығы жоқ. ҚМК сараптамалық қорытындысы жер қойнауы келісімшартының айырып алғысыз бөлігі болып табылады және жер қойнауы келісімшартының жұмыстық бағдарламасы мен кен орынының (учаскенің) өндірістік істеп өтеу жобасын әзірлеуге негіздеме тарту болып табылады. Қордың бар болуы барлық қорларды экономикалық тұрғыдан ұтымды негізінде алуға болатынын білдірмейді.

ҚМК бекіткен қорлардың бөлігі нақты өндіру және бекітілген жоспарланған шығындар көлемінде мекеме балансынан жыл сайын есептен шығарылуға тиісті. Өндіруге жоспарланған уран саны Келісімшарттың жұмыстық бағдарламасына және бекітілген істеп өтеу жобасына сәйкес болу керек. Өндіріс жоспарларына келісімшарттың істеп өтеу жобасы мен жұмыстық бағдарламасын орнатылған тәртіпте қайта қарастырып, оларды бекітусіз оларға өзгерістер енгізуге тыйым салынады. Егер де өндірудің нақты көлемдері бекітілгеннен 20 %-дан аспайтындай айырмашылығы болса, жобалық құжаттарға өзгерістер енгізудің қажеттілігі жоқ.

JORC қорлары

2017 жылы Компания геологиялық барлау жұмыстары, минералдық ресурстар мен кен қорларының нәтижелері туралы есептерді құру үшін Аустралия-азиялық кодексіне (2012) (одан әрі «кодекс JORC») сәйкес Компанияның қорлары мен ресурстарын бағалау үшін SRK Consulting (UK) Limited (далее – «SRK») компаниясын жұмылдырды. Қорлар мен ресурстарды бағалау 2017 жылғы 31 желтоқсан күйі бойынша орындалды. Қорларды бағалау кезінде SRK «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ өндіру активтерінің минералдық ресурстары мен кен қорларын ең соңғы бағалау (2017ж. 31 желтоқсан) негізделген толық негізгі ақпаратты талдады.

SRK «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ-мен Компания кәсіпорындары үшін бағаланған минералды ресурстар мен кен қорлары көлемдерін өздігінен қайта есептеген жоқ, есептеу нәтижелерін алу үшін қолданылған бастапқы деректер мен әдістемелердің көлемі мен сапасын және Компания деректері бойынша бағалау жіктелімін талдап, осы есептер бойынша өз пікірін, сонымен қатар тау жұмыстарын дамытудың ағымдағы жоспарларындағы өңдеуге жоспарланған уран тоннажын да айтып өтті. Берілген талдау негізінде SRK одан кейін оны JORC Кодексіне ұсынылған басшылық қағидалары мен терминологияға сәйкес ресурстар мен қорлар жайлы расталған есептерді алу үшін қолданды. Ресурстар жайлы SRK аудиторларымен тексерілген есептер елеулетті түрде экономикалық пайдамен әзірленуі мүмкін, және қазіргі уақытта бірыңғай өндіру үшін елеулет ретінде ғана қарастырылады.

SRK мамандары «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ-мен қолданылатын есептеу әдістемесін, сонымен қатар жасалған геологиялық жорамалдарды қарастырды. SRK сонымен қатар Компанияның өндірістік есептерінен өндірудің шынайы статистикасын қолдана отырып, ресурстардың қалған бөлігіне әр түрлі қайта есептеулерді де орындады, және барлық жағдайларда маңызды қателіктер мен ақаулықтарды таппады.

SRK есебі минералды ресурстар жер асты сілтідендіру бойынша әрекеттегі және жоспарланған жұмыстардың шегінде елеулетті түрде өндірілуі мүмкін уран көлемі, сонымен қатар тау жұмыстарын дамытудың сәйкес

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

жоспарларындағы осы уақытта дамытуға жоспарланған уран көлемі (кен қорлары) туралы пікірге ие. Компанияның ҚР ҚМК бекітілген, С1 және С2 санаттары бойынша барлық қорлар төмендегілерге қатысты негізделген жорамалдарды қолданумен, JORC Кодексінің негізіне ауыстырылды:

- расталған және болжамды қорларды, қорлар мен кеңейту бойынша міндеттемелердің бағалауын қамтитын, келешек өндіріс бағалаулары;
- қолданыстағы нарықтық баға мен Компанияның ұзақ мерзімді бағаны бағалауына негізделген болжамды келешек тауар бағалары; және
- өндіріске келешек қаражат шығындар, капитал салымдары және қалпына келтіру бойынша міндеттемелер.

Компания әр кен орны бойынша өндірістік әдіс көмегімен ұзақ мерзімді активтер құнсыздануы мен амортизацияны есептеу үшін SRK есебіне сәйкес қорлар бойынша деректерді пайдаланды. Кен орны бойынша JORC қорлары ҚМК деректерінен айтарлық ерекшеленбеген жағдайда қорларды қайта есептеу қаржылық көрсеткіштерге аса әсер ете қойған жоқ. Қорлар бойынша деректер айтарлықтай төмендеген жағдайда берілген факт нақты кен орны активтерінің мүмкін құнсыздануының белгісі ретінде қызмет етті және осы басты бірлікке қатысты Компаниямен 2017 жылғы 31 желтоқсанға құнсыздануға тестілеу өткізілді.

Компания 2017 жылғы 1 қаңтардан өндірістік активтердің (жою қорының активтері, негізгі қорлар құрамындағы тау жиынтығының тарихи шығындары мен активтері) амортизациясын келешекті түрде қайта есептеу үшін применила данные по запасам JORC қорлары бойынша деректерді қолданды. 2017 жылғы 1 қаңтарға дейінгі амортизацияны қайта есептеу айтарлықтай болған емес және ретроспективті тұжырымдауды қолданусыз мүмкін емес еді. 2017 жылы көрініс тапқан, өндірістік активтердің қосымша амортизациясы 571 миллион теңге құрады. Қорларды қайта есептеу өндіріске дайындалу бойынша шығындар амортизациясының есептелуіне әсер еткен жоқ, өйткені берілген активтер өндіруге дайын көлемдерден ғана шыға амортизацияланады.

ҚМК бекітілген С1 және С2 санаттары бойынша қорлар, негізінен, минералды ресурстар құрамына ауыстырылғандықтан, басшылық жер пайдалану келісім-шарттардың қолдану мерзімдерін ұзарту кезінде және сәйкес кен орындардың өндіру жоспарларын белсендірген кезде, ҚР МҚК есебінде тұрған және JORC Кодексіне сәйкес есептелген қорлар мөлшері минимумға келтіріледі.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есеп беру кезеңінің аяғында Компания активтердің (өндіруші бірліктердің) бағалауын олардың құнсыздану мүмкіндігі белгілерін анықтау үшін жүргізеді. Осындай белгілер бар болған кезде активтердің өтелетін құны есептеледі және оның теңгерім құнымен салыстырылады. Теңгерім құнының өтеу құнынан артуы құнсыздану ретінде мойындалады.

Активтің немесе өндіруші бірліктің өтелетін құны екі мөлшердің ең көбін білдіреді: осы активтің (осы бірліктің) пайдалану құндылығын (қолдану құнын) және, сатуға арналған шығындарды есептен шығарғандағы әділ құнын. Пайдалану құндылығын есептеу Компаниядан, Компанияның активті (өндіруші бірлікті) қолданудан түскен ақшаның алдағы жылжуына бағалауды құрастыруды талап етеді. Ақшаның алдағы жылжуын бағалауға болашақ тауар (уранның және өзге өнімнің және қызметтердің) бағасына, дисконт мөлшерлемесіне, өсу қарқынына, операциялық шығындар деңгейіне және өзге факторларына қатысты елеулі ой-пікірлер кіреді. Құнсыздану мәніне арналған тексерулер мен есеп айырысулар Компанияның бизнес-модельдеріне сәйкес келетін ұсыныстарға негізделген. Субъективті сипатына байланысты бұл бағалаулардың қызметі мен ақша жылжуының іс жүзіндегі қорытындысынан айырмашылығы болуы мүмкін, кез келген осындай айырмашылықтар құнсыздануға және тиісті активтердің теңгерім құнының төмендеуіне әкеліп соқтыруы мүмкін.

Уран өнімі өндірісіне байланысты активтер

2016 жылғы 31 желтоқсанға уран тотығы-шала тотығы бағаларының жыл бойы, орташа есеппен, бір фунт үшін 36 АҚШ доллардан бастап бір фунт үшін 20 АҚШ доллардан төмен белгіге дейін түсуі басшылықпен Компанияның уран өнімінің өндірісімен байланысқан активтер (өндіруші бірліктер) құнсыздануының белгісі ретінде танылды. Басшылық Компанияның уран өнімінің өндірісімен байланысқан және 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша құнсыздану белгілері анықталған активтерге (өндіруші бірліктер) құнсыздану тестін өткізді. Уран өндірісімен байланысқан активтер негізгі құралдарды, өндіріске дайындалу бойынша шығындарды, жер пайдалану құқықтарын, барлау және бағалау активтерін, қауымдасқан кәсіпорындарға инвестицияларды, бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларды және өзге инвестицияларды қамтыды.

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

2016 жылы өткізілген құнсыздануға тест нәтижелері бойынша Компания «Оңтүстік Мойынқұм», «Уванас» өндіруші бірліктер үшін құнсызданудан шеккен залалды таныды, себебі осы өндіруші бірліктердің өтелетін құны олардың теңгерім құнынан төмен еді (12 Ескерту). 2016 жылғы 31 желтоқсанға құнсыздануға тестіні өткізген кезде келешек қаражат ағымын есептеу кезінде уран тотығы-шала тотығының бір фунтына 2017 жыл үшін 20.5 АҚШ доллар мөлшерінде баға орнатылды. 2017 жылы орнатылған шынайы орташа баға берілген болжамды бағадан жоғары болып шықты.

2017 жылғы 31 желтоқсанға Компания уран өнімінің өндірісімен байланысқан активтердің (өндіруші бірліктердің) құнсыздану белгілеріне талдама өткізді. 2017 жылы уран үшін орташа баға 2016 жылы болжамдалған бағасынан жоғары болғандығына және тұрақты болып қала бергеніне байланысты, және, жалпы, келешек кезеңдер үшін болжамды бағаларға қатысты оңтайлы динамика байқалады, баға факторы басшылықпен уран активтерінің құнсыздану индикаторы ретінде қарастырылмады.

2017 жылғы 31 желтоқсанға басшылық әр уран кеніне қатысты өзге ішкі және сыртқы факторларды қарастырды. Нәтижесінде «Уванас», «Қанжуған», «Оңтүстік Мойынқұм», «Қарамұрын», «Семізбай», «Иірікөл», «Шығыс Мыңқұдық» және «Заречное» өндіруші бірліктер үшін құнсыздану индикаторлары анықталды. Бақыланатын құнсыздану индикаторлары JORC кодексі бойынша бағалауға өтуге байланысты қорлардың төмендеуін және қорлардың таусылуы немесе жоғары өндірістік өзіндік құн сияқты өзге факторларды қамтыды.

Басшылық Компанияның уран өнімінің өндірісімен байланысқан және 2017 жылғы 31 желтоқсанға күйі бойынша құнсыздану белгілері анықталған активтерге (өндіруші бірліктер) құнсыздану тестін өткізді.

Құнсыздануды бағалау үшін активтер ең төмен деңгейлерде топталады, осы деңгейлер бойынша басқа активтерден немесе активтер (өндіруші бірліктер) топтарынан түсетін ақша қаражатының ағымына айтарлықтай дәрежеде тәуелсіз бөлек сәйкестендіру қаражат ағымдары бар. Компания әр кен орынды (келісім-шарт аймақты) бөлек өндіруші бірлік ретінде анықтады. Егер бірнеше кен орын технологиялық түрде бір өңдеуші зауытпен (өнімді ерітінділерді өңдеу телімімен) байланысқан болса, Компания мұндай кен орындарды бірыңғай өндіруші бірлік ретінде қарастырады.

Құнсыздану тестінің нәтижелері бойынша Компания «Уванас» (10 миллион теңге), «Қанжуған» (4,246 миллион теңге) және «Қарамұрын» (698 миллион теңге) өндіруші бірліктерді өндіріске дайындау бойынша активтерінің құнсыздануынан шеккен залалды таныды, себебі осы өндіруші бірліктердің өтелетін құны олардың теңгерім құнынан төмен еді (12 Ескерту).

Қосымша түрде «Заречное» ЖШС-не инвестициялау сомасы құнсыздану сомасына азайтылды (5,688 миллион теңге).

Құнсыздану индикаторлары анықталған уран өнімінің өндірісімен байланысқан Компанияны активтерді (өндіруші бірліктерді) пайдаланудың құндылығын бағалау кезінде басшылықпен қолданылған негізгі жорамалдар төменде келтірілген:

- 2017 жылдың төртінші тоқсанында жария етілген (MidPriceMidpoint), 10% төмендету коэффициентін қолдануды ескерумен, уранға орташа жылдық бағалар «UxConsulting LLC» тәуелсіз ресми көзі болжамының негізінде төмен ұсынылған деңгейлерде болатыны күтілуде:

	2018 ж.	2018 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2022 ж.	2023-2030 жж.
U ₃ O ₈ фунты үшін орташа баға (АҚШ долларында)	23.45	22.6	22.8	24.6	26.7	31.3-45.6

- уран өндірісінің кезеңдері мен көлемдерін болжау келісім-шарттарда жер пайдалануға анықталған жыл сайынғы өндірістің көлемдеріне сәйкес келеді; берілген көлемдер басшылықпен SRK есебі бойынша JORC кодексіне сәйкес өндіруді төмендету мен қорларды қысқарту бойынша жоспарларға байланысты түзетілді;
- 2018-2022 жылдарға операциялық және капитал шығындар Компанияның бекітілген 5-жылдық бюджетіне сәйкес келеді;
- 2023 жылдан бастап операциялық және капитал шығындарды арттыру 4-тен бастап 6 жылдық пайызға дейін құрайтын инфляцияның ұзақ мерзімді мөлшерлемесі мөлшерінде өтеді;

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

- дисконт мөлшерлемесі 9.57 бастап 12.1 жылдық пайызды құрайды;
- валютаның ұзақ мерзімді айырбастау бағамын болжау IHS GlobalInsight ақпарат көзі негізінде қолданылады.

Төменде құнсыздану индикаторлары анықталған активтер (өндіруші бірліктер) үшін негізгі қателіктердің (барлық өзге ауыспалылар өзгермеген жағдайда) негізделген өзгертулерінде мүмкін құнсызданудың сомаларын көрсететін сезімталдық талдамасы келтірілген:

- болжам кезеңі бойы уранның орташа жылдық бағаларының төмендеуі:

Төмендеу %	Құнсызданудан шеккен залал, миллион теңге
10%	17,728
20%	17,728

KazPV жобасына құйылатын инвестициялардың өтелетін құны

2015-2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша келесі факторларды басшылар KazPV жобасына байланысты инвестициялардың құнсыздану белесі ретінде бағалады: шығару мен сату деңгейі бюджеттік деңгейден төмен; және нарық бағалардың жалпы төмендеуі. KazPV жобасына жататын активтерге Компанияның «Astana Solar» ЖШС (фото-электрлік модульдер өндірісі), «Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС (күн сапалы кремний, кремнийлі және фото-электрлік тілімдер өндірісі) мен «МК «KazSilicon» ЖШС-ға (металлургиялық және поликристалдық кремний өндірісі мен өткізу, кремний өндірісінің қалдықтарын қайта өңдеу) құйылған инвестициялары кіреді.

2015 жылы құнсыздануға өткізілген бағалау негізінде Компания «Металлургиялық және поликристалдық кремний өндірісі мен өткізу, кремний өндірісінің қалдықтарын қайта өңдеу» және «Күн сапалы кремний, кремнийлі және фото-электрлік тілімдер өндірісі» екі инвестиция үшін құнсызданудан шеккен залалды таныды, себебі аталған өндіруші бірліктердің өтелетін құны олардың теңгерім құнынан артқан болатын. 2016 жылғы 31 желтоқсанға қызметтің қайта қарастырылған жоспарларынан ауытқу және сатылымдардың төмендеуі басшылықпен активтердің кейінгі құнсыздануының индикаторлары ретінде бағаланды. Болашақ көлемі мен сату бағаларының қайта қаралған болжауды ескеріп өткізілген бағалау негізінде Компаниямен «Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС мен «МК «KazSilicon» ЖШС толық құнсыздандырылды.

2017 жылғы 31 желтоқсанға Компания кейінгі құнсыздану белгілерін анықтау үшін «AstanaSolar» ЖШС-дегі инвестициялардың теңгерім құнын талдады. «Фото-электрлік модульдер өндірісі» өндіруші бірлігін пайдалану құндылығын есептеу негізінде 1,489 миллион теңге сомасына қосымша құнсыздану анықталды. Дисконттау мөлшерлемесі 12.8% құрады.

Өзге бейіндік емес активтерге құйылған инвестициялардың өтелетін құны

2017 жылғы 31 желтоқсанға келесі факторлар басшылықпен «Каустик» АҚ-да инвестициялардың құнсыздану белгісі ретінде бағаланды: өндіру мен сату деңгейлері бюджеттік деңгейден төмен, тәуелсіз кеңесшілердің бағалауы теңгерім құнынан төмен. Құнсыздануға өткізілген бағалау негізінде Компания құнсызданудан шеккен залалды 3,327 миллион теңге сомасына таныды. Егер сатудың көлемдері немесе бағалары болжаммен салыстырғанда 20%-ға төмен болса, құнсызданудан шеккен залал 3,720 миллион теңгеге артық, ал инвестициялардың теңгерім құны нөлге тең болар еді.

Кен орындарын жою және қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелерге резервтер

Табиғатты қорғау заңнамасына және жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға сәйкес Компания қоршаған ортаға өзінің операциялық қызметі және кен орындарды және қалдықтарды көметін полигондарды жою, жұмысты аяқтағаннан кейін жабдықтарды демонтаждау мен жерді қалпына келтіру нәтижесінде келтірген залалды жою жөніндегі заңды міндеттемесі бар. Қор өткен операциялық қызметі салдарынан міндеттемелердің туындағанына қарай жою және қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелердің дисконттық құны негізінде құрылады.

Кен орындарды жою және қалпына келтіру жөніндегі міндеттемелерге деген қорлар Компанияның Қазақстан Республикасының қолданыстағы табиғатты қорғау заңнамасының және келісім-шарттық аумақтардағы жер қорын

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

пайдалану залалдарын жою жөніндегі байланысты бағдарламалардың және қалпына келтіру жұмыстарын жүргізудің ағымдағы нормалары мен әдістеріне сәйкес техникалық-экономикалық негіздемемен және инженерлік зерттеулермен бекітілген өзге де операциялық қызметтің жаңа интерпретациясы негізінде айқындалады.

Есепті күнге жою бойынша ағымдағы міндеттемелерді есептеу Компаниямен ұсынылған деректер негізінде SRK тәуелсіз кеңесшісімен орындалды. Заңнамамен қарастырылған және SRK есебіне енгізілген жұмыс көлемі нысандар мен инфрақұрылымдарды демонтаждау (айдап шығаратын, жүктейтін және бақылау ұңғымалары, ерітінділерді шала тотығу мен таратудың технологиялық тораптары, су құбырлары, келетін жолдар, технологиялық алаңдар, полигондар, ғимараттар және өзге нысандар) мен жерлерді кейінгі қалпына келтіруді қамтыды.

Залалды жою бойынша шығындарды бағалау заңнаманың табиғатты қорғау талаптары мен интерпретациясындағы әлуетті өзгерістерге бағынысты. Кен орындарын жою жөніндегі міндеттемелер олар туындау мүмкіндігі бар кезінде және оларды негізделіп бағалау мүмкін болған кезде айқындалады.

Осындай бағалауларды жүргізген кездегі елеулі ой-пікірлерге ақшалай қаражаттың жылжу мерзімін және дисконттың мөлшерлемесін бағалау кіреді. Дисконт мөлшерлемесі басшылар болашақта кен орындарын жою мен қалпына келтіру кезінде болатын жұмыстардың номиналдық құнына қолданылады. Тиісінше, басшылардың ағымдағы бағалар бойынша жүргізген бағалаулары инфляцияның 5.4% болжамды ұзақ мерзімдік деңгейін пайдалана отырып өсті (2016 ж.: 5,13%) және салдарынан дисконт мөлшерлемесі негізінде дисконтталған. Дисконт мөлшерлемесі ақшалай қаражаттың уақытша құнының ағымдағы нарық бағалауын, сондай-ақ шығындардың ең жақсы бағалауларында ескерілмеген міндеттемелер бойынша тәуекелдерді білдіреді. Компанияның 2017 жылғы 31 желтоқсанға резервті есептеу үшін қолданылған дисконт мөлшерлемесі 9,06% құрады (2016 ж. 7,08%).

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша кен орындарын қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге арналған қордың жалпы теңгерім құны 15,356 миллион теңгені құрады (2016 ж.: 12,163 миллион теңге) (34 Ескерту). Басшылардың бағалауы бойынша негізгі рұқсат етудегі күтілетін өзгерістер жою жөніндегі міндеттемелерге арналған қорда елеулі өзгерістерге жеткізбейді.

Негізгі құралдарды пайдалы қолдану мерзімдері

Негізгі құралдарды пайдалы қолдану мерзімін бағалау ұқсас активтерге қатысты бар тәжірибенің негізінде кәсіби пайымдауды қолданумен өткізілді. Осы активтермен байланысқан келешек экономикалық пайдалар, негізінен, оларды пайдалану нәтижесінде алынатын болады. Алайда технологиялық немесе коммерциялық көзқарас тұрғыдан ескерілген сияқты басқа факторлар, сонымен қатар жабдықтың тозуы осы активтермен байланысқан экономикалық пайдалардың төмендеуіне жиі әкеледі. Негізгі құралдарды пайдалы қолданудың қалған мерзімін басшылық активтердің ағымдағы техникалық күйінен шыға отырып және берілген активтер Компанияға экономикалық пайда әкелетін есепті кезеңді ескерумен бағалайды. Сонда келесі негізгі факторларға назар аударылады: (а) активтерді пайдаланудың күтілетін мерзімі; (б) пайдалану мінездемелері мен техникалық қызмет көрсету регламентімен байланысқан, жабдықтың күтілетін физикалық тозуы; және (в) нарықтық жағдайлардың өзгеруі нәтижесінде технологиялық және коммерциялық көзқарас жағынан жабдықтың моральдық тозуы.

Компанияның негізгі құралдарының көпшілігі олардың пайдалы қызметінің мерзімі бойы желілік есептеу әдісімен амортизацияланады. Басшылық активтердің пайдалы қызмет мерзімінің сәйкестігін, кем дегенде, жыл сайынғы негізде қайта қарастырады; кез келген өзгертулер тозудың келешек мөлшерлемесі мен активтердің теңгерім құнына әсер етуі мүмкін.

Егер активтерді пайдалы қолданудың есепті мерзімдері басшылық бағалауынан 10%-ға ерекшеленсе, жыл бойынша амортизациялық аударымдар 2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін 20 миллион теңгеге өсуге немесе азаюға тиісті еді (2016 ж.: 18 миллион теңгеге өсуге немесе азаюға тиісті еді).

Уран өнімін өндіруге байланысты активтердің амортизация мөлшерлерін бағалау нормалары

Уран өнімін өндіруге байланысты негізгі құрал-жабдықтар, өндіріске дайындау бойынша шығындар және жер қойнауын пайдалануға арналған құқықтар, минералдық қорды бағалауға сүйеніп, кен орнын пайдалану мерзімі ішінде өндірістік әдісті қолданып амортизацияланады. Бағалау кезінде қолданыста болған болжамдар минералдық қорын айқындау кезінде жаңа ақпараттың түсуіне қарай өзгеруі мүмкін. Кез келген өзгерістер перспективті тозу нормаларына және активтің теңгерім құнына ықпал етуі мүмкін.

Өндірістік әдіс бойынша амортизациялау нормасын есептесуге болашақта іс жүзінде болатын өндіру болжанған өндіруден айырмашылығы болатын факт ықпал етуі мүмкін. Ауытқу факторлардың немесе минералдық қорларды

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

бағалауда қолданылған болжамдардың елеулі өзгеру нәтижесінде болуы мүмкін. Осындай факторларға мыналар кіреді:

- Минералдық қорларды бағалаудағы өзгерістер;
- Қор санатының кейде елеулі өзгеруі;
- Кен орындарда алдын ала болжанған операциялық проблемалар; және
- Капиталдық және операциялық шығындардағы, қайта өңдеу мен рекультивациялаудағы шығындар, дисконттау мөлшерлемесіндегі және, мүмкін, минералдық қордың экономикалық сипаттамасына теріс ықпал ететін, ауыстыру бағамындағы өзгерістер.

Қорды бағалау кезеңнен кезеңге ауысуы мүмкін, бұл Компанияның қаржы нәтижесіне ықпал етуі мүмкін. Қордағы осындай өзгерістер тозуды есептеуге, активтердің теңгерім құнына және активтерді жою бойынша міндеттемелерге арналған резервтер мөлшерлемесіне ықпалы бар. 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша уран өнімі өндірісіне байланысты активтер құны 32,165 миллион теңгені құрды (2016 ж.: 45,951 миллион теңге).

Активтерді пайдалы қолданудың есептік мерзімдердің басшылардың бағалауынан 10%-ға айырмашылығы болса, жылдағы амортизациялық аударымдар 2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылда 903 миллион теңгеге өсуге немесе азаюға тиісті еді (2016 ж.: 983 миллион теңгеге өсу/азайу).

Салық заңнамасы және трансферттік баға белгілеу заңнамасы

Қазақстан салық заңнамасы және трансферттік бағаның құралу заңнамасы әртүрлі түсіндіру мүмкіндігін жасайды. (37 Ескерту)

Своп мәмілелері

Компания уран өнімінің бір бөлігін айырбас (swap) шарттарында өткізеді. Компания шарттарды ескертіп, бір уақытта сол бір контрагентпен, біреуі – жеткізілімге, екіншісі – уранның сол бір көлемін бірдей бағамен екі әр түрлі жеткізілім бекеттерінде сатып алуға екі бөлек келісім-шарт жасайды. Нәтижесінде өз (Компанияның кәсіпорнында өндірілген немесе сатып алынған) уранның және сатып алынған уранның ауыстырылуы өтеді. Ережеге сай, айырбас операциялары кезінде Компания бір жеткізілім бекетіне уранның физикалық жеткізілуін жүзеге асырады және уранның сол көлемін шеттегі конверторда соңғы сатып алушыларға кейінгі өткізу үшін сатып алады. Бұл ретте, Компания тауарды соңғы сатып алушыларға жеткізу бойынша көліктік шығындарда қаражат үнемдейді.

2017 жылға дейін Компания айырбас операциялары бойынша өнімді өткізу және оның өзіндік құнынан түскен пайдаларды жалпы негізде ескеретін (яғни бір жеткізілім бекетіне өткізу және үшінші тараптарға конвертордан кейінгі өткізу, сонымен қатар берілген айналымдарды жаппай, өз уранды өткізудің өзіндік құны мен сатып алынған уранның өзіндік құны). Басшылық жалпы негіздегі есепке алу жеткізілімдердің коммерциялық мәнін көрсетеді деп санайтын, осы жеткізілімдердің әрбіреуі байланыспаған тұтынушылар алдында Компаниямен ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді міндеттемелерді атқару бойынша оқшауланған операцияны білдіретін, және айырбас шарттарында екінші мәмілені жасамай-ақ жүзеге асырылар еді. Одан басқа, басшылық келесі факторларға назар аударған: келісім-шарттар бір-бірімен заңды түрде байланыспаған, әр келісім-шартты орындау басқа келісім-шартты орындауға байланбаған, төлем әр келісім-шарт бойынша өзара есептесусіз ақша қаражатымен жүзеге асырылады.

2017 жылы басшылық айырбас операцияларын түсіну мен есепке алу ыңғайын қайта қарастырды. Айырбас мәмілелері бойынша келісім-шарттар ресми түрде өзара байланыспағандығына қарамастан, басшылық берілген мәмілелер байланысқан болып табылады және нарықтағы бар сұраныс пен ұсыныс түсінігінен шыға отырып, оқшауланып жүзеге асырылмас еді деген қорытындыға келді. Басшылық пікірі бойынша, біртекті тауарды (уранды) бірдей көлемде бірдей бағамен жеткізу, мәні бойынша, берілген транзакцияның экономикалық мәнін бейнелей отырып, қаржылық есеп-қисапта тұжырылған негізде көрсетілуі қажет тауардың орнын басу болып табылады. Шарттарды түсіну мен айырбас операцияларының көрінісіне ыңғай басшылықтың пайымдауын талап етеді. Басшылық таза негіздегі айырбас операцияларының көрінісі нарықтың ағымдағы шындығында операциялардың экономикалық мәнін ең орынды етіп көрсетеді деп санайды. Сөйкесінше, басшылық 2017 жылы айырбас мәмілелер бойынша, сонымен қатар 2016 жыл бойынша салыстыру ақпаратындағы деректерді сәйкестендіру мақсаттары үшін табыстар мен шығындарды тоқтату туралы шешім қабылдады. Берілген түзету 2016 және 2015 жылдардағы 31 желтоқсанға бухгалтерлік теңгерім баптарына әсер етпеді.

4. Есеп саясатын қолданудағы маңызды есеп айырысу бағалауы мен кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

Түзетудің 2016 жылға әсері төменде келтірілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгесінде</i>	2016 ж. түзетуге дейін	Түзету	2016 ж. қайта есептелген
Түсім	265,896	(24,586)	241,310
Өткізудің өзіндік құны	(192,843)	24,586	(168,257)
Жалпы пайда	73,053		73,053
ЖЫЛ ІШІНДЕГІ ПАЙДА	80,026		80,026

2015 жыл бойынша өткізуден және өткізілген өнімнің өзіндік құнынан түскен табыстың түзету сомасы 13,806 миллион теңге құрады.

2017 жылы Компания айырбас операциялардан түскен түсімнің 52,241 миллион теңге сомасына азайғанын, өткізу өзіндік құнының 47,596 миллион теңге сомасына азайғанын және қор теңгерімінің 4,645 миллион теңге сомасына азайғанын көрсетті. Қорларды түзету 2017 жылғы 31 желтоқсан жағдайы бойынша сатып алынған уран қорының бөлігі үшінші тараптарға өткізілмегендігіне, және, сәйкесінше, осы қорлардың құны өз уранның бір тоннасы құнына дейін жеткізілгендігіне байланысты.

Одан басқа, 2017 жылы Компания байытылған уран жеткізілімінен түсім мен өзіндік құнды 4,935 миллион теңге сомасына тоқтатты. Басшылық берілген мәміледе Компания принципал емес, агент болып табылады, және, сәйкесінше, берілген қаржылық есеп-қисапта 27 миллион теңге мөлшерінде тек агенттік сыйақы ғана танылды деп санайды.

5. Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерді қолдану

Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерді қолдану Төменде көрсетілген стандарттар мен түсіндірулер Компания үшін 2017 жылғы 1 қаңтардан бастап міндетті болды. Аталған стандарттарды және түсініктемелерді қабылдау жеке қаржылық есеп-қисапқа ықпал еткен жоқ.

«Ақпаратты ашу саласындағы бастама» – 7-ші ҚЕХС (IAS) (2016 жылғы 29 қаңтарда шығарылған және 2017 жылғы 1 қаңтардан басталатын жыл кезеңдерінде немесе осы күннен кейін күшіне енеді) түзетулер.

«Өткізілмеген залалдар бойынша кейінге қалдырылған салық активтерін тану»– 12-ші ҚЕХС (IAS) түзетулер (2016 жылғы 19 қаңтарда шығарылған және 2017 жылғы 1 қаңтардан басталатын жыл кезеңдерінде немесе осы күнінен кейін күшіне енеді). Түзету қарыз құралдары бойынша іске асырылмаған залалдар бойынша кейінге қалдырылған активтерді тануға қойылған талаптарды түсіндіреді. Ұйым нарықтың пайыздық мөлшерлемелерді қолданып қарыз құралдары бойынша ақшалай ағымды дисконттау нәтижесінде туындаған, іске асырылмаған залалдар бойынша егер де ол бұл құралды ұстап тұратын болса да, салық активін тануға тиісті болады және негізгі соманы алғаннан кейін де салықты төлеу күтілмейді. Кейінге қалдырылған салық активіне байланысты экономикалық пайдалар қарыз құралын ұстаушыға болашақта пайданы (дисконттау тиімділігін ескере отырып) осы пайдаға салықты төлемей алу мүмкіндігіне байланысты туындайды.

6. Жаңа есептік ережелер

Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарын жыл сайынғы жетілдіру, 2014-2016жж. - 12-ші ҚЕХС (IFRS) түзетулер (2016 ж. 8 желтоқсанда шығарылған және 2017 жылғы 1 қаңтардан басталатын жыл кезеңдерінде немесе осы күнінен кейін күшіне енеді).

2017 жылғы 1 қаңтардан және осы күннен кейін басталатын, және Компания әлі мезгілінен бұрын қабылдамаған Компанияның жылдық кезеңдері үшін міндетті болып табылатын бірқатар жаңа стандарттар мен түсіндірулер жарияланды.

«Қаржы құралдары: жіктелім және бағалау» 9-шы ҚЕХС (IFRS) (2014ж. шілдесінде енгізілген өзгерістермен бірге 2018 жылдың 1 қаңтарынан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін). Стандарттың негізгі айырмашылығы келесі болып табылады:

6. Жаңа есептік ережелер (жалғасы)

- Қаржы активтерін бағалаудың үш санат бойынша жіктелуі тиіс: сонынан амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, өзгерістері өзге жиынтық табыстың құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын және өзгерістері пайда мен залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын.
- Борышқорлық құралдарының сипаттамасы қаржылай активтерді басқару бойынша мекеменің бизнес-моделінен және шарттармен қарастырылған қаржы құралдарының ағыны тек қана негізгі қарыз бен пайыздарды жабу есебіндегі төлемдермен байланысты. Егер де борышқорлық құралы ақша алуға қарастырылған болса, және де ол тек негізгі қарыз бен пайыздарды жабуды ғана қарастыратын болса, ол амортизацияланған құнмен есептелеіне алады. Егер де мекеме тек негізгі қарыз бен пайыздарды жабуды ғана қарастыратын және портфельде ұсталатын борыш құралдарын активтер бойынша қаржы ағындарын алу үшін ұстап және активтерді сататын болса, олар өзге жиынтық табыс құрамында кейін әділ құнмен бағаланатын болып сипатталады. Ақшалай ағындары жоқ, тек қана негізгі қарыз бен пайыздар есебіндегі төлемдер болып табылатын қаржылық активтерді әділ құнмен бағалау тиіс, ол бойынша өзгерістер пайда және залал құрамында көрсетіледі (мысалы, туынды қаржылық құралдар). Кіріктірме қаржы құралдары қаржылық активтерден енді бөлінбейді, бірақ тек қана негізгі қарыз бен пайыздар есебіндегі төлемдерді қарастыратын шартты бағалағанда ғана есептеледі.
- Үлестік құралдарға инвестициялар әрдайым әділ құны бойынша бағалануы тиіс. Бұл орайда, егер де құрал сатуға арналмаған болса, басшылық әділ құнның өзгеруін өзге жиынтық табыс құрамында көрсету туралы өзгертілмейтін шешім қабылдауы мүмкін. Егер үлестік құрал сатуға арналған болса, әділ құнының өзгерулері табыс пен залал құрамында көрсетіледі.
- Қаржы міндеттерін жіктеу мен бағалауға қатысты 39-шы ҚЕХС (IAS) талаптарының көпшілігі 9-шы ҚЕХС-қа (IFRS) өзгеріссіз ауыстырылды. Негізгі айырмашылық кәсіпорынға пайда немесе залал құрамындағы, өзге жиынтық табыс құрамындағы әділ құн бойынша көрсетілген санаттарға жатқызылған қаржы міндеттері бойынша меншікті кредиттік тәуекелдің өзгерістер тиімділігін ашу талабы болып табылады.
- 9-шы ҚЕХС-қа (IFRS) құнсызданудан болған залалды танудың жаңа үлгісін енгізеді: күтілетін кредиттік залалдар үлгісі. Бастапқы танумезетінен қаржы активтерінің кредиттік сапасының өзгеруінде негізделген «үш кезеңді» тәсіл бар. Іс жүзінде жаңа ережелер алғашқы қаржылық активтерді тануда құнсызданудан түскен кредиттік залал болып табылмайтын 12 айдағы күтілетін кредиттік залалдар сомасындағы залалдарды мекеме бірден тану керектігін көрсетеді (немесе саудалық дебиторлық берешек үшін қаржылық құралдың бар мезгіліндегі күтілетін кредиттік залал сомасында). Егер де кредиттік тәуекелде әсерлі көтерілу орын алса, онда құнсыздану 12 айда күтілетін емес, қаржылық құралдың мезгілінде күтілетін кредиттік залалдарға қарай бағаланады. Модельсаудалық дебиторлық берешек пен қаржылық жалға алу бойынша дебиторлық берешектің операциялық оңайлатуын қарастырады.
- Хеджерлеуді есепке алу талабына есептің тәуекелдерді басқарумен одан да тығыз байланысын орнату үшін түзету енгізілді. Стандарт кәсіпорындарға 9-шы ҚЕХС-тың (IFRS) құрамындағы хеджерлеуді есепке алу талабын қолдануымен, және барлық хеджерлеу құралдарына 39-шы ҚЕХС-ты (IAS) қолдануын жалғастыруымен есеп саясаты арасында таңдау мүмкіндігін береді, өйткені қазіргі уақытта стандарт макрохеджерлеу жағдайлары үшін есепке алу көзделмеген.

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша Компанияның қаржылық активтері мен қаржылық міндеттемелерін талдау нәтижелері бойынша және көрсетілген күнде бар фактілер мен жағдайлар негізінде, Компания басшылығы 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап жаңа стандартты қолдану оның бөлек қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейтінін күтуде.

6. Жаңа есептік ережелер (жалғасы)

Төмендегі кестеде қаржылық активтер жіктелімін бағалаудың алдығы санаттары бойынша, олардың 2018 жылғы 1 қаңтарға 9-шы ҚЕХС (IFRS) өту кезінде қабылданған бағалаудың жаңа санаттарымен бірге үйлестіру келтірілген:

(қазақстандық мың теңгеде)	Бағалау санаты		39-шы ҚЕХС (IAS) сәйкес теңгерім құны (2017ж. 31 желтоқсанға соңына қалдық)	Өсері Переоценка	Реклассификация			9-шы ҚЕХС (IFRS) сәйкес теңгерім құны (2018ж. 1 қаңтарға соңына қалдық)
	39-шы (IAS)	ҚЕХС 9-шы ҚЕХС (IFRS)		Күтілетін кредиттік залалдар	Мінде	Өзгелер	тті	Ерікті
Ақшалай қаражат пен ақшалай қаражаттың эквиваленттері	Қарыздар мен дебиторлық берешек	Амортизациялық құн бойынша бағаланатындар	210,976	-	-	-	-	210,976
Мерзімді депозиттер	Қарыздар мен дебиторлық берешек	Амортизациялық құн бойынша бағаланатындар	699	-	-	-	-	699
Берілген қарыздар	Қарыздар мен дебиторлық берешек	Амортизациялық құн бойынша бағаланатындар	20,302	-	-	-	-	20,302
Өзге инвестициялар	Өтелгенге дейін ұсталатындар	Амортизациялық құн бойынша бағаланатындар	1,632	-	-	-	-	1,632
Дебиторлық берешек	Қарыздар мен дебиторлық берешек	Амортизациялық құн бойынша бағаланатындар	38,149	-	-	-	-	38,149

Қаржылық міндеттемелерге қатысты айтарлықтай өзгерістер күтілмейді.

Жаңа стандарт сонымен қатар қосымша ақпараттың және көрсеткіштерді ұсынуға өзгерістердің ашылуына талаптарды енгізеді. Бұл қаржылық құралдарға қуатысты, әсіресе жаңа стандартты қолдану жылында Компаниямен ашылатын ақпараттың мінезі мен көлемін өзгертеді деп күтілуде.

«Қаржылық құралдар» 9-шы ҚЕХС (IFRS) және «Сақтандыру келісім-шарттары» 4-ші ҚЕХС (IFRS) қолдану – 4-ші ҚЕХС (IFRS) түзетулер (2016 жылғы 12 қыркүйекте шығарылған және таңдалған ыңғайға байланысты күшіне енеді: 2018 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы күннен кейін - уақытша ерекшелік таңдаған ұйымдар үшін, және ұйым алғаш рет 9-шы ҚЕХС (IFRS) қолдана бастаған жылдық кезең үшін – салу ыңғайын таңдаған ұйымдар үшін). 4-ші ҚЕХС (IFRS) түзетуге қолдануға қосымша ескертулер бар.

ҚЕХС (IFRS) 15 «Клиенттермен жасалған келісімдер бойынша түсім» (2014 жылдың 28 мамырында шығарылған және 2018 жылдың 1 қаңтарында немесе одан кейінгі кезеңдер үшін күшіне енеді). Жаңа стандарт түсімді клиентке тауарды немесе қызметті транзакция бағасына сай аударған кезде тану керек деген негізгі принципті енгізеді. Кез-келген жекеленген қызмет немесе тауар партиялары бөлек танылуы тиіс, ал жеңілдіктер мен келісімшарт бағасынан ретроспективті жеңілдіктер, әдетте, жекелеген элементтерге бөлінеді. Егер қандай да бір себептермен сыйақы мөлшері өзгерсе, ол қайта қараудың айтарлықтай тәуекеліне ұшырамаған жағдайда ең төменгі сомамен танылуы тиіс. Клиенттермен келісімшарттарды қамтамасыз етумен байланысты шығындар келісімшарт бойынша пайда алу кезеңінде капиталдандырылады және амортизацияланады.

ҚЕХС (IFRS) 15 «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша шегерім» (2016 жылғы 12 сәуірде шығарылған және 2018 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы күннен кейін күшіне енеді). Түзетулер стандарттың негізқалаушы қағидаларының өзгеруіне әкелмейді, осы қағидалардың қалай қолданылуы тиіс екендігін түсіндіреді. Түзетулерде келісім-шартта орындауға міндеттеме (сатып алушыға тауар немесе қызметті табыстау уәдесі) қалай анықталатыны; компания принципал (тауар немесе қызмет өнім берушісі) немесе агент (тауар немесе қызмет жеткізілімін ұйымдастыруға жауапты) болып табылатынын қалай белгіленетіні, сонымен қатар белгілі бір уақыт сәтінде немесе кезең бойы лицензияны ұсынудан түскен пайданы тану қажеттілігі қалай анықталатыны түсіндіріледі. Түсіндірулерге қосымша ретінде түзетулер талаптарды орындаудан екі қосымша босатылуды қамтиды, бұл жаңа стандартты алғаш рет қолданатын компанияға шығындар мен есепке алу қиындығының деңгейін төмендетуге мүмкіндік береді.

6. Жаңа есептік ережелер (жалғасы)

15-ші ҚЕХС (IFRS) ауыспалы ережелеріне сәйкес Компания өзінің 15-ші ҚЕХС (IFRS) қолданудың алғашқы жылы болып табылатын 2018 жылғы 31 желтоқсанмен аяқталатын жыл бойынша жеке қаржылық есептілігінде 2018 жылғы 1 қаңтар жағдайы бойынша жаңа стандартқа өтудің жеңілдетілген тәсілін таңдады.

Компания ауысудың жеңілдетілген тәсілі үшін қарастырылған практикалық ерекшелігін қолдануды жоспарлайды. Компания 15-ші ҚЕХС-ты (IFRS) тек бастапқы қолдану күніне орындалмаған болып қалатын келісім-шарттарға ғана ретроспективті түрде қолданады.

15-ші ҚЕХС-н (IFRS) қолдану есепке алу саясатындағы өзгерістерге әкеледі, бірақ өзгерістердің болмашылығына байланысты жеке қаржылық есептілікте түзетулердің танылуына әкелмейді. 2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша Компания табысының үнемі ағымдарының талдамасы және жеке келісім-шарттардың шарттары негізінде, сонымен бірге ауысудың жеңілдетілген тәсілін қолдануды ескерумен, Компания басшылығы жаңа стандартты 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап қолдану шоғырландырылған қаржылық есептілікке маңызды әсер етпейді деп күтеді.

ҚЕХС (IFRS) 16 «Жалға алу» (2016 жылғы қаңтарда шығарылған және 2019 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы күнінен кейін күшіне енеді). Жаңа стандарт есептіліктегі жалға алу операцияларына қатысты ақпаратты тану, бағалау, ұсыну және ашу принциптерін айқындайды. Барлық шарттық жалға алулар жалға алушының шарттық жалға алу әрекеті басталған сәтінен активті пайдалану құқығын алуға, сондай-ақ қаржыландыруды алуға әкеледі, егер де жалға алу төлемдер уақыт кезеңі ішінде жүзеге асырылатын болса. Осыған сәйкес, ҚЕХС (IFRS) 16 жалға алудың операциялық немесе қаржылық ретінде, МСФО (IAS) 17 көздегендей, топтастырылуын алып тастайды да оның орнына жалға алушылар үшін жалға алу операциялардың есепке алудың бірегей моделін енгізеді. Жалға алушылар тануға тиісті болады: (а) жалға алынатын объект құны шамалы болған жағдайдан басқа кездері, әрекет ету мерзімі 12 айдан асатын жалға алудың барлық шарттарына қатысты активтер мен міндеттемелерді; және (б) пайда мен залал туралы есептегі жалға алу міндеттемелер бойынша түскен проценттерден басқа жалға алу объектілердің тозуын. ҚЕХС (IFRS) 16 жалға алушыдан жалға алу есепке қатысы, ҚЕХС (IAS) 17 көзделген есепке деген талаптар, негізінде сақталады. Сонымен, жалға алушы жалға алу шарттарды операциялық немесе қаржылық жалға алу ретінде топтастыруды және, тиісінше, оларды есеп-қисапта әр түрлі көрсетуді жалғастырады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік құрамына немесе құрамынан ауыстырулар – 40-шы ҚЕХС (IAS) (2016 ж. 8 желтоқсанда шығарылған және 2018 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы күннен кейін күшіне енеді).

22-ші ХҚЕТК (IFRIC) – Шетел валютадағы операциялар және өтеуді алдын ала төлеу (2016 ж. 8 желтоқсанда шығарылған және 2018 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы күннен кейін күшіне енеді).

«Инвестормен қауымдастырылған немесе бірлескен кәсіпорындарға активтерді сату немесе салу» ҚЕХС (IFRS) 10 және ҚЕХС (IAS) 28-ге түзетулер (2014 жылғы 11 қыркүйекте шығарылған және қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары жөніндегі Кеңесімен анықталған күннен басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді). Аталған түзетулер инвестормен қауымдастырылған немесе бірлескен кәсіпорындарға активтерді сатуға немесе салуға қатысты, ҚЕХС (IFRS) 10 және ҚЕХС (IAS) 28 талаптары арасындағы сәйкес келмеуді жояды. Түзетулерді қолданудағы негізгі салдары ол пайда немесе залалдар мәміле бизнеске қатысты болған жағдайда толық көлемінде мойындалатынында негізделген. Активтер бизнес болып табылмаса, пайданың немесе залалдың тек бөлігі ғана мойындалады, осы активтерге еншілес кәсіпорын ие болған жағдайда да.

«Акцияларға негізделген төлем» 2-ші ҚЕХС-на (IFRS) түзетулер (2016 жылғы 20 маусымында шығарылған және 2018 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы күннен кейін күшіне енеді).

Қаржылық есеп-қисаптың халықаралық стандарттарын жыл сайынғы жетілдіру, 2014-2016жж. - 1-ші ҚЕХС-на (IFRS) және 28-ші ҚЕХС-на (IAS) 28 түзетулер (2016 ж. 8 желтоқсанында шығарылған және 2018 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы күннен кейін күшіне енеді).

«Сақтандыру келісім-шарттары» 17-ші ҚЕХС (IFRS) (2017 ж. 18 мамырда шығарылған және 2021 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы күннен кейін күшіне енеді).

«Табыстарға салық салу әдістеріне қатысты тұрлаусыздық» 23-ші ХҚЕТК (IFRIC) (2017 ж. 7 маусымда шығарылған және 2019 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы күннен кейін күшіне енеді).

6. Жаңа есептік ережелер (жалғасы)

«Қаржылық құралдар» 9-шы ҚЕХС-на (IFRS) және 28-ші ҚЕХС (IAS) түзетулер (2017 ж. 12 қазанда шығарылған және 2019 жылғы 1 қаңтардан басталатын жылдық кезеңдер үшін немесе осы күннен кейін күшіне енеді).

Егер жоғарыда өзгесі көрсетілмесе, берілген жаңа стандарттар мен түсіндірулер Компанияның жеке қаржылық есеп-қисабына маңызды әсер етпейтіні күтілуде.

7. Байланысты тараптармен есептесу және операциялар

Егер тараптар жалпы бақылауда болса, немесе тараптың біреуі басқа тарапты бақылауға мүмкіндігі болса, немесе қаржылық-шаруашылық қызметтің мәселелері бойынша онымен қабылданатын шешімдерге елеулі ықпалын көрсете алса немесе оған бірлескен бақылауды жүзеге асыра алса, Тараптар негізінде байланысты деп саналады. Әрбір байланысты болуы мүмкін тараптармен өзара қатынастарын басшылықпен қарау кезінде осындай өзара қатынастардың тек заңды формасы ғана емес, оның экономикалық мазмұны, назарға алынады.

Байланысты тараптарда «Самұрық-Қазына» АҚ бақылауындағы мекемелер бар. Өзге мемлекеттік кәсіпорындармен операциялар, егер де олар әдеттегі қызмет жүрісінде барлық қоғамдық және жеке компанияларға ретімен қолданылатын шарттарға сәйкес (i), олар жеке-дара мәнді болмаса (ii), егер де Компанияның қызмет көрсетуі стандарттық барлық пайдаланушыларға жетімді шарттарда көрсетілетін болса, немесе (iii) осындай қызмет көрсетуді, телекоммуникациялық қызметтерді, электр энергияны өткізу бойынша қызметтерді жеткізушіні таңдау жоқ болған жағдайда және т.б., ашылмайды.

Байланысты тараптармен 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша операциялар бойынша қалдықтар төменде келтірілген:

Қазақстандық миллион теңгемен	Дебиторлық берешек және өзге активтер (27, 28 Ескерту)	Алуға арналған дивидендтер (28 Ескерту)	Берілген қарыздар (30 Ескерту)	Кредиторлық берешек (35,36 Ескертулер)
Еншілес кәсіпорындар	2,114	-	-	11,341
Қауымдасқан кәсіпорындар	5	13,409	20,302	36,426
Бірлескен кәсіпорындар	6	-	-	21,375
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	10	-	-	117
Өзге	1	-	-	16,244
Барлығы	2,136	13,409	20,302	85,503

Байланысты тараптармен 2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы операциялар бойынша табыстар мен шығындардың баптары төменде көрсетілген:

Қазақстандық миллион теңгемен	Тауарлар мен қызметтерді сату	Алуға арналған дивидендтер	Тауарлар мен қызметтерді алу	Акционерге арналған дивидендтер (32 Ескерту)	Қаржылық және өзге де табыстар	Қаржылық және өзге де шығындар
Еншілес кәсіпорындар	433	4,493	62,523	-	5,518	609
Қауымдасқан кәсіпорындар	109	20,945	63,912	-	2,621	1,161
Бірлескен кәсіпорындар	59	22,942	43,961	-	39	11
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	-	-	435	-	-	-
Акционер	-	-	-	65,849	-	-
Өзге	12	-	31,445	-	2	-
Барлығы	613	48,380	202,276	65,849	8,180	1,781

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

7. Байланысты тараптармен есептесу және операциялар (жалғасы)

Байланысты тараптармен 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша операциялар бойынша қалдықтар төменде көрсетілген:

	Дебиторлық берешек және өзге активтер (27, 28Ескерту)	Алуға арналған дивидендтер (28Ескерту)	Берілген қарыздар (30Ескерту)	Кредиторлық берешек (35, 36 Ескертулер)
<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>				
Еншілес кәсіпорындар	4,205	-	-	5,999
Қауымдасқан кәсіпорындар	5	5,916	19,151	29,728
Бірлескен кәсіпорындар	10	-	-	15,689
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	18	-	-	86
Өзге	14	-	-	-
Барлығы	4,252	5,916	19,151	51,502

Байланысты тараптармен 2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы операциялар бойынша табыстар мен шығындардың баптары төменде көрсетілген

	Тауарлар мен қызметтерді сату	Алуға арналған дивидендтер	Тауарлар мен қызметтерді алу	Акционерге арналған дивидендтер (32 Ескерту)	Қаржылық және өзге де табыстар	Қаржылық және өзге де шығындар
<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>						
Еншілес кәсіпорындар	543	3,695	59,865	-	4,672	1,061
Қауымдасқан кәсіпорындар	110	47,943	77,729	-	2,440	1,576
Бірлескен кәсіпорындар	79	21,066	45,685	-	298	-
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	4	-	484	-	-	-
Акционер	-	-	-	12,031	-	-
Өзге	37	-	-	-	845	173
Барлығы	773	72,704	183,763	12,031	8,255	2,810

2016 жылы Компания және «СГХК» ЖШС қатысудың 51% және 49% үлесімен, сәйкесінше, «Буденовское» БК» ЖШС бірлескен кәсіпорынды құрды. 2017 жылы Компания «Буденовское» БК» ЖШС жарғы капиталына актив түрінде – жер пайдалану құқығы - қосымша салымын енгізді. Енгізу сәтіне берілген актив 11,686 миллион теңге мөлшерінде бағаланған, сәйкесінше Компанияның қосымша салымы үлеске пропорционалды 11,686 миллион теңгені құрды. Компанияның «Буденовское» БК» ЖШС жарғы капиталына өтелмеген жарналары жоқ.

Төмендегі кестеде аға басшылар персоналына сыйақы беру туралы деректер келтірілген:

	2017ж.		2016ж.	
<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Шығыстар	Міндеттеме	Шығыстар	Міндеттеме
Жалақы мен сыйақылар	660	43	503	29
Барлығы	660	43	503	29

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

8. Табыс

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж. қайта есептелген
Уран өнімін сатудан түскен табыс (4 Ескерту) Өзге	190,387 607	240,571 739
Жалпы түсім ақша	190,994	241,310

9. Өткізудің өзіндік құны

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж.
Шикізат пен материалдар	105,064	126,847
Үшінші тараптардың көрсететін қызметтері	29,875	28,244
Табыс салығынан басқа салықтар	7,310	6,974
Тозу және амортизация	6,110	5,829
Тасымалдау бойынша шығыстар	138	162
Өзге	63	201
Жалпы өткізудің өзіндік құны	148,560	168,257

10. Өткізу бойынша шығыстар

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж.
Тиеу, тасымалдау және сақтау бойынша шығыстар	2,208	3,626
Жарнамалық және маркетингілік шығыстар	61	54
Жалға алу	48	116
Өзге	160	301
Өткізу бойынша барлық шығыстар	2,477	4,097

11. Жалпы және әкімшілік шығыстар

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж.
Ұжымға еңбекақы төлу және өзге төлемдер	7,210	6,563
Кеңес беру және ақпараттық қызметтер	3,667	4,162
Уранды қайта қаптау бойынша берешектің құнсыздануы	2,990	-
Жалдау	840	887
Дебиторлық берешектің құнсыздануы	629	75
Жөндеу және қызмет көрсету	371	321
Тозу мен амортизация	364	309
Іссапарлық шығыстар	328	390
Салықтар бойынша айыппұлдар мен өсімпұлдар	139	1,042
Ғылыми-зерттеу жоба жұмыстары	36	244
Өзге	1,745	1,282
Барлық жалпы және әкімшілік шығыстар	18,319	15,275

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

12. Активтердің құнсыздануынан болған залалдар

Компания теңгерім баптар жөніндегі тұрығысындағы активтердің келесі құнсыздануын таныды:

Қазақстандық миллион теңгемен	2017ж.	2016ж.
Қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	11,137	-
Өндіріске дайындалу бойынша шығындар және негізгі құралдар	5,430	2,063
Мерзімдідепозиттер	3,391	-
Қорлар	2,548	817
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар	2,325	15,803
Өтеуге арналған ҚҚС	1,520	-
Берілген қарыздар	425	955
Қолдануда шектелген, ұзақ мерзімді ақшалай қаражат	337	4,189
Материалдық емес активтер	84	-
Өзге	1,342	110
Жалпы активтердің құнсыздануынан болған залалдар	28,539	23,937

Еншілес, қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындардың кейбір инвестицияларына қатысты дамудың бастапқы жоспарларынан жалғастырылып келетін залалдар мен ауытқулар басшылықпен олардың құнсыздануының белгісі ретінде бағаланды. Басшылық 2017 жылғы 31 желтоқсан жағдайы бойынша сәйкес инвестициялардың құнсыздануына тест өткізді. Есепті кезеңнің соңына өткізілген тесті нәтижелері төменде келтірілген.

Қазақстандық миллион теңгемен	Теңгерім құны	Өтелетін құн	Құнсызданудан болған залалдар
«Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС	12	-	12
«Қазатомөнеркәсіп-Даму» ЖШС	464	138	326
«Astana Solar» ЖШС	3,149	1,660	1,489
«Каустик» АҚ	7,048	3,721	3,327
«Заречное» БК» АҚ	6,727	1,039	5,688
«Уранэнерго» ЖШС	4,491	2,441	2,050
«SARECO» БК ЖШС	2,456	2,009	447
«KazSilicon» МК» ЖШС	51	-	51
«КРКАС» АҚ	70	-	70
ChemieanlagenbauChemnitzGmbH	2	-	2
Барлығы	24,470	11,008	13,462

Құн сапалы кремнийді шығару және сату деңгейін, кремний және фотоэлектр пластиналарды бюджеттіктен төмен сату деңгейін, шығындардың бюджеттіктен жоғары және нарық бағасының жалпы төмендеу деңгейін басшылар «Astana Solar» ЖШС, «Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС және «МК «KazSilicon» ЖШС-терге құйылған инвестициялардың құнсыздану белгісі ретінде бағаланды. Өтелетін инвестициялар құны пайдалану құндылығы ретінде айқындалған болатын. Қолданылған дисконттау ставкалары 12.78% құрады.

«Каустик» АҚ-да инвестициялардың құнсыздануы өнімді сату нарығының төмендеуіне байланысты және тәуелсіз бағалаушының нарықтық бағалауы негізінде есептелінді. «Уранэнерго» ЖШС-де инвестициялар тарифтердің жоғарылауы мен кейінгі жылдарға қамтамасыз етілген келісім-шарттардың жоқтығына байланысты құнсызданды. «Sareco» ЖШС-де инвестициялардың құнсыздануы компания қызметінің келешекті дамуының стратегиялық көрінісінің жоқтығына байланысты.

«Заречное» БК» АҚ-да инвестициялар қорларды JORC бойынша қайта есептеумен байланысты құнсызданды. Қолданылатын дисконттау мөлшерлемесі 12.1% құрады.

12. Активтердің құнсыздануынан болған залалдар (жалғасы)

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздану келесі инвестициялар үшін мойындалды:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Теңгерім құны	Өтелетін құн	Құнсыздан удан болған залал
«Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС	10,856	-	10,856
«Astana Solar» ЖШС	5,976	2,992	2,984
«Жоғары технологиялар институты» ЖШС	1,439	596	843
«Қазатомөнеркәсіп-Даму» ЖШС	826	179	647
«Сирекметалды компания КТ» БК» ЖШС	365	-	365
«KazSilicon» МК» ЖШС	108	-	108
Барлығы	19,570	3,767	15,803

Құн сапалы кремнийді шығару және сату деңгейін, кремний және фотоэлектр пластиналарды бюджеттік деңгейден төмен сату деңгейін, шығындардың бюджеттік деңгейден жоғары және нарық бағасының жалпы төмендеу деңгейін басшылар «Astana Solar» ЖШС, «Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС және «МК «KazSilicon» ЖШС-терге құйылған инвестициялардың құнсыздану белгісі ретінде бағалады. Өтелетін инвестициялар құны пайдалану құндылығы ретінде айқындалған болатын. Қолданылған дисконттау мөлшерлемелері «AstanaSolar» ЖШС үшін 12.19%, «KazakhstanSolarSilicon» ЖШС үшін 15.45% және «KazSilicon» МК» ЖШС үшін 11.11% құрады.

13. Өзге табыстар

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж.
Пут-опционды өткізуден түскен табыс (26 Ескерту)	107,714	-
Жер пайдалану құқығын тапсырудан түскен табыс (7 Ескерту)	11,686	-
Айыппұл мен өсімақыдан түскен табыс	268	506
Бірлесіп басқарылатын ұйымдардың істен шығып кетуінен түскен табыс	-	60
Ұзақ мерзімді активтердің істен шығып кетуінен түскен пайда	800	34
Өзге	1,044	21
Барлық өзге табыстар	121,512	621

14. Өзге шығыстар

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж.
Өтелмейтін ҚҚС	1,520	146
Сауда-көрме орталығын қаржыландыру	1,388	-
Әлеуметтік салаға арналған шығыстар	532	3,469
Кепілдікті танудан болған залал (36 Ескерту)	237	17,178
Бірлескен кәсіпорындардың істен шығып кетуінен болған шығыстар	122	27
Өзге	1,106	454
Барлық өзге шығыстар	4,905	21,274

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

14. Өзге шығыстар (жалғасы)

Бағамдық айырма бойынша таза пайда

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж.
Қаржылақ қызметтен бағамдық айырма бойынша таза пайда	380	1,451
Операциялық қызметтен бағамдық айырма бойынша таза пайда	2,382	930
Бағамдық айырма бойынша таза пайда жиынтығы	2,762	2,381

15. Ұжымға еңбекақы төлеу

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж.
Еңбекақы	6,086	6,012
Әлеуметтік салық және әлеуметтік аударымдар	602	574
Персонал еңбегіне ақы төлеу жиыны	6,688	6,586

16. Қаржылық кіріс және шығыс

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж.
Қаржылық кірістер		
Дивидендтік кіріс	48,380	80,012
Қаржы активтерін қайта бағалаудан түскен кіріс	2,630	4,093
Берілген қарыздар бойынша пайыздық кіріс	1,699	2,778
Мерзімді депозиттер, талап ету депозиттері және ағымдағы шоттар бойынша пайыздық кіріс	2,439	2,207
Ұзақ мерзімді дебиторлық берешектің дисконттауынан түскен пайыздық кіріс	469	599
Қаржылық кірістердің жиыны	55,617	89,689

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж.
Қаржылық шығыстар		
Кредиттер мен қарыздар бойынша пайыздық шығыстар	3,397	4,148
Қаржы активтерін қайта бағалаудан болған шығыс	1,563	2,810
Резервтер бойынша дисконтты есептен шығару	886	808
Шетел валютасын сатудан келген залал	208	297
Өзге	108	154
Қаржылық шығыстар жиыны	6,162	8,217

17. Табыс салығы бойынша шығыстар

(а) Табыс салығы бойынша шығыстардың компоненттері

Жыл ішіндегі пайдадан немесе залалдан көрінетін табыс салығы бойынша шығыстар мына компоненттерді қамтиды:

Қазақстандық миллион теңгемен	2017ж.	2016ж.
Ағымдағы табыс салығы	10,730	14,767
Пайда үстіне арналған салық	5,609	-
Кейінге қалдырылған табыс салығы	(2,072)	(1,630)
Табыс салығы бойынша шығыстардың жиыны	14,267	13,137

(б) Табыс салығы бойынша шығыстарды салық салудың қолданыстағы мөлшерлемесіне көбейткендегі бухгалтерлік пайда сомасымен салыстырып тексеру

Компанияның 2017 және 2016 жылдардағы пайдасына қолданылатын табыс салығының ағымдағы мөлшерлемесі 20%-ды құрайды.

Төменде табыс салығы бойынша есептік және нақты шығыстарды салыстыра тексеру ұсынылып отыр.

Қазақстандық миллион теңгемен	2017ж.	2016ж.
Салық салынғанға дейінгі пайда	162,460	93,163
Табыс салығы бойынша шығыстың заңмен белгіленген 20% мөлшерлемесі бойынша есептелген сомасы (2016 ж.: 20%):	32,492	18,633
Шығыстардың салық салынатын базасын және салық салынатын базаға енгізілмейтін кірістерді азайтпайтын салық эффектісі:		
Салық салынбайтын кіріс	(9,906)	(16,724)
Инвестициялардың шығып кетуі	(21,543)	-
Құнсыздандудың болған залалдарға мойындалмаған салық активі	5,036	7,775
Шегерілмейтін шығыстар	2,163	272
Бұдан бұрынғы кезеңдерге түзетулер	296	2,580
Өзге айырмашылықтар	120	601
Пайда үстіне арналған салық	5,609	-
Жыл ішіндегі табыс салығы бойынша шығыстар	14,267	13,137

2016 жылы алдағы кезеңдердегі түзетулерге 2008 жыл бойынша трансферттік бағаны белгілеуді тексеру нәтижелері бойынша 2,512 миллион теңге мөлшеріндегі, 2009-2012 жылдар бойынша жиынтықты салық тексерісінің нәтижелері бойынша 2015 жылы құрылған (37 Ескерту) корпоративті табыс салығының резерві есебінен 522 миллион теңге мөлшеріндегі аударуды және 2013-2015 жылдар бойынша 1,538 миллион теңге мөлшеріндегі корпоративті табыс салығын түзетуді қамтиды.

2017 жыл бойынша пайда үстіне арналған салық жер пайдалану құқығын «Буденовское» БК» ЖШС капиталына тапсырудан түскен табыс бойынша пайда болады (7 Ескерту).

2017 жылы инвестициялардың шығып кетуі пут-опционын 107,714 мың теңге мөлшерінде өткізуден түскен салық салынбайтын табысқа жатады (26 Ескерту).

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

17. Табыс салығы бойынша шығыстар (жалғасы)

2017 және 2016 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания құнсызданудан болған залалдарға кейінге қалдырылған салық активін мойындамады, себебі есептен алуды қолдану үшін салық салынатын келешек табыстың болуы мүмкін емес.

(в) Уақытша айырмашылықтардың түрлері бойынша бөлінгендегі кейінге қалдырылған салықтар

ҚЕХС пен Қазақстанның салық заңнамасының арасындағы айырмашылық, қаржылық есептілікті жасау мақсатында, активтердің теңгерім құны мен міндеттемелерінің және олардың табыс салығын есептеуге арналған базасының арасындағы уақытша айырмашылықтардың тууына әкеп соғады.

Осы уақытша айырмашылықтардың өзгеруінің салықтық зардаптары төменде дәйектілікпен берілген және 20% мөлшерлеме бойынша көрсетілген (2016 ж.: 20%).

	1 қаңтар 2017 ж.	Пайда немесе залал құрамында қалпына келтірілді (жатқызылды)	31 желтоқсан 2017ж.
<i>Қазақстандық миллион теңгеммен</i>			
Шегерілетін (салық салынатын) уақытша айырмашылықтардың салықтық нәтижесі			
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	(565)	1,171	606
Дебиторлық берешек	306	(102)	204
Резервтер	765	14	779
Міндеттемелерді есептеу	239	127	366
Шеккен салықтық залал	1,193	(404)	789
Салықтар	612	(227)	385
Босалқы қорлар	-	1,493	1,493
Танылған кейінге қалдырылған салықтық актив	2,550	2,072	4,622

2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы уақытша айырмашылықтар қозғалысының салықтық нәтижесі төменде келтірілді:

	1 қаңтар 2016ж.	Пайда немесе залал құрамында қалпына келтірілді (жатқызылды)	31 желтоқсан 2016ж.
<i>Қазақстандық миллион теңгеммен</i>			
Шегерілетін (салық салынатын) уақытша айырмашылықтардың салықтық нәтижесі			
Негізгі қаражат және материалдық емес активтер	(842)	277	(565)
Дебиторлық берешек	452	(146)	306
Резервтер	771	(6)	765
Міндеттемелерді есептеу	236	3	239
Шеккен салықтық залал	2,022	(829)	1,193
Салықтар	476	136	612
Босалқы қорлар	(2,195)	2,195	-
Танылған кейінге қалдырылған салықтық актив	920	1,630	2,550

Басшылық 1,772 миллион теңге (2016 ж.: 2,264 миллион теңге) сомасындағы жалпы кейінге қалдырылған салықтық активтер есептік кезең аяқталғаннан кейін 12 айдан астам мерзімде өтелуі мүмкін деп есептейді. Жалпы кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер жоқ (2016 ж.: 565 миллион теңге).

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

18. Материалдық емес активтер

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Ицензиялар мен патенттер	Бағдарламалық қамтамасыз ету	Өзге	Барлығы
2016 ж. 1 қаңтарына				
Құны	69	1,083	146	1,298
Құнсызданудан жинақталған амортизация және залал	(37)	(436)	(41)	(514)
Теңгерім құны	32	647	105	784
Түсімдер	365	11	-	376
Аударымдар	-	-	4	4
Құнсызданудан залал	-	(110)	-	(110)
Жыл ішіндегі амортизация	(10)	(195)	(8)	(213)
2016 ж. 31 желтоқсанға				
Құны	434	1,093	149	1,676
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(47)	(740)	(48)	(835)
Теңгерім құны	387	353	101	841
Түсімдер	837	-	-	837
Шығып кеткендер	-	(42)	-	(42)
Негізгі құралдардан аударым	-	750	-	750
Құнсыздану	-	13	(84)	(71)
Жыл ішіндегі амортизация	(369)	(142)	(9)	(520)
2017 ж. 31 желтоқсанға				
Құны	1,260	1,555	149	2,964
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(405)	(623)	(141)	(1,169)
Теңгерім құны	855	932	8	1,795

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

19. Негізгі құралдар

Негізгі қаражаттың теңгерім құнының өзгерістері төменде келтірілді:

	Жер	Ғимарат	Машина- лар мен жабдықтар	Көлік құрал-дары	Өзгелері	Аяқтал- маған құрылыс	Барлығы
<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>							
2016ж. 1 қаңтарына							
Құны	2	5,976	1,565	80	588	1,077	9,288
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	-	(324)	(379)	(60)	(289)	(469)	(1,521)
Теңгерім құны	2	5,652	1,186	20	299	608	7,767
2017ж. 31 желтоқсанына							
Құны	-	-	165	-	31	1,194	1,390
Аударымдар	-	-	-	-	-	(4)	(4)
Жыл ішіндегі амортизация	-	(60)	(98)	(2)	(80)	-	(240)
Істен шығулар	-	(1,110)	(171)	(10)	(10)	(2)	(1,303)
Құнсыздану	-	-	-	-	-	(671)	(671)
2016ж. 31 желтоқсанына							
Құны	2	4,821	1,474	43	597	2,265	9,202
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	-	(339)	(392)	(35)	(357)	(1,140)	(2,263)
Теңгерім құны	2	4,482	1,082	8	240	1,125	6,939
2017ж. 31 желтоқсанына							
Құны	-	-	-	83	22	6,127	6,232
Аударымдар	-	387	241	62	-	(1,445)	(755)
Жыл ішіндегі амортизация	-	(66)	(92)	(8)	(84)	-	(250)
Істен шығулар	-	(373)	(146)	-	(1)	(1,510)	(2,030)
Құнсыздану	-	-	-	-	-	(476)	(476)
2017ж. 31 желтоқсанына							
Құны	2	4,821	1,557	188	616	5,372	12,556
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	-	(391)	(472)	(43)	(439)	(1,551)	(2,896)
Теңгерім құны	2	4,430	1,085	145	177	3,821	9,660

19. Негізгі құралдар (жалғасы)

2017 жылдың 31 желтоқсанында аяқталмаған құрылысқа 1,749 миллион теңге сомасына Жалпақ кен орнына технологиялық автожолы құрылысының жобасы, 1,018 миллион теңге сомасына «Сандық Кеніші» жобасы және 951 миллион теңге сомасына SAPERP бағдарламалық қамтамасыз етуді ендіру бойынша шығындар кіреді.

2017 жылғы 31 желтоқсан жағдайы бойынша негізгі құралдарды сатып алу бойынша келісім-шарттық міндеттемелер сомасы 1,310 миллион теңгені құрайды (2016 ж.: 4,825 миллион теңге).

Толығымен амортизацияланған, бірақ әлі де пайдаланатын негізгі құралдардың жалпы теңгерім құны 2017 жылғы 31 желтоқсанда 516 миллион теңгені құрайды (2016 ж.: 310 млн. теңге).

20. Өндіріске дайындау шығындары

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Кен орын дайындау	Кен орындары н қалпына келтіру	Ионалмас- тырғыш шайыр	Барлығы
2016 ж. 1 қаңтарға				
Құны	46,104	6,408	2,617	55,129
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(20,787)	(1,097)	(441)	(22,325)
Теңгерім құны	25,317	5,311	2,176	32,804
Түсімдер	10,203	-	-	10,203
Жыл ішіндегі амортизация	(8,615)	(471)	(151)	(9,237)
Құнсыздану	(1,393)	-	-	(1,393)
Тауарлық-материалдық қоры құрамынан аудару	-	-	28	28
Бағалау-барлау активтер құрамынан аудару	2,920	691	255	3,866
Есептік бағалаудағы өзгерістер	-	(992)	-	(992)
2016 жылғы 31 желтоқсанға				
Құны	59,227	6,107	2,900	68,234
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(30,795)	(1,568)	(592)	(32,955)
Теңгерім құны	28,432	4,539	2,308	35,279
Түсімдер	9,423	-	-	9,423
Жыл ішіндегі амортизация	(8,010)	(864)	(121)	(8,995)
Құнсыздану	(4,954)	-	-	(4,954)
Құнсыздануды қалпына келтіру	35	-	-	35
Істен шығулар	(10,708)	-	(527)	(11,235)
Тауарлық-материалдық қоры құрамынан аудару	-	-	7	7
Бағалау-барлау активтер құрамынан аудару	-	-	(32)	(32)
Есептік бағалаудағы өзгерістер	-	2,485	-	2,485
2017 ж. 31 желтоқсанға				
Құны	45,284	8,225	2,089	55,598
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(31,066)	(2,065)	(454)	(33,585)
Теңгерім құны	14,218	6,160	1,635	22,013

Телімді қалпына келтіру активтері Компанияның кен орындарын қалпына келтіруге арналған резервті құру кезінде қалыптастырылған капиталдандырылған шығындарды білдіреді. Резервтің және байланысты активтердің теңгерім құны әр бір есеп беру кезеңнің аяғында қайта қаралады. Қосымша ақпарат үшін 4 және 34 ескертулерді қараңыз.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

21. Жер қойнауын пайдалану құқығы

Қазақстандық миллион теңгемен

2016 ж. 1 қаңтарға	
Құны	2,147
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(351)
Теңгерім құны	1,796
Бағалау-барлау активтер құрамынан аудару	524
Жыл ішіндегі амортизация	(282)
2016 ж. 31 желтоқсанға	
Құны	2,671
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(633)
Теңгерім құны	2,038
Түсімдер	90
Істен шығулар	(191)
Жыл ішіндегі амортизация	(587)
2017 ж. 31 желтоқсанға	
Құны	1,840
Құнсызданудан жиналған амортизация және залал	(490)
Теңгерім құны	1,350

22. Баралау және бағалау активтері

Қазақстандық миллион теңгемен

	Материалд ық активтер	Материалд ық емес активтер	Барлығы
Құны			
2016 ж. 1 қаңтарға	5,451	1,235	6,686
Түсімдер	1,552	15	1,567
Өндіріске дайындау жөніндегі шығыстарға аударымдар	(3,866)	-	(3,866)
Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға аударымдар	-	(524)	(524)
Тауар-материал қорына аударымдар	(126)	(2)	(128)
Есептік бағалаудағы өзгерістер	(361)	-	(361)
2016 ж. 31 желтоқсанға	2,650	724	3,374
Түсімдер	1,985	-	1,985
Істен шығулар	(1,056)	(722)	(1,778)
Өндіріске дайындау жөніндегі шығыстарға аударымдар	32	-	32
2017 ж. 31 желтоқсанға	3,611	2	3,613

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

23. Еншілес кәсіпорындарға салынған инвестициялар

Қазақстандық миллион леңгемен	Қызмет түрі	2017ж.		2016ж.	
		Қатысу үлесі	Құны	Қатысу үлесі	Құны
«МАЭК – Қазатоменеркәсіп» ЖШС	Электр энергиялары мен жылу энергияларын өндіру, беру және өткізу, ауыз, техникалық және дистилденген суды өндіру және өткізу, теңіз суын қайта айдау және газды тасымалдау	100%	15,231	100%	14,966
«Қазатоменеркәсіп-Даму» ЖШС	жер қойнауын пайдаланатын өңірлерде әлеуметтік сипаттағы қызметтерді көрсету, әлеуметтік саладағы объектілер құрылысын және пайдалануын ұйымдастыру	85%	138	85%	179
ТОО «KAP Technology» ЖШС	байланыс қызметтерін көрсету	100%	3,690	100%	3,690
«Қорған Қазатоменеркәсіп» ЖШС	Күзет қызметтерін көрсету	100%	67	100%	20
«Аппак» ЖШС	уран кенін барлау, өндіру және алдын-ала өңдеу	65%	3,798	65%	3,798
«Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ	уран материалдарын өндіру және қайта өңдеу, сирек металдар мен жартылай өткізгіш материалдарды шығару	90%	2,434	90%	2,434
«Волковгеология» АҚ	уран кен орындарын геологиялық барлау және зерттеу, бұрғылау жұмыстарын, радиоактивтілік деңгейіне және экологиялық жағдайларға мониторингтеуді жүзеге асыру	65%	84	65%	84
«Жоғары технологиялар институты» ЖШС	ғылыми-зерттеу, жобалау-конструкторлық, тәжірбиелі-конструкторлық және инженерингтік консультациялық қызметтерді көрсету	100%	869	100%	596
«Қызылту» ЖШС	құрамында ураны бар молибденді-мыс кенін барлау, өндіру және қайта өңдеу	-	-	-	-
«SARECO» БК» ЖШС	кенді байыту, сирек металдар концентраттарын гидрометаллургиялық өндіру, сирек металдардың жекелеген метал оксидтеріне ыдырауы жөніндегі химиялық өндіріс	100%	2,009	51%	118
«KazSilicon» МК» ЖШС	металлургиялық және жартылай кристалдық кремнийді өндіру және өткізу, кремний өндірісінің қалдықтарын қайта өндіру	100%	-	100%	-
«Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС	күндей сапалы кремнийді, кремний пластиндерін және фотоэлектрлік пластиндерді өндіру	100%	-	100%	-
«Astana Solar» ЖШС	күндей сапалы кремнийді, кремний пластиндерін, фотоэлектрлік пластиндерді (көздерін), фотоэлектрлік модульдерді және соның негізінде электрикалық жүйелерді өндіру	100%	1,660	100%	2,992
«Орталық» ӨК» ЖШС	уранның химиялық концентратына дейін өндіру, қайта өңдеу жөніндегі қызметтерді және тау-кен дайындық жұмыстары жөніндегі қызметтерді көрсету	100%	32,552	100%	20,425
«КБ-6» ЖШС	құрамында ураны бар кенді барлау, өндіру және бастапқы қайта өңдеу	100%	2,725	100%	2,192
«Сауда-келік компаниясы» ЖШС	кешенді материалдық-техникалық қамтамасыз ету және келік-экспедициялық қызмет көрсету	94%	36,593	93%	29,985
«Геотехносервис» ЖШС	тау-кен жұмыстардың жоспарларын жасау, жоспарлардың тау-кен бөлігін әзірлеу, геофизикалық зерттеулер кешенін жүргізу	-	-	100%	789
«Казатомпром-SaUran» ЖШС	құрамында ураны бар руданы барлау, өндіру және бастапқы қайта өңдеу	100%	11,668	100%	10,369
«Қазакстандық атом электр станциялары» АҚ	атом электр станциялары құрылысы мен оларды ҚР аймағында пайдалану жобаларын іске асыру	100%	93	100%	93
Kazakatom AG TN	ақша қаражатын, тауарлар мен құқықтарды инвестициялау мен басқару, маркетингтік шешімдерді қабылдау және т.б	100%	339	100%	69
Power System International Limited	Коммерциялық және инвестициялық қызмет	100%	91	-	-
Еншілес кәсіпорындарға құйылған инвестициялар жиыны			114,041		92,799

23. Еншілес кәсіпорындарға салынған инвестициялар (жалғасы)

Швейцарияда тіркелген Kazakatom AG ТН және Британдық Виргин аралдарында тіркелген Power System International Limited басқа барлық еншілес кәсіпорындар Қазақстанда құрылып, өз қызметтерін жүзеге асырып жатыр.

«МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС

Компания 2017 ж. «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС-нің жарғылық капиталын толтыру есебіне 266 миллион теңге сомасында мүлік аударуды жүзеге асырды.

Power System International Limited

2017 жылы Компания 91 миллион теңге сомасында өтеуді төлеу арқылы Power System International Limited-те 100% үлесті сатып алды (37 Ескерту).

«Орталық» ӨК» ЖШС

2016 жылы Компания «Орталық» ӨК» ЖШС-нің жарғы капиталын толтыру есебіне 1,329 миллион теңге сомасындағы негізгі құралдарды қосты. 2017 жылы Компания жер қойнауын пайдалану құқығының екі келісім-шартты тапсыруды жүзеге асырды, осыған байланысты «Орталық» ӨК» ЖШС-нің жарғы капиталын толтыру есебіне 12,127 миллион теңге сомасына ұзақ мерзімді активтерді аударды.

«SARECO» БК» ЖШС

2017 жылы Компания «SARECO» БК» ЖШС-нің жарғы капиталындағы Sumitomo Corporation үлесінің 49%-ын 326 миллион теңге сомасында өтеуді төлеу жолымен сатып алды, осылайша, 2017 жылғы 31 желтоқсанда Компанияның «SARECO» БК» ЖШС жарғы капиталындағы үлесі 100% құрады. Сонымен бірге, 2017 жылы Компания «SARECO» БК» ЖШС жарғы капиталының төлеміне 2,007 миллион теңге аударды.

Компания «SARECO» БК» ЖШС-не ұсынылған «Қазақстан Ситибанкі» АҚ несиесі бойынша қосалқы қарыз алушысы болып табылады. Келісім шарттарға сәйкес Компания борышкермен бірге ортақ жауапкершілікті көтереді. Компания 4 миллион теңге сомасындағы қаржылық кепілдеме бойынша міндеттемені таныды. Кепілдемені тану еншілес кәсіпорынға инвестицияларды арттыруға жатқызылды.

«KazSilicon» МК» ЖШС

Компания «KazSilicon» МК» ЖШС-не ұсынылған «Қазақстан Ситибанкі» АҚ несиесі бойынша қосалқы қарыз алушысы болып табылады. Келісім шарттарға сәйкес Компания борышкермен бірге ортақ жауапкершілікті көтереді. Компания 51 миллион теңге сомасындағы қаржылық кепілдеме бойынша міндеттемені таныды (2016ж. соңына сальдо: 60 миллион теңге). Кепілдемені тану еншілес кәсіпорынға инвестицияларды арттыруға жатқызылды.

«Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС

Компания 2016 ж. «Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС-нің жарғылық капиталына жалпы сомасы 5,476 миллион теңгеге қосымша жарна салды. Компания «Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС-не ұсынылған «Қазақстан Ситибанкі» АҚ несиесі бойынша ортақ қарыз алушы болып табылады. Келісім-шарттарына сәйкес Компания борышкермен ортақ жауапкершілікті көтереді. Компания 12 миллион теңге сомасына арналған қаржылық кепілдік бойынша міндеттемесін таныды (2016ж. соңына сальдо: 100 миллион теңге). Кепілдемені тану еншілес кәсіпорындар инвестицияларын арттыруға жатқызылды.

«Astana Solar» ЖШС

Компания «AstanaSolar» ЖШС-ке ұсынылған The Bank of Tokyo Mitsubishi UFJ Ltd, «Қазақстан Ситибанкі» АҚ және «Қазкоммерцбанк» АҚ несиелері бойынша ортақ қарыз алушы болып табылады. Келісім шарттарына сәйкес Компания борышкермен ортақ жауапкершілікті көтереді. Компания 157 миллион теңге сомасына арналған қаржылық кепілдік бойынша міндеттемені таныды (2016ж. соңына сальдо: 2,382 миллион теңге). Кепілдікті тану еншілес кәсіпорынға инвестицияларды арттыруға жатқызылды. Сондай-ақ Компания 1,489 млн. теңге сомасындағы инвестициялардың құнсыздануын таныды (12 Ескерту).

«Қорған Қазатомөнеркәсіп» ЖШС

2017 жылы Компания «Қорған Қазатомөнеркәсіп» ЖШС-нің жарғы капиталының төлеміне 47 миллион теңге аударды.

23. Еншілес кәсіпорындарға салынған инвестициялар (жалғасы)

«Сауда-көлік компаниясы» ЖШС

2017 жылы Компания «Сауда-көлік компаниясы» ЖШС-нің жарғы капиталының төлеміне 6,608 миллион теңге аударды.

«КБ-6» ЖШС

2017 жылы Компания «КБ-6» ЖШС-нің жарғы капиталының төлеміне 534 миллион теңге аударды.

«Қазатомөнеркәсіп-SaUran» ЖШС

Компания 2017 ж. «Қазатомөнеркәсіп-SaUran» ЖШС-нің жарғы капиталын толтыру есебіне 11 миллион теңге сомасында ұзақ мерзімді активтерді тапсыруды жүзеге асырды және жарғы капиталының төлеміне 1,288 миллион теңге аударды.

«Қазатомөнеркәсіп-Даму» ЖШС

2017 жылы Компания «Қазатомөнеркәсіп-Даму» ЖШС-нің жарғы капиталының төлеміне 284 миллион теңге аударды.

Kazakatom AG TH

2016 жылы Компания Швейцарияда 69 миллион теңге жарғы капиталымен Kazakatom AG TH-ті тіркеді. 2017 жылы Компания Швейцариядағы Kazakatom AG TH акционерлік капиталының төлеміне 270 миллион теңге аударды.

24. Қауымдасқан кәсіпорындарға салынған инвестициялар

Төменде Компанияның негізгі қауымдасқан кәсіпорындарындағы қатысу үлесі келтірілген:

Ел	Негізгі қызметі	2017ж.		2016 ж.		
		Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы	Миллион теңгемен	Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы	Миллион теңгемен	
«Қызылқұм» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	30.00%	6,593	30.00%	6,593
«Каустик» АҚ	Қазақстан	Каустикалық сода жеткізілімі	40.00%	3,721	40.00%	7,047
«Заречное БК» АҚ	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	49.979%	1,038	49.979%	6,726
«КАТКО БК» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	49.00%	71	49.00%	71
«Қазатомөнеркәсіп КҚЗ» БК» ЖШС	Қазақстан	Күкірт қышқылын өндіру	9.89%	838	9.89%	838
«Бетпақ Дала» БК» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	30.00%	167	30.00%	167
«Оңтүстік таукен-химия компаниясы» БК» ЖШС		Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	30.00%	19	30.00%	19
«Қорасан-У (Қорасан-У)» БК» ЖШС		Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	33.98%	18	33.98%	18
«Ыңғай» БК» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	40.00%	9	40.00%	9
Қауымдасқан кәсіпорындарға салынған инвестициялар жиыны				12,474		21,488

Жоғарыда көрсетілген барлық қауымдасқан кәсіпорындар, егер қажет болса құнсыздануды шегеріп, нақты құны бойынша көрсетілген.

25. Бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялар

Төменде Компанияның негізгі бірлескен кәсіпорындарындағы қатысу үлесі көрсетілген:

	Ел	Негізгі қызметі	2017ж.		2016ж.	
			Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы	Миллион теңгемен	Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы	Миллион теңгемен
«Ақбастау» БК АҚ	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	50.00%	105	50.00%	105
«ЦОУ» ЖАҚ	Ресей	Жоғары деңгейлі бөлулі уран өнімін шығару	50.00%	12,892	50.00%	12,892
«Семізбай-У» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	51.00%	11,264	51.00%	11,264
«Қаратау» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	50.00%	1,600	50.00%	1,600
«СКЗ-У» ЖШС	Қазақстан	Күкірт қышқылын өндіру	49.00%	3,833	49.00%	3,833
«УҚР ЖБҚ БК» ЖАҚ	Украина	Ядролық отынды өндіру	33.33%	22	33.33%	22
ҚРҚАС АҚ	Қазақстан	Атом энергоблоктары мен атом станцияларының жобалық және техникалық құжаттамаларын әзірлеу	-	-	50.00%	28
«КАС» ЖАҚ	Германия	Ғылымды көп қажет ететін инновациялық жобаларды әзірлеу	-	-	50.00%	2
«Қазатомөнеркәсіп-Сорбент» ЖШС	Қазақстан	Ионалмастыргыш шайрды жеткізу	-	-	51.00%	122
«Буденовское» БК» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өңдеу және экспорттау	51%	11,687	51%	-
«Уранэнерго» ЖШС	Қазақстан	Электр энергиясын беру мен тарату, электр желілері мен қосалқы станцияларын пайдалану	47,21%	2,441	46%	4,015
Бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялардың жиыны				43,844		33,883

Жоғарыда көрсетілген бірлескен кәсіпорындар есептілікте, егер қажет болса құнсыздандуды шегеріп, нақты құны бойынша көрсетілген.

26. Өзге инвестициялар

Қазақстандық миллион теңгемен	2017ж.	2016ж.
Сатуға арналған қолдағы бар инвестициялар		
Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.	-	48,893
Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Ltd.	-	17,112
«Байкен-У» ЖШС	1,021	1,021
Өзге	611	13
Өзге инвестициялар жиыны	1,632	67,039

26. Өзге инвестициялар (жалғасы)

«Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.» және «Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Ltd.» инвестициялары

2007 жылғы қазанда Компания «Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.» (бұдан әрі - «TNEH-US») және «Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Inc.» (бұдан әрі - «TNEH-UK») компанияларының А класындағы жалпы сомасы 540,000 мың АҚШ долларын тең 10% акцияларын (TNEH-US-ке 400,000 мың АҚШ доллары және TNEH-UK-ке 140,000 мың АҚШ доллары) сатып алды.

TNEH-US және TNEH-UK-дегі қатысу үлесін сатып алумен бір мезгілде Компания «пут» (бұдан әрі – «пут» опционы) опционына келісім жасасты. Осы «пут» опционына толықтыру ретінде 2012 жылдың соңында Компания және «Toshiba» Корпорациясы келісімге қол қойды, осыған сәйкес Компания «пут» опционын 2017 жылдың 1 қазанынан бастап, 2018 жылдың 28 ақпанына дейін пайдаланатын болды. «Пут» опционы Компанияға TNEH-US мен TNEH-UK-дегі қатысу үлесін бастапқы бағаның 100% құны бойынша сату құқығын береді. Оның алғашқы акциялардың 67%, және қалған 33% бастапқы төленген құнының 90% 540,000 мың АҚШ долларына тең, бұл «пут» опционының құнын 522,180 мың АҚШ долларына теңестіреді.

TNEH-US мен TNEH-UK-тегі иелік үлесін сатып алумен бір мезгілде Компания «колл» опционына (бұдан әрі, «колл» опционы) келісім жасасты. «Колл» опционы, егер АҚШ шетелдік инвестициялар жөніндегі комитеті, үкіметтік ұйым Компания бұдан былай стратегиялық әріптес болмайды деп шешім қабылдаса, Toshiba Corporation-ға Компаниядан TNEH-US мен TNEH-UK-тегі қатысу үлесін сатуды талап ету құқығын береді. Мұндай жағдайда Компания акцияларының әділетті құны тәуелсіз халықаралық бағалау компанияларын тарту арқылы бағаланатын болады. «Пут» опционын өткізу күніне «Toshiba» корпорациясы «колл» опционын пайдаланған жоқ.

TNEH-US және TNEH-UK-дегі иелену үлесін сатып алу сәтінен бастап 2017 жылғы қыркүйекке дейін Компания TNEH US және TNEH UK компаниясының қызметінен жалпы сомасы 101 миллион АҚШ доллары дивидендтерін алды.

2017 жылғы 29 марта наурызда Westinghouse Electric Company LLC (TNEH-US және TNEH-UK еншілес кәсіпорны) кредиторлардан қорғалу, активтердің қайта құрылымдауын өткізу және кредиторлар алдында берешекті өтеу үшін кейінгі конкурс негізіндегі сатылымдар мақсатында банкроттық үдерісін бастады.

2017 жылғы 2 қазаннан бастап Компания «Toshiba» корпорациясымен келісімінің шарттарына сәйкес «пут» опционын өткізу туралы хабарлама жіберді.

2017 жылғы қазан мен қараша айларында Компаниямен, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, «пут» опционын өткізу, TNEH-US және TNEH-UK компанияның акцияларын сату мен жоғарыда аталған компаниялар акционерлері құрамынан шығу бойынша қажетті корпоративті шешімдер алынды.

2017 жылғы 25 желтоқсанда Компания TNEH-US және TNEH-UK акцияларын «Toshiba» корпорациясына тапсыру туралы келісім жасады, оған сәйкес берілген компаниялардың акцияларын иеленуге бенефициарлық құқық пен меншік құқығын тапсырып, 522,180 мың АҚШ доллар (173,719 миллион теңге) мөлшерінде ақша қаражатын алды.

Компания сатып алу бойынша ескерілетін, инвестициялардың теңгерім құны мен алынған өтеу арасындағы айырмашылықта «пут» опционын өткізуден 107,714 миллион теңге мөлшерінде табыс алғанын таныды.

2017 жылғы 25 желтоқсаннан бастап, Компания TNEH-US және TNEH-UK компанияларының акционері болып табылмайды.

«Байкен-У» ЖШС

«Байкен» ЖШС-на инвестициялар 5% қатысу үлесі болып табылады. Басшылық Компанияның «Байкен» ЖШС инвестицияларының әділетті құнын жеткілікті дәрежедегі сенімділікпен бағалай алмайды.

Инвестициялар баланста сатып алу құны бойынша көрсетілген, өйткені олардың үлестік құралдарында биржада баға белгіленбейді, және жалпыға мәлім дереккөздерде бұл құралдармен таяуда болған сауда мәмілелерінің бағасы туралы ақпараттар жоқ.

Компания аталмыш инвестицияларды сатуды жоспарламайды.

Өзгелер

Өзге инвестициялар теңгерім құны 598 миллион теңгені құрайтын «DSFK Арнайы қаржы компаниясы (ДСФК)» ЖШС облигацияларын қамтиды. Бұл облигациялар Компанияның «BankRKB» банкі АҚ-да 3,989 миллион теңге

26. Өзге инвестициялар (жалғасы)

сомасындағы депозиттердің қайта құрылымдауы нәтижесінде алынған болатын. Облигациялар айналымының мерзімі шығару күнінен 15 жылды құрайды, және бекітілген сыйақы мөлшерлемесі жылдық 0.01% құрайды. Облигацияларды өтеу ДСФК бас компаниясының 5 жыл мерзіміне берілген кепілдемесімен бөлшектеп қамтамасыз етіледі. Облигациялар Компаниямен бас компаниясымен бағаланған әділ құны бойынша, кепілдеме құны мен жылдық 13% дисконт мөлшерлемесінен шыға мойындалды. Депозиттердің құнсыздануынан болған сәйкес залалды Компания 3,391 миллион теңге мөлшерінде таныды (12 Ескерту).

27. Дебиторлық берешек

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж.
Байланысты тараптардың сауда-саттық дебиторлық берешегі	-	4,801
Байланысты тараптардың дебиторлық берешегінің құнсыздануына резерв	-	(4,801)
Таза ұзақ мерзімді дебиторлық берешектің қорытындысы	-	-
Саудадағы дебиторлық берешек	36,320	43,234
Байланысты тараптардың саудадағы дебиторлық берешегі	1,884	3,577
Жалпы саудалық дебиторлық берешектің қорытындысы	38,204	46,811
Байланысты тараптардың дебиторлық берешегінің құнсыздану резерві	(117)	(117)
Таза саудалық дебиторлық берешек қорытындысы	38,087	46,694
Байланысты тараптардың өзге дебиторлық берешегі	11,690	114
Өзге дебиторлық берешек	1	3
Байланысты тараптардың өзге дебиторлық берешегінің құнсыздану резерві	(11,629)	-
Өзге дебиторлық берешек қорытындысы	62	117
Қысқа мерзімді дебиторлық берешектің қорытындысы	38,149	46,811

Компанияның кредиттік және валюталық қатерлерге, сондай-ақ сауда дебиторлық берешектің құнсыздануынан зиян шегуге ұрынғыштығы туралы ақпарат 38 Ескертуде ашылған.

2016 жылдың соңында байланысты тараптардың құнсызданған ұзақ мерзімдік дебиторлық берешек «Astana Solar» ЖШС-нің KazPV жобасымен байланысты борышы болып табылады. 12 Ескертуде көрсетілген құнсыздану белгілеріне сүйене отырып, басшылық 2016 жылғы 31 желтоқсан жағдайы бойынша берілген ұзақ мерзімді дебиторлық берешектің толық сомасына құнсыздануға арналған резервті құрады. 2017 жылы «AstanaSolar» ЖШС берешегі өзге дебиторлық берешекке, активтің құнсыздануына жинақталған резервпен бірге ауыстырылды.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

28. Өзге активтер

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж.
Ұзақ мерзімді		
Ұзақ мерзімді активтер үшін берілген аванстар	10,534	5,257
Қолдануы шектелген ақша қаражаты	2,593	2,724
Қызметкерлерге берілген қарыздар	404	363
Байланыстырапартарға берілген аванстар	-	511
Өзге ұзақ мерзімді активтер қорытындысы	13,531	8,855
Қысқа мерзімді		
Байланысты тараптар дивидендтері бойынша берешек	13,409	5,916
Тауарлар мен қызметтер үшін берілген аванстар	656	389
Байланысты тараптарға тауарлар мен қызметтер үшін берілген аванстар	308	167
Қызметкерлердің берешегі	198	236
Келешек кезең шығыстары	62	48
Табыс салығынан басқа салықтар бойынша алдын -ала төлем	58	50
Сақтандыру бойынша алдын-ала төлем	14	27
Өзге активтер	16	16
Өзге қысқа мерзімді активтер қорытындысы	14,721	6,849

Пайдалануы шектелген ақша қаражаты, қызметкерлерге берілген қарыздар және өзге ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді активтер құрамындағы дивидендтер бойынша берешек қаржылық активтер болып табылады. Қалған өзге ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді активтер қаржылық емес активтер болып табылады.

Жер қойнауын пайдалануға арналған келісім-шарттарға сәйкес Компания кен орындарын қалпына келтіру бойынша болашақ қызметті қаржыландыру мақсатында ұзақ мерзімді банк депозиттеріне ақша қаражатын аударады. «Қазинвестбанк» АҚ-дағы ұзақ мерзімді депозиттің құнсыздану резервін ескере отырып 2017 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша кен орындарын қалпына келтіру бойынша келешек қызметті қаржыландыруға жататын, ұзақ мерзімді банк депозиттеріндегі пайдалануы шектелген ақша қаражатының жалпы сомасы 2,593 миллион теңгені құрады (2016ж.: 2,724 миллион теңге). 2016 жылы Компания «Қазинвестбанк» АҚ-дағы ұзақ мерзімді депозиттің 4,189 миллион теңге сомасының құнсыздануын таныды (12 Ескерту). Қазақстан Республикасы Ұлттық банкі Басқармасының 2016 жылғы 26 желтоқсандағы бұйрығымен «Қазинвестбанк» АҚ-н құнды қағаздар нарығында банктік және өзге операциялар мен қызметті өткізу лицензиясынан айыру туралы шешім қабылданды.

29. Қорлар

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж.
Дайын өнім және сатуға арналған тауарлар	137,210	85,253
Аяқталмаған өндіріс	6,349	6,756
Өзге материалдар	174	272
Ескірген және өтімсіз тауарлық-материалдық қорлар резерві және өткізудің таза құнына дейін есептен шығару	(3,361)	(900)
Қорлар қорытындысы	140,372	91,381

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

29. Қорлар (жалғасы)

Төменде резервтегі өзгерістер берілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017г.	2016г.
1 қаңтарға қалдық	900	83
Жыл ішіндегі резервті есептеу	2,548	817
Жыл ішіндегі резервті қалпына келтіру	(87)	-
31 желтоқсандағы қалдық	3,361	900

Уран дайын өнімінің босалқы қорлары уранның 8,770 миллион теңге сомасына тең жеткізілмеген көлемін қамтиды. Компания уран жеткізілімін 2018 жылдың бірінші жарты жылдығында аяқтауды жоспарлайды. Аталған жеткізілім бойынша 2,990 миллион теңге мөлшеріндегі қосымша логистикалық шығындар 2017 жылдың кезең шығындарының құрамында танылған (11 Ескерту).

30. Байланысты тараптарға берілген қарыздар

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017ж.	2016ж.
Ұзақ мерзімді		
«Қызылқұм» ЖШС	20,302	19,151
«Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС	2,117	4,764
«Astana Solar» ЖШС	-	1,500
«MK KazSilicon» ЖШС	-	1,253
Байланысты тараптарға берілген қарыздардың құнсыздануына арналған резерв	(2,117)	(7,517)
Байланысты тараптарға берілген ұзақ мерзімді қарыздар қорытындысы	20,302	19,151
Қысқа мерзімді		
«Astana Solar» ЖШС	2,516	925
«Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС	4,851	1,947
«MK KazSilicon» ЖШС	2,061	731
Байланысты тараптарға берілген қарыздардың құнсыздануына арналған резерв	(9,428)	(3,603)
Байланысты тараптарға берілген қысқа мерзімді қарыздар	-	-

Байланысты тараптар қарыздары бойынша орташа жылдық пайыздық мөлшерлеме 2017 жылы 6,55% құрады (2016ж.: 7,00%).

2010 жылғы қыркүйек пен желтоқсанда қаржылық көмек көрсету мақсатында Компания «Қызылқұм» ЖШС кәсіпорнына 2024 жылы төлеу мерзімімен ұзақ мерзімді қарыз ұсынды. Бұл қарыз бойынша міндеттемелерді қамтамасыз ету үшін мүлік кепілі қабылданды. Берілген несие бойынша қосалқы қарыз алушы «Хорасан-У (Хорасан-У)» БК» ЖШС болып табылады.

2012 жылы «KazPV» инвестициялық жобасын қаржыландыру шеңберінде «AstanaSolar» ЖШС, «KazakhstanSolarSilicon» ЖШС және «MKKazSilicon» ЖШС еншілес кәсіпорындарына 2018 ж. желтоқсан – 2019 ж. маусымға дейін өтеу мерзімімен жеке қамтамасыз етілмеген кредиттік желілер түрінде қарыздар берілді. 12 Ескертуде көрсетілген белгілерге сүйене отырып, басшылық қарыздар сомасына құнсызданудың резервін құрады.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

31. Ақша қаражаты мен олардың эквиваленттері

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Банкте ағымдағы шоттар	210,944	42,113
Талап етілгенге дейін салымдар	20	10,666
Кассадағы ақша қаражаты	12	18
Ақша қаражаты мен олардың эквиваленттерінің жиыны	210,976	52,797

32. Капитал

2017 жылғы 31 желтоқсан жағдайы бойынша Компанияның жария етілген және орналастырылған (төленген) қарапайым акциялар саны 37,050,945 (2016 ж.: 36,784,961 дана) дананы құрайды. Компанияның барлық акциясы «Самұрық-Қазына» АҚ-қа тиесілі (1 Ескерту), ол дивидендтерді бөліп беру жөніндегі шешімді қабылдайтын жалғыз және ақырғы тарап болып табылады. Әр бір қарапайым акция бір дауыс құқығына ие.

2017 жылғы 22 ақпанда Ұлттық Банк Компанияның жалпы сомасы 266 миллион теңге 1 акцияға 1, 000 теңге номиналдық құнымен қарапайым акцияларының 265,983 данаға арттырылуын тіркеді. 2017 жылғы 17 мамырда жария етілген акциялар орналастырылды (төленді).

2016 жыл ішінде Акционер Компанияға төлемге 93 миллион теңгеге бағаланған «Қазақстандық атом электр станциялары» АҚ кәсіпорнының 100%-ын 92,600 акцияны төледі.

Жыл ішінде келесі дивиденттер жария етіліп төленген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 г.	2016 г.
1 қаңтарға шаққандағы дивидендтер бойынша кредиторлық берешек	-	-
Жыл ішінде жарияланған дивидендтер	65,849	12,031
Жыл ішінде төленген дивидендтер	(65,849)	(12,031)
31 желтоқсанға дивидендтер бойынша кредиторлық берешек	-	-
Жыл ішінде жарияланған акцияларға арналған дивидендтер, теңгемен	1,790	326

33. Кредиттер мен қарыздар

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 г.	2016 г.
Ұзақ мерзімді міндеттемелер		
Банк кредиттері	17,727	54,624
Ұзақ мерзімді кредиттер мен қарыздар жиыны	17,727	54,624
Қысқа мерзімді міндеттемелер		
Банк кредиттері	60,717	37,503
Қысқа мерзімді кредиттер мен қарыздар жиыны	60,717	37,503

2017 жыл ішінде Компания айналым қаражаттарын толықтыру мақсатында қысқа мерзімді банк кредиттерін алды.

33. Кредиттер мен қарыздар (жалғасы)

2015 жылдың 19 қаңтарында Компания бес банкпен жалпы сомасы 450 миллион АҚШ долларына қамтамасыз етілмеген синдикацияланған қарыз туралы келісімге қол қойды. Бұл синдикацияланған қарыздың мақсаты 2010 жылы шығарылған және 2015 жылы өтелген облигацияларды қайта қаржыландыру болып табылады. Қарыз 2015 жылдың қыркүйегінен 2019 жылдың маусымы арасында бірдей транштармен өтеледі. Қарыздың міндетті шартында Топ кәсіпорындарының жалгерлікті сату және қайтару, факторинг бойынша айтарлықтай мәмілелер жасамау, сондай-ақ кәсіпорындардың айтарлықтай қосылуын, ажырауын, бірігуін және корпоративтік қайта құрылымдалуын, айтарлықтай сатып алынуын және құрылуын, кредиттік келісімшартта көрсетілгеннен басқа, жүргізуге шек қою қамтылған. Компания сондай-ақ қаржылық міндеттемелерінің EBITDA-ға 3.5:1 аспайтын, өз капиталына 1:1 аспайтын арақатынасын ұстап тұруға міндеттенген.

Төменде Компанияның қарыздары мен кредиттері туралы ақпарат берілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Валюта	Төлем мерзімі (жылы)	2017ж.	2016ж.
Қамтамасыз етілмеген банк кредиттері				
Синдицирленген қарыз	АҚШ доллары	2019	55,125	92,127
SocieteGenerale	АҚШ доллары	2018	23,319	-
Қамтамасыз етілмеген банк кредиттерінің жиыны			78,444	92,127
Банк кредиттерінің жиыны			78,444	92,127

2017 жылы қарыз бойынша жылдық орташа бағамдық пайыздық мөлшерлеме 3.32%ды (2016 г.: 2.68%) құрады.

Кредиттік келісімдер бойынша міндетті шарттар

Компанияның банктермен жасасқан кредиттік келісімдерінің міндетті шарттарына сәйкес, Компания барлық жағдайда да өзіне қатысты қолданылатын заңдарды сақтауға тиіс. Кредиттік келісімдерде көзделген жағдайларды есептемегенде, оның қандай да бір активтеріне қатысты міндеттемелер алмауға, ондай жағдайлар туып жатса, кредит беруші банктерден активтерді сатуға, сатып алуға, қосылуға және істен шығуларға рұқсат алмауға тиісті. Компания сондай-ақ азаматтық мақсаттар үшін Ядролық қаруды таратпау туралы шартқа қол қойған, және Халықаралық атом энергиясы агенттігіне мүше елдердегі сатып алушыларға уран сата алады. Сонымен қатар, Компания белгіленген деңгейлерде салықтарды, сыйақыларды, тозу мен амортизацияны төлегенге дейін қарыз қаражатының өз капиталына қатынасы, қарыз қаражатының пайдаға қатынасы сияқты Топтың шоғырландырылған ақпаратына негізделген бірнеше негізгі қаржылық көрсеткіштерді сақтап тұруға тиісті.

Компания басшылығы 2017 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдайы бойынша жоғарыда көрсетілген барлық міндетті талаптарды орындалып отыр деп санайды.

33. Кредиттер мен қарыздар (жалғасы)

Таза қарызды салыстыру

Төмендегі кестеде ұсынылған әр кезең үшін қаржылық қызметтің нәтижесінде пайда болған, Компанияның міндеттемелеріндегі өзгерістер мен таза қарыз сомасының талдамасы келтірілген. Осы міндеттемелердің баптары қаржылық қызмет құрамында ақша қаражатының қозғалысы жайлы есебінде көрсетілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Кредиттер мен қарыздар
2016ж. 1 қаңтардағы таза қарыз	131,354
Ақша қаражатының қозғалысы – қаржылық қызмет	(38,146)
Бағамдық айырмашылық	(1,451)
Өзге өзгерістер	370
2016 ж. 31 желтоқсандағы таза қарыз	92,127
Ақша қаражатының қозғалысы – қаржылық қызмет	(13,722)
Бағамдық айырмашылық	(380)
Өзге өзгерістер	419
2017 ж. 31 желтоқсандағы таза қарыз	78,444

34. Резервтер

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Кен орындарын қалпына келтіруге арналған резерв
2016 ж. 1 қаңтарға	
Ұзақ мерзімді	12,708
Қорытындысы	12,708
Дисконтты есептен шығару	808
Бағалаудағы өзгерістер	(1,353)
2016 ж. 31 желтоқсанға	
Ұзақ мерзімді	12,163
Қорытындысы	12,163
Дисконтты есептен шығару	886
Қалпына келтірілген	(178)
Бағалаудағы өзгерістер	2,485
2017 ж. 31 желтоқсанға	
Ұзақ мерзімді	15,356
Қорытындысы	15,356

34. Резервтер (жалғасы)

Кен орындарын қалпына келтіру резерві

Компания, оның әрбір учаскесі бойынша кен орындарын қалпына келтіруге арналған шығындарды бағалауды жүзеге асырды. Жою іс-шараларына арналған шығынның жалпы дисконтталмаған құны шамамен 24,140 миллион теңгені (2016 ж.: 20,819 миллион теңге) құрайды. Кен орындарды қалпына келтіруге арналған резерв сомасы тартуға тиіс шығыстарға жатқызылатын шығыстар бойынша ағымдағы бағаларды (есепті күндегі баға) пайдалана, және міндеттемелерді өтеу күнге дейінгі кезең ішінде инфляцияның болжамды мөлшерлемесін пайдалану арқылы анықталды (2018-2038 жж. кезеңінде 5,13% шегінде). Міндеттеменің ағымдағы құнын анықтау үшін пайдаланылған дисконт мөлшерлемесі 2017 жылғы 31 желтоқсанда тәуекелсіз мөлшерлеме болып табылатын жылдық 9,06%-ды (2016 ж.: жылдық 7,08%) құрады, себебі болашақ ақша шығыны осындай міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсетеді.

Міндеттеменің ұзақ мерзімдік сипатын ескере отырып, әрбір кен орнын қалпына келтіру кезеңіндегі шығынның нақты құнына қатысты тұрлаусыздық байқалады (4 Ескерту) .

Содан кейін жоюға жататын қайтадан бұрғыланған ұңғымаларды, салынған құм тұндырғыштар мен өзге объектілерді ескере отырып, жыл сайынғы негізде полигон объектілерінің жою құнын қайта есептеудің салдарынан, бағалауда өзгерістер болады.

Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың талаптарына сәйкес, Компания кен орындарын қалпына келтіру жөніндегі іс-шараларды қаржыландыруға арнаулы ұзақ мерзімді депозиттік шотқа ақшалай қаражаттарды аударады. 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша арнаулы депозиттік шотқа арналған жиналған аударымдар 8,045 миллион теңгені (2016 ж.: 6,913 миллион теңге) құрады (28 Ескерту).

Төменде міндеттемелердің теңгерімділік құнын есептеуге негіз болған негізгі болжаулар берілген:

- компанияның қазіргі уақытта барлау сатысында тұрған кен орындарында игеру мен өндіруді жалғастыру ықтималдығы айқын байқалады. Компания өзінің ұзақ мерзімдік стратегиялық жоспарының бір бөлігі ретінде уран кен орындарының санын арттыру туралы жоспарларын көпшілікке жария етті. Стратегиялық жоспарды Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен. Бұл фактілер Компанияның өндіру мен барлауға арналған барлық келісімшарттары бойынша кен орындарды қалпына келтіру жөніндегі конструктивтік міндеттемелердің туындауына әкеліп соғады;
- ақшалай қаражаттардың жылыстауы болатын болжалды кезеңді есептеу кен орындар қызметінің мерзіміне негізделеді. Шығыстардың едәуір бөлігі 2019-2034 жылдары, яғни кен орындарының қызмет көрсету мерзімінің соңы деп күтілуде; және
- инфляцияның болжамды деңгейі – жылына 5,4%.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

35. Кредиторлық берешек

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Ұзақ мерзімді		
Саудалық кредиторлық берешек	573	574
Барлық ұзақ мерзімді кредиторлық берешек	573	574
Қысқа мерзімді		
Байланысты тараптардың саудалық кредиторлық берешегі	85,305	51,462
Саудалық кредиторлық берешек	6,446	1,315
Барлық саудалық кредиторлық берешек	91,751	52,777
Байланысты тараптардың өзге кредиторлық берешегі	125	20
Өзге кредиторлық берешек	110	59
Барлық өзге кредиторлық берешек	235	79
Барлық қысқа мерзімді кредиторлық берешек	91,986	52,856

Компанияның саудалық және өзге кредиторлық берешегіне қатысты валюталық тәуекелге және өтемпаздық тәуекелге ұшырағыштығы туралы ақпарат 38 ескертуде ашылған.

36. Басқа міндеттемелер

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 г.	2016 г.
Ұзақ мерзімді		
Алынған аванстар	3,261	-
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	1,055	2,333
Кепілдік міндеттемелер	567	764
Ұзақ мерзімді өзге міндеттемелер жиыны	4,883	3,097
Қысқа мерзімді		
Кепілді міндеттемелер резерві	17,415	17,178
Пайдаланбаған демалыс пен сыйақылар бойынша есептелген міндеттемелер	1,831	1,196
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	363	738
Жалақы төлемі бойынша берешек	221	187
Байланысты тараптардан алынған аванстар	73	20
Алынған аванстар	65	96
Әлеуметтік жарналар	62	55
Басқа міндеттемелер	311	474
Қысқа мерзімді өзге міндеттемелер жиыны	20,341	19,944

36. Басқа міндеттемелер (жалғасы)

Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер

Жер қойнауын пайдалануға арналған келісім-шарттардың аясында Компания жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды жасасқанға дейін мемлекеттің келісім-шарттық аумақтарды геологиялық зерттеуге және уран кен орындарын барлауға жұмсалған жиынтық шығындарын өтеуге жауапты. Салық заңнамасының талаптарына сәйкес тарихи шығындар уранды коммерциялық түрде өндіру күнінен басталатын 10 жылдық кезең аяқталғанға дейін тең тоқсан сайынғы төлемді өтеуге жатады. Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер АҚШ долларында номиналданған тарихи шығындар үшін 3.3%, және теңгеде номиналданғандар үшін 7% мөлшерлемесі бойынша дисконтталған болжамды болашақ төлемдер сомасында көрсетіледі (2016 ж.: сәйкесінше 3.3% және 7%).

Кепілдік міндеттемелер

Компания еншілес кәсіпорындар алған қарыздар бойынша қоса қарыз алушы, сонымен қатар қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындар қарыздары бойынша кепілгер болып табылады және ортақ жауапкершілігі бар. Компания 567 миллион теңге сомасына ұзақ мерзімді кепілдік міндеттемені таныды. Сонымен қатар, Компания «AstanaSolar» ЖШС-нің The Bank of Tokyo Mitsubishi UFJ Ltd-дан алынған қарызын төлей алмауына байланысты 17,415 миллион теңге сомасына қысқа мерзімді кепілді міндеттемелер резервін таныды.

37. Шартты және келісімшартты міндеттемелер

Сот талқылаулары

Компанияның қалыпты қызметінің барысында қуыным талабы түсіп тұрады. Басшылық өз бағалауына сүйене отырып, олар қандай-да елеулі залалдарға жеткізбейді деп санайды.

Салық салу

Қазақстан Республикасындағы салық ережелері өзгеру мен тиянақсыз қолдануға және өзінше пайымдауға шалдыққыш. Атап айтқанда, жер қойнауын пайдалануға арналған ағымдағы келісім-шарттарда 2009 жылдың 1 қаңтарынан бастап салықтық тұрақтылық жоқ, және де салық міндеттемелері жалпы қалыпта есептелініп, Компанияның позициясын қоса, жер қойнауын пайдаланушылардың салық позицияларын жағымсыз өзгерістерге әкелуі мүмкін. Қазақстандық заңдар мен ережелерді Компания және қазақстандық уәкілетті органдарының өзіндік пайымдауындағы алшақтық қосымша салықтарды, айыппұлдар мен өсімпұлдарды есептеуге әкелуі мүмкін.

Қазақстандық заңнама және салық салу тәжірибесі үздіксіз даму жағдайында тұр, сондықтан ол кері күші болуы мүмкін әртүрлі түсіндірме мен жиі өзгерістерге ұшырайды. Кейбір жағдайларда салық салынатын базаны анықтау мақсаттарында салық заңнамасы ХҚЕС ережелеріне жүгінеді, сонда ХҚЕС сәйкес ережелерінің қазақстандық салық органдарымен түсіндірілуі берілген қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылықпен қолданылған есепті саясат, пайымдау мен бағалаудан ерекшеленуі мүмкін, бұл Компанияның қосымша салық міндеттемелерінің пайда болуына әкелуі мүмкін. Салық органдары салық жылы аяқталғаннан кейін бес жылдың ішінде ретроспективті тексеріс жүргізуі мүмкін.

Компания басшылығы оның тиісті заңнаманы түсіндіруі тиімді болып табылады және Компанияның салықтық ұстанымы негізделген болады деп есептейді. Аяқталмаған салықтық даулар мен төлемдер бойынша егжей-тегжейлі ақпарат төменде аталған ескертпеде көрсетілген. Компания басшылығы Компания ағымдағы және әлеуетті салық талабы бойынша осы жеке қаржылық есептілікте қалыптастырылған резервтерден тыс елеулі залал шекпейді деп есептейді.

(а) Трансферттік баға белгілеу

Трансферттік бағаның құралуы туралы заңнама сәйкес халықаралық операциялар мемлекеттің бақылауына жатады. Аталған заң қазақстандық компанияларға бағалар мен дифференциалдарды растайтын құжаттамалардың бар болуын қоса, халықаралық операцияларда пайдаланылған экономикалық негіздемені және баға есептеу әдісін сақтауға және қажет болса, ұсынуға тапсырады. Осыған толықтыру ретінде, дифференциалдар оффшорлы елдерде тіркелген компаниялармен халықаралық операцияларға қолданылмайды. Мәміле бағасы нарықтық бағадан ауытқыған жағдайда салық органдары салық салынатын баптарды түзеуге және қосымша салықтар, өсімпұлдар мен айыппұлдарды салуға құқығы бар.

37. Шартты және келісімшартты міндеттемелер (жалғасы)

Салық органдары Компанияның трансферттік бағасының құралу саясатына келіспеуі мүмкін тәуекелдеріне қарамастан, егер салық органдары Компанияның трансферттік бағасының құралу саясатына келіспеген жағдайда, онда ол өзінің позициясын негіздеуге және экспорттық бағалардың қалыптасуын растайтын қажетті барлық құжаттаманы ұсына алады деп басшылық есептейді. 2009 жылдың 1 қаңтарынан бастап Компания өз бетінше табыс салығына нарықтық бағаға дейін қоса есептеу жүргізіп отыр. 2017 жылда қоса есептеу сомасы 188 миллион теңгені (2016 ж.: 542 миллион теңге) құрады.

2015 жылдағы шілдеде Компанияда 2008 жыл бойынша трансферттік бағаларды пайдалану кезінде мемлекеттік бақылау сұрақтары бойынша құжаттамалық тақырыптық тексеріс аяқталды. Тексеріс нәтижелері бойынша Компанияға тескеру актісі және жалпы мөлшері 3,302 миллион теңге корпоративті табыс салығы мен өсімпұл, соның ішінде 2,512 миллион теңге сомасындағы корпоративті табыс салығы мен 790 миллион теңге сомасындағы өсімпұл сомасын үстінен қоса есептеу туралы хабарлама ұсынылды. Компания салық тексерісімен келіспей, берілген хабарламаға шағымданды. 2016 жылғы 31 желтоқсанға салық тексерісінің нәтижелерін сәтсіз шағымдауға байланысты Компания табыс салығы бойынша шығыстар құрамындағы 2,512 миллион теңге мөлшерінде үстінен қоса есептеулердің толық сомасы мен жалпы және әкімшілік шығыстар құрамындағы 996 миллион теңге мөлшерінде жинақталған өсімпұлдарды таныды. Салық пен өсімпұл сомалары бюджетке толығымен аударылды..

(б) Компания кәсіпорындарының кешенді салық тексерісі

2014 жылы Компанияда 2009-2012 жылдар кезеңі бойынша салықтың барлық түрлері мен бюджетке өзге міндетті төлемдер бойынша салық міндеттемелерінің орындалу сұрақтары бойынша кешенді салық тексерісі өткізілген. Өткізілген салық тексерісінің нәтижелері бойынша Компанияға салықтық үстінен қоса есептеулер қойылды, оларға Компаниямен 2015-2016 жылдар ішінде шағым түсірілді. Нәтижесінде, 2015 жылы Компания берілген есептемелер бойынша 1,598 миллион теңге мөлшерінде міндеттемені, соның ішінде салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдарды таныды. Салық, айыппұл мен өсімпұл сомалары бюджетке толық көлемде аударылды.

Жекешелендіру

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 30 желтоқсаннан №1141 Қаулысына сәйкес Компания бекітілген тізілімге сай еншілес және тәуелсіз ұйымдарды өткізу мен жою бойынша жоспарды орындайды. Берілген жоспар Компания активтерінің құрылымын оңтайландыру мен оны корпоративті басқару деңгейін жоғарылату мақсатымен Компания қызметінің негізгі бейініне сәйкес келмейтін кәсіпорындарды бәсекелестік ортаға тапсыруды болжамдайды.

Жекешелендіру жоспарына сәйкес 2017 жылғы наурызда Компания «Сирекметалды компания» КТ» БК» ЖШС жарғы капиталында өзінің қатысу үлесін іске асырды. Компания «Қызылту» ЖШС-сін 2018 жыл ішінде өткізудің жоғары мүмкіндігі бар деп санайды, сәйкесінше, Компания активтер мен міндеттемелерді сатуға арналған ретінде көрсетті.

2018 жылы «Каустик» АҚ мен KazPV жобасының кәсіпорындарын: «AstanaSolar» ЖШС, «KazakhstanSolarSilicon» ЖШС және «МК«KazSilicon» ЖШС бәсекелестік ортаға тапсыру үшін әлеуетті инвесторларды іздеу бойынша жұмыс жоспарлануда.

Сақтандыру

Қазақстандағы сақтандыру қызметін көрсететін нарық қалыптасу сатысында тұр және басқа елдерде таралған сақтандырудың көптеген түрлері әлі қолжетімді емес. Компанияның өз өндіріс ғимараттарына, өндірістің тоқтатылуымен болған залалдарға, немесе апаттың немесе Компания қызметінің нәтижесінде жылжымайтын мүлік объектілеріне, немесе қоршаған ортаға келтірілген зиянға байланысты үшінші тараптардың алдында туындаған міндеттемелерге қатысты толық сақтандыру арқылы қорғауы жоқ.

Кепілдіктер

Кепілдіктер Компанияның басқа тарап өз міндеттерін орындамаған жағдайдағы төлемдерді жүзеге асыру бойынша қайтарылмайтын міндеттемелерді білдіреді. Кейбір байланысты тараптарға ұсынылған қаржы кепілдіктері бойынша ең жоғары несиелік тәуекел 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша 52,522 миллион теңгені құрады (2016 ж.: 55,127 млн. теңге).

37. Шартты және келісімшартты міндеттемелер (жалғасы)

Кредит шарттарының талаптарын сақтау

Компания көбінесе кредиттер және қарыздармен байланысты белгілі талаптарды орындауы тиіс (33 Ескерту). Осы талаптарды орындамау Компания үшін қарыз қаражаттар құнының артуын қоса, жағымсыз нәтижелерге әкелуі мүмкін. 2017 және 2016 жж. 31 желтоқсандағы жағдайы бойынша Компания кредит шарттарында көзделген талаптарды сақтады.

Оңтүстік Қазақстан және Қызылорда облыстарының әкімдіктерімен жасалған меморандумдар

2014 жылғы желтоқсанда Компания 2015-2016 жж. арналған әлеуметтік-экономикалық даму аясында Оңтүстік Қазақстан және Қызылорда облыстарының әкімдіктерімен ынтымақтастық туралы меморандумдарға қол қойды. Осы меморандумдарға сәйкес Компанияменшілес және қауымдасқан кәсіпорындарға тиесілі әлеуметтік объектілерді 2015-2016 жж. оларды ұстауға 3.6 млрд. теңге көлеміндегі қаржы қаражаттарымен бірге облыстың коммуналдық меншігіне беруі күтілген болатын. 2015 жылы берілген әлеуметтік нысандар оларды ұстауға арналған 1,6 миллиард теңге ақша қаражатымен бірге коммуналдық меншікке тегін берілді.

2016 жылы Компания Оңтүстік Қазақстан мен Қызылорда облыстарын әлеуметтік-экономикалық дамыту шегінде ынтымақтастық туралы меморандумдарына сәйкес 3.1 миллиард теңге, соның ішінде құрылыс-монтаж жұмыстарына – 800 миллион теңге, негізгі құралдарды ұстау үшін – 1.5 миллиард теңге, қаржыландыруға – 800 миллион теңге аударды. 2016 жылғы 31 желтоқсанға Компания Оңтүстік Қазақстан мен Қызылорда облыстарын әлеуметтік-экономикалық дамыту шегінде ынтымақтастық туралы меморандумдарының шарттарын толығымен орындады.

Елеулі мәмілелер

(а) Самесо-мен келісім

2016 жылы Компания және «Инкай» БК» ЖШС-де 60% үлесіне ие «Самесо» канадалық корпорациясымен қайта құрылымдау туралы келісімге қол қойды. Келісім «Инкай» БК» ЖШС-не бірлескен жобалардың болашақтағы 30 жылға дамуын анықтайды, атап айтқанда, жер қойнауын пайдалану келісім-шарттарының қолдану мерзімін ұзарту және Компанияның «Инкай» БК» ЖШС-не қатысу үлесін 40%-дан 60%-ға арттыруды көздейді. Сонымен қатар қол қойылған келісім шегінде бірлескен аффинаж кәсіпорнын құру бойынша шарттар бекітілді.

2017 жылғы желтоқсанда Компания және Самесо «Инкай» БК» ЖШС қайта құрылымдау бойынша мәмілені аяқтады. Өткізу туралы Келісімнің шарттары бойынша, Компания 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап, «Инкай» БК» ЖШС-не қатысу үлесін 40%-дан 60%-ға арттырады және кәсіпорынды басқаруды өз қолына алады. Сонымен қатар, өткізу туралы Келісімді орындау шегінде және жер қойнауын пайдаланудың 2017 жылғы 30 қарашадағы келісім-шартының толықтыруына сәйкес, «Инкай» БК» ЖШС жер қойнауын пайдалану келісім-шарт мерзімін 2045 жылға дейін ұзарту мен уранды жылына 4,000 тоннаға дейін өндіруге құзыретті органның рұқсат алды.

(б) UraniumOneInc-мен келісім

2016 жылғы қазанда «Росатом» ресей корпорациясы, Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі мен Компания ядро-отын айналымы саласында стратегиялық ынтымақтастықты кеңейту мен өзара түсіністік туралы меморандумға қол қойды. Берілген меморандум шегінде Компания және «Росатом» корпорациясының халықаралық уран өндіруші дивизионына кіретін UraniumOneInc. «Қаратау» ЖШС кейінгі дамуы жөніндегі келісімге қол қойды. «Қаратау» ЖШС дамуы жөніндегі UraniumOneInc. және Компания арасындағы Келісімге сәйкес UraniumOneInc. Компания пайдасына 10 миллион АҚШ доллар мөлшерінде төлем аударды (36 Ескерту).

Компания мен UraniumOneInc, Қаратау» ЖШС мен «Ақбастау» ЖШС қатысушылары болып табылады және үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін бірлескен кәсіпорындарға құйылатын ағымдағы инвестицияларға бірлескен операцияларды есепке алу әдісін қолдану мүмкіндігін қарастырады. 11-ші ХҚЕС сәйкес бірлескен операцияларды есепке алу әдісіне өту үшін, қатысушылар/акционерлер 2018 жылы құжаттар қатарына қол қоюды талқылайды. Осымен қатысушылар/акционерлермен өндірілетін толық өнімді қатысу үлестеріне пропорционалды сатып алу бөлігіндегі міндеттемені, өткізудің тең бағасын, сонымен қатар қызметке қаржыландыруды қатысу үлесіне пропорционалды ұсынудағы міндеттемені бекітіледі. Бірлескен операцияларды есепке алудың болжамдалған әдісі қатысушыларға/акционерлерге қаржылық есептілікте «Қаратау» ЖШС мен «Ақбастау» ЖШС-нің активтерін, міндеттемелерін, табыстар мен шығыстарын иелену үлесінің мөлшерінде шоғырландыруға мүмкіндік береді. Бірлескен операцияларды есепке алу әдісіне өту және «Қаратау» ЖШС (50% қатысу үлесі) мен «Ақбастау» ЖШС-не (50% акциялар) құйылатын инвестициялардың әділ құнын анықтау сәтіне дейін Компанияның қаржылық есептілігіне кешенді әсерді бағалау аса қиынға соғады.

37. Шартты және келісімшартты міндеттемелер (жалғасы)

(ө) АРЕВА-мен келісім

2017 жылғы сәуірде «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ мен Areva Оңтүстік Төртқұдық кен орнын дамыту негізінде «КАТКО» БК» ЖШС кейінгі дамуы жөніндегі келісімге қол қойды. Келісімге сәйкес, 2022 жылдан бастап, өндірісті 1,500 тоннадан 4,000 тоннаға дейін арттыру және Компаниямен Areva-дан «КАТКО» БК» ЖШС-не таратылатын пайдасынан қосымша 11% өтемақы алуы күтілуде.

(г) Корпоративтік қуынымдар

2006 жылы «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ «Байкен-У» ЖШС мен «Қызылқұм» ЖШС-де, сәйкесінше, 95% бен 40% үлесті өткізді, нәтижесінде Компания жоғарыда аталған кәсіпорындарды басқаруды жоғалтты. 2014 жылы Компаниямен Британдық Виргин аралдарында келесі жауап берушілерге: PowerSystemInternationalLimited (одан ары-PSIL), SwintonInvestmentandFinance S.A. және жеке тұлғаларға «Байкен-У» ЖШС мен «Қызылқұм» ЖШС-не қатысу үлестерінің белгілі бір бөлігі рәсімделген, оффшор құзыретіндегі тіркелген компания акцияларына құқықты тану туралы қуыным түсірілді. 2017 жылғы 28 қыркүйекте келіссөз нәтижесінде жауап берушілермен Бітімгерлік келісімге қол қойылды. Шарттары бойынша Компания иеленуіне PSIL компаниясының 99.91% акцияларын тапсырды. PSIL компаниясы өз кезегінде, «Байкен-У» ЖШС (26 Ескерту) мен «Қызылқұм» ЖШС (24 Ескерту) қазақстандық уран өндіруші компанияларының белгілі бір қатысу үлестерінің жанама ұстаушысы болып табылады. PSIL компаниясындағы қалған 0.09% акциялардың иесі NupcoLimited компаниясы болып табылады, ол Уэльс пен Англия әділеттілігі Жоғарғы сотының конкурстық өндірісі туралы Заңына сәйкес PSIL компаниясының акцияларын Компания пайдасына тапсырды. Осылайша, 2017 жылғы қазаннан бастап, Компания Британдық Виргин аралдарында тіркелген PSIL компаниясының жалғыз акционері болып табылады және оның жалғыз директоры етіп Компания өкілі тағайындалды.

PSIL сатып алу сатып алу құны бойынша 91 миллион теңге мөлшерінде есепке алынды (23 Ескерту).

Жауапкерлермен бітімгерлік келісім жасасқаннан кейін және PSIL компаниясының «Қазатомөнеркәсіп» ҰАК» АҚ иелігіне өтуінен кейін, Британдық Виргин аралдарындағы соттық талқылау тоқтатылды. Сонымен бірге, қазіргі уақытта бұрын шығарылған активтерді қайтару бойынша жобаның екінші кезеңі жүргізілуде, атап айтқанда, Компанияның «Байкен-У» ЖШС, «Қызылқұм» ЖШС мен «Хорасан-У (Хорасан-У)» БК» ЖШС-де үлесті қалпына келтіру бойынша жапондық концернімен келіссөз жүргізілуде. Осы жеке қаржылық есептілікте берілген сұрақ бойынша толық ақпарат, соның ішінде құпия мінезіне ие Компанияның өлеуетті шартты міндеттемелерінің болуы ашылмаған. Мұндай ақпараттың ашылуы мүдделі тараптармен келіссөз үдерісі кезінде Компания жайғасымына үлкен залал келтіруі мүмкін.

2017 жылғы 31 желтоқсан жағдайы бойынша «Қызылқұм» ЖШС қауымдасқан кәсіпорынға инвестиция ретінде (24 Ескерту) және «Байкен-У» ЖШС – өзге инвестиция ретінде (26 Ескерту) мойындалды. Қазіргі уақытта берілген мәселені реттеу бойынша жұмыс жүргізілуде. Компания басшылығы берілген іс бойынша Компанияның маңызды нақты немесе шартты міндеттемелері жоқ деп санайды.

38. Қаржы тәуекелдерін басқару

Қаржы құралдарына қатысты есептік саясат және оның ашылуы қаржы құралдарының келесі жіктелімдерінде қолданылады:

Қазақстандық миллион теңгемен	Ескерту	2017ж.	2016ж.
Қаржы активтері			
Өзге де инвестициялар	26	1,632	67,039
Саудалық дебиторлық берешек	27	38,087	46,694
Өзге дебиторлық берешек	27	62	117
Пайдалануда шектеулі ақшалай қаражаттар	28	2,593	2,724
Байланысты тараптардың дивиденттер бойынша берешегі	28	13,409	5,916
Қызметкерлерге берілген қарыздар	28	404	363
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	30	20,302	19,151
Банктағы ағымды шоттар	31	210,944	42,113
Талап етілетін салымдар	31	719	54,865
Кассадағы ақшалай қаражаттар	31	12	18
Жалпы қаржы активтері		288,164	239,000
Қаржы міндеттемелері			
Кепілді міндеттемелер резерві	36	17,982	17,942
Банктік кредиттер	33	78,444	92,127
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	36	1,418	3,071
Сауда кредиторлық берешек	35	92,324	53,351
Өзге кредиторлық берешек	35	235	79
Жалпы қаржы міндеттемелері		190,403	166,570

Компанияның тәуекелдерді басқару функциясы қаржылық, операциялық және заңдық тәуекелдерге қатысты жүзеге асырылады. Қаржылық тәуекелдер кредиттік тәуекелді, өтімділік тәуекелін және нарықтық тәуекелді (валюталық тәуекел, пайыздық тәуекел және өзге бағалық тәуекел) қамтиды. Компанияның тәуекелді басқару саясаты Компания шалдығатын тәуекелдерді табу және талдау, тәуекел және бақылаудың тиісті тетіктерінің ұйғарынды шекті мәнділіктерін белгілеу, сондай-ақ тәуекелдерді мониторингілеу және белгіленген шектеулерді сақтау мақсатында әзірленді. Тәуекелдерді басқару саясаты мен жүйесі нарық жағдайлары мен Компания қызметінің өзгеруіне байланысты өзгерістерді енгізу қажеттілігі үшін күнделікті талданады. Компания барлық қызметкерлер өз рөлдері мен міндеттерін түсінетін, бақылаудың ретке келтірілген және ықпалды жүйесін құру мақсатында стандарттар және оқыту мен басқару рәсімдерін орнатады. Операциялық және заңды тәуекелдерді басқару аталған тәуекелдерді барынша азайту мақсатында ішкі саясаттар мен рәсімдердің тиісті жұмыс істеуін қамтамасыз етуі тиіс.

Осы ескертпеде әрбір көрсетілген қаржылық тәуекелдерге Компанияның шалдыққыштығы туралы, Компанияның мақсаты, оның саясаты мен бағалау рәсімі және осы тәуекелдерді басқару туралы және Компанияның капиталды басқару тәсілі туралы ақпарат ұсынылған. Сандық сипаттағы қосымша ақпарат осы жеке қаржылық есептіліктің барлық мәтіні бойынша ашылады.

Директорлар кеңесі Компанияның алдына мақсат қоюына және тәуекелдерді басқару жөніндегі саясатты бекітуіне жауапты. Басқарма тәуекелдерді басқару саясатын іске асыруға және тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін ұйымдастыруға жауапты. Тәуекелдерді басқару комитеті оның орындалуына жауапты және Басқарма мен Директорлар кеңесінің алдында өз жұмысы туралы ұдайы есеп береді.

38. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел

Компания кредиттік тәуекелге бейім, атап айтқанда қаржылық құрал жөніндегі тараптың біреуі өз міндеттемелерін орындамаудың арқасында басқа тарапқа қаржылық залал келтіреді. Кредиттік тәуекелге бейімділік төлемді кейінге

шегеру және контрагенттер мен өзге мәмілелерді жасасу шартында Компанияның өнімдерді сату нәтижесінде туындайды, соның нәтижесінде қаржы активтері пайда болады. Кредиттік тәуекел негізінен Компанияда бар сатып алушылардың дебиторлық берешектерімен, ақшалай қаражаттар және оның эквиваленттерімен, қызметкерлер мен байланысты тараптарға берілген мерзімді депозиттер және қарыздармен байланысты.

Қаржы активтерінің теңгерімділік құны Компанияның кредиттік тәуекелге бейімділігінің ең жоғары деңгейін көрсетеді.

Ақшалай қаражаттар және оның эквиваленттерімен және мерзімді депозиттермен байланысты кредиттік тәуекелдер контрагенттер халықаралық рейтингтік агенттіктер берген жоғары кредиттік рейтингілі банкілермен көрсетілуіне байланысты шектеулі.

Төменде 2017 жылғы 31 желтоқсанына Компанияның салымдары орналастырылған қаржы мекемелерінің кредиттік рейтингісі туралы ақпарат көрсетілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Standard & Poor's B рейтингісімен	Барлығы
Мерзімді депозиттер	699	699
Банктегі ағымдағы шоттар	210,944	210,944
Талап етілгенге дейінгі салымдар	20	20
Пайладануда шектелген ақшалай қаражат	2,593	2,593
Барлығы	214,256	214,256

Төменде 2016 жылғы 31 желтоқсанына Компанияның салымдары орналастырылған қаржы мекемелерінің кредиттік рейтингісі туралы ақпарат көрсетілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	Standard & Poor's B рейтингісімен	Барлығы
Мерзімді депозиттер	44,199	44,199
Банктегі ағымдағы шоттар	42,113	42,113
Талап етілгенге дейінгі салымдар	10,666	10,666
Пайдалануда шектелген ақшалай қаражат	2,724	2,724
Барлығы	99,702	99,702

Саудалық дебиторлық берешекке қатысты Компанияның кредиттік тәуекелге бейімділігі негізінен әрбір сатып алушының жеке сипаттамаларына тәуелді. Сатып алушылар өзінің қызметін жүзеге асыратын нақты салаға немесе елге тән дефолт тәуекелін қоса, клиент базаларының демографиялық көрсеткіштері кредит тәуекелдерінің деңгейіне кем дәрежеде әсер етеді. Компания кредит тәуекелінің шоғырлауына шалдыққыш. 2017 жылы Компания табысының шамамен 95%-ы (2017 жылғы 31 желтоқсанына сауда дебиторлық берешектің 44%-ы) сату негізгі бес сатып алушыларға келеді. Олар байланысты тараптар болып тұрғанда, Компания контрагенттерді ұқсас сипаттамалар бойынша айқындайды.

Компания кредиттік саясатты қолданады, оған сәйкес Компания үшін стандартты төлемдер мен жеткізілімдердің жүзеге асыру шарттары мен мерзімдері оған ұсынылғанға дейін, әрбір жаңа клиенттің кредитке қабілеттілігі жеке талданады.

38. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Компания саудалық және өзге дебиторлық берешекке қатысты сақтандыру өтелімін талап етпейді.

Географиялық өңірлердің тұрғысында есепті күндегі жағдай бойынша саудалық дебиторлық берешекке қатысты кредиттік тәуекелдің ең жоғарғы деңгейі мынадай болды:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Қытай	16,967	24,404
Еуропа елдері	16,547	2,227
Қазақстан	4,153	3,511
АҚШ	8	10,853
Өзге өңірлер	412	5,699
Барлығы	38,087	46,694

Компанияның ең ірі клиенттері China Nuclear Energy Industry Corporation, CGNPC Uranium Resources Company Limited Cameco EUROPE LTD және UrangesellschaftmbH болып табылады. Есептік күндегі жағдай бойынша осы клиенттердің жиынтық дебиторлық берешегі 31,845 миллион теңгені (2016 ж.: 34,821 миллион теңге) құрайды.

Тауарларды өткізу бойынша орташа кредиттік кезең 30 күнді құрайды. Шот – фактураны ұсынған күннен бастап бірінші 30 күн үшін дебиторлық берешек бойынша пайыздар есептелмейді. Соңында пайыздар Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкісі белгілеген қайта қаржыландыру мөлшерлемесі бойынша өтелмеген қалдыққа есептелінеді. Күмәнді қарыздарды өтеуге арналған резерв контрагенттің міндеттемені орындамауының бұрынғы тәжірибесіне және контрагенттің ағымдағы қаржы жағдайының талдауына сүйене, мерзімі 30-дан 120 күнге дейін немесе 120 күннен астам мерзімі өткен дебиторлық берешек танылады. Контрагенттердің рейтингісі жоқ.

Төменде кредиттік сапа бойынша саудалық дебиторлық берешектің талдауы көрсетілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016ж.
Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған	38,087	46,694
Мерзімі өткен және құнсызданған		
120 күндерден астам мерзімі өткен	117	4,918
Барлық мерзімі өткен және құнсызданған	117	4,918
Құнсыздану	(117)	(4,918)
Барлығы	38,087	46,694

Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған берешек төлем мерзімі өтіп кеткен тарихы жоқ сатып алушылар жиынтығына жатады. Құнсыздану төлемі кідірілген дебиторлық берешектерге қатысты танылған.

Төменгі кестеде дебиторлық берешектің құнсыздануынан резервтің өзгеруі келтіріледі:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	
2016 ж.1 қаңтарында құнсыздану резервісі	(9,374)
Жыл ішінде құнсыздану резервісінің артуы	4,456
2016 ж. 31 желтоқсанында құнсыздану резервісі	(4,918)
Жыл ішінде құнсыздану резервісінің кемуі	4,801
2017 ж. 31 желтоқсанында құнсыздану резервісі	(117)

38. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Байланысты тараптарға берілген қарыздарға (33 Ескерту) және қызметкерлер қарызына (28 Ескерту) қатысты кредиттік тәуекел берілген қаражаттардың қайтарылмау мүмкіндігінен пайда болады. Бірлескен және қауымдастырылған кәсіпорындарға және қызметкерлерге берген қарыздарға қатысты, Компания қарызгерлердің активтерін кепілдікке алу түріндегі қарыздарды қамтамасыз етуін ұсыну талабы арқылы кредиттік тәуекелді азайтады. Еншілес кәсіпорындарға берілген қарыздарға қатысты Компания қарызгердің ақша ағындарын басқаруға қатысу арқылы тәуекелді азайтады. Қарызгерлердің кредиттік рейтингісі жоқ.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – кәсіпорын қаржылық міндеттемелерді орындау кезінде қиыншылықтарға тап болады деген тәуекел. Компания бар ақшалай қаражаттарды күнделікті пайдалану қажеттілігіне байланысты тәуекелге ұшырағыш. Өтімділік тәуекелін Компанияның корпоративтік қаржы және қазынашылық департаменті басқарады. Басшылық Компанияның ақшалай қаражаттар қозғалысының болжамын ай сайын бақылайды.

Компания көбіне қарыздық қаражаттардан, сауда мен өзге кредиторлық берешектерден және борыштық құнды қағаздардан тұратын қаржыландырудың тұрақты базасын қолдауға тырысады. Компанияның өтімділікті басқару тәсілі, жай және қиын жағдайларда қабылданбайтын залалдардың пайда болуына жол бермей және Компанияның беделін тәуекелге душар етпей, мерзімінде өз міндеттемелерін өтеу үшін Компанияда жеткілікті өтімді қаражаттардың тұрақты бар болуын мүмкін болғанша қамтамасыз етуінде тұрады. Компания өтімділік деңгейіне болжанбаған талаптарға тез және тиісті түрде әсер ету мүмкіндігінің болуы үшін, өтімді активтердің ертаратпандырылған портфельдеріне қаражаттарды инвестициялайды.

Компания әдетте болжалды операциялық шығыстарды жеткілікті көлемде өтеу үшін, бірінші талап бойынша қол жетімді ақшалай қаражаттардың бар болуын қамтамасыз етеді. Бұл ретте оның пайда болуын дәлелді болжауға болмайтын ерекше жағдайлардың әлеуетті әсері ескерілмейді, мысалы, табиғи апат .

Төменде өтімділік тәуекелін басқарудың маңызды элементі болып табылатын, қысқа мерзімді депозиттерде орналастырғандарды қоса, Компанияның пайдаланылмаған қарыздары және уақытша бос ақшалары туралы ақпарат көрсетілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
Қарыздар бойынша пайдаланылмаған сома	35,031	42,258
Шоттардағы ақшалай қаражаттардың сомасы	210,944	42,113
Қысқа мерзімді депозиттердегі сома	20	10,666
Барлығы	245,995	95,037

Одан әрі келтірілген кестеде өтеуге дейін қалған шарттық мерзімдер бойынша есептік күннің жағдайы бойынша міндеттемелерді бөлу көрсетіледі. Өтеу мерзімдерінің кестесіндегі ашылған сомалар алынған кредиттер мен қаржы кепілдіктері бойынша міндеттемелердің жалпы сомасын қоса, келісімшарттық дисконтталмаған ақшалай ағындарды көрсетеді. Бұл дисконтталмаған ақшалай ағындар қаржылық жағдайы туралы есептемесінде енгізілген сомадан айырмашылығы бар, өйткені қаржылық жағдайы туралы есептемесінде көрсетілген сома ақшалай қаражаттардың дисконтталған ағындарының негізінде есептелінген.

Төленетін сома тиянақты болып табылмаған жағдайда, кестедегі сома есептік күнде болған жағдайларға сүйене айқындалады. Валюталық төлемдер есептік кезеңнің аяғындағы споттың айырбас бағамын пайдалана отырып, қайта есептелінеді.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ
Қаржылық жеке есептілікке ескертулер– 2017 жылғы 31 желтоқсан

38. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Төменде 2017 жылғы 31 желтоқсандағы қаржы міндеттемелерін өтеудің шарттық мерзімдері туралы ақпарат көрсетілген:

	Теңгерім құны	Шарт бойынша ақшалай қаражаттар ағыны		Талап еткенге дейін және 1 айдан азырақ		1 жылдан 3 айдан 1 жылға дейін		3 жылдан 5 жылға дейін		5 жылдан астам
		құны	ағыны	1 айдан	азырақ	1 жылдан	3 айдан 1 жылға дейін	3 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	
<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>										
Банктік кредиттер	78,444	89,617	32,645	9,856	29,048	18,068	-	-	-	-
Сауда-саттық кредиторлық берешек	92,324	92,324	-	91,751	-	573	-	-	-	-
Кепілдік міндеттемелер резерві	17,982	52,522	-	52,522	-	-	-	-	-	-
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	1,419	1,569	-	91	273	1,205	-	-	-	-
Өзге кредиторлық берешек	235	235	-	235	-	-	-	-	-	-
Барлығы	190,404	236,267	32,645	154,455	29,321	19,846	-	-	-	-

Төменде 2016 жылғы 31 желтоқсанындағы қаржы міндеттемелерін өтеудің шарттық мерзімдері туралы ақпарат көрсетілген:

	Теңгерім құны	Шарт бойынша ақшалай қаражаттар ағыны		Талап еткенге дейін және 1 айдан азырақ		1 жылдан 3 айдан 1 жылға дейін		3 жылдан 5 жылға дейін		5 жылдан астам
		құны	ағыны	1 айдан	азырақ	1 жылдан	3 айдан 1 жылға дейін	3 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	
<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>										
Банктік кредиттер	92,127	98,743	230	9,834	29,771	58,908	-	-	-	-
Сауда-саттық кредиторлық берешек	53,351	53,351	-	52,777	-	574	-	-	-	-
Кепілдік міндеттемелер резерві	17,942	55,127	-	55,127	-	-	-	-	-	-
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	3,071	3,554	-	185	554	2,781	-	-	34	-
Өзге кредиторлық берешек	79	79	-	79	-	-	-	-	-	-
Барлығы	166,570	210,854	230	118,002	30,325	62,263	-	-	-	34

38. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Нарықтық тәуекел

Компания нарықтық тәуекелдердің ықпалына бейім. Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық бағаның өзгеруі Компанияның пайдасына немесе ондағы бар қаржы құралдарының құнына жағымсыз ықпал жасайды деген тәуекел. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және айрықша өзгерістер тәуекелдеріне ұшырайтын а) шетел валюталары, б) пайыздық активтер мен міндеттемелер және в) үлестік құралдар бойынша ашық жайғасымдармен байланысты. Нарықтық тәуекелді басқарудың мақсаты инвестициялардың табыстылығын оңтайландыруға жетуге ұмтыла отырып, нарықтық тәуекелге ұшырауды бақылауда және оны ұйғарынды шегінде ұстауда болып тұр. Басшылық қабылданатын тәуекелдердің деңгейіне қатысты лимиттерді белгілейді және тұрақты негізде олардың сақталуын бақылайды. Алайда осы тәсіл нарықтағы аса елеулі өзгерістер болған жағдайда, осы лимиттерден тыс залалдардың болуына тосқауыл бола алмайды.

Төменде көрсетілген нарықтық тәуекелге сезімталдығы барлық қалған өзгермелі сипаттамалар өзгеріссіз қалғанына қарамастан, бір фактордың өзгеруіне негізделген. Іс жүзінде оның болу мүмкіндігі шамалы және бірнеше факторлардың өзгеруі корреляция жасай алады – мысалы, пайыздық мөлшерлеме мен валюталық бағамдардың өзгеруі.

Валюталық тәуекел

Компания функциялық валютадан айырмашылығы бар валютада көрсетілген сату, сатып алу және қарыздарды тарту операцияларын жүзеге асыра отырып, валюталық тәуекелге ұшырағыш.

Қарыздар Компанияның жұмыс істейтін құрамдарының ақшалай қаражат ағындары генерирленетін валютаға сәйкес валютада көрсетілген. Сөйтіп, негізінен туынды құралдарды пайдаланбай, экономикалық хеджерлеу нәтижесіне жетеді.

Шетелдік валютада көрсетілген өзге ақшалай активтер мен міндеттемелерге қатысты, Компания валюталық төлемді ескере отырып, болашақ шығыстарды жоспарлау арқылы тәуекелге ұшырағыш нетто-жайғасымды ұйғарынды шегінде ұстап тұруға тырысады.

Компания негізінен АҚШ доллары ауытқуының тәуекеліне бейім. Компанияның валюталық тәуекелге бейімділігі төмендегідей көрсетілген:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
АҚШ долларларында көрсетілген		
Саудалық дебиторлық берешек	36,320	43,235
Ақшалай қаражаттар және олардың баламалары	208,542	37,891
Берілген қарыздар	20,302	19,151
Өзге активтер	-	10
Барлық активтер	265,164	100,287
Банктік кредиттер	(78,444)	(92,127)
Саудалық кредиторлық берешек	(10,778)	(836)
Өзге қаржылық міндеттемелер	(998)	(1,946)
Барлық міндеттемелер	(90,220)	(94,909)
Валюталық тәуекелге шалдыққыш таза сома	174,944	5,378

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша АҚШ долларына қатысты теңге бағамының 10%-ға әлсіреуі және 10%-ға нығайюы (2016 ж.: 13%-ға әлсіреу және 13%-ға нығайю) капитал шамасын және кезең ішіндегі пайда немесе залалды төменде көрсетілген сомаға арттыратын/(азайтатын) еді.

38. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
АҚШ доллар бағамының 10%-ға (2016 ж.: 13%) арттуы	13,996	559
АҚШ доллар бағамының 10%-ға (2016ж.: 13%) азаюы	(13,996)	(559)

АҚШ долларына қатысты 10%-ға (2016 ж.: 13%) әлсіреу мен 10%-ға (2016 ж.: 13%) нығаяу 2017 және 2016 жылдар бойынша тарихи нарықтық деректер негізінде есептелген, орташа квадраттық ауытқу мөлшеріндегі нарықтық тәуекелдің ықтимал өзгеруі болып табылады.

Уранның нарықтық бағасының өзгеру тәуекелі

Компанияның қызметі халықаралық нарықта АҚШ долларында белгіленетін уран бағасының ауытқу ықпалына ұшырағыш. Компанияның жыл сайынғы бюджеті келесі жылдың уранның болжамды бағасының негізінде дайындалады.

Уран бағасы тарихи ауытқуларға ұшырап отырады және Компания бақылауынан тыс көптеген фактілердің ықпалында болады, оларға мыналар кіреді, бірақ шектеліп қоймайды:

- атом электр станцияларының тарапынан отын ретінде пайдаланылатын уранға сұраныс,
- сұраныс пен ұсыныстың арасындағы алшақтықты жою үшін аралас жоғары байытылған компоненттерді екінші рет пайдалану мен бар болуы сияқты қайталама көздер деңгейінің таусылуы,
- атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттіліктің нормативтік актілерінің ықпалы және
- тікелей уран саласына жататын өзге факторлар.

Есептік күндегі жағдай бойынша Компанияның қаржы активтері мен қаржы міндеттемелеріне қатысты нарықтық бағаның өзгеру тәуекеліне елеулі әсер болған жоқ.

Сыйақы мөлшерлемесінің өзгеру тәуекелі

Сыйақы мөлшерлемесінің өзгеруі, немесе олардың әділ құнын (сыйақының тиянақты мөлшерлемесімен борышкерлік міндеттемелер), немесе олар бойынша ақшалай қаражаттардың болашақ ағындарын (сыйақының өзгермелі мөлшерлемесімен борышкерлік міндеттемелер) өзгерту негізінен тартылған қарыздарға әсер етеді.

Жаңа кредиттер мен қарыздарды тартқан кезде сыйақының қандай мөлшерлемесі (беркітілген немесе өзгермелі) өтеу мерзімі басталғанға дейін болжалды кезеңнің ішінде Компания үшін пайдалы болатынын басшылық өзінің кәсіби пайымдамасының негізінде айқындайды.

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания сыйақысының бекітілген мөлшерлемесі бар алмастыру құралдары жоқ (2016 ж.: жоқ).

Есептік күнде сыйақы мөлшерлемесінің түрлері бойынша топтастырылған Компанияның пайыздық қаржылық құралдарының құрылымы мынадай болды:

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
<i>Сыйақының бекітілген мөлшерлемесімен құралдар</i>		
Байланысты тараптарға берілген зайымдар	20,302	19,151
Таза жайғасым	20,302	19,151
<i>Сыйақының өзгермелі мөлшерлемесімен құралдар</i>		
Банктік кредиттер	(78,444)	(92,127)

Сыйақының бекітілген мөлшерлемесімен қаржы құралдарының әділ құнының сезімталдығына талдау

Компания өзгерісі кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын құралдар үшін көзделген тәртіпте сыйақының тиянақты мөлшерлемесімен ешқандай қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерін есептемейді. Сондықтан есептік күндегі сыйақы мөлшерлемесінің қандай болса да өзгерісі кезең ішіндегі пайда немесе залал көрсеткішіне әсер етпейді. Алайда қаржы активтері мен қаржы міндеттемелері

38. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

пайыздық мөлшерлердің өзгеруінің салдарынан әділдік құнның өзгеру тәуекеліне ұшырағыш. Пайыздық мөлшерлеменің ықтимал өзгерісі осындай қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің әділ құнына елеулі әсер етпейді.

Сыйақының өзгермелі мөлшерлемесімен қаржы құралдарының әділ құнының сезімталдығына талдау

Есептік күндегі сыйақы мөлшерлемесінің 70 (8) базистік пункттерге (2016 ж.: 60 базистік пунктке арту мен 8 базистік пунктке кему) артуы (кемуі), төменде көрсетілген сомаға кезең ішіндегі капиталды және пайда немесе залал шамасын азайтар (арттар) еді. Аталған болжау басшылықтың ағымдағы нарықтық мөлшерлемеге, сондай-ақ экономикалық ортаға негізделген пайыздық мөлшерлемелердегі ықтимал өзгерістердің негізділігін бағалау болып саналады. Осы талдау барлық өзге айналмалылар, атап айтқанда шетел валюталардың айырбас бағамдары өзгермей қалды, және есептік күндегі өтелмеген міндеттердің сомасы жыл бойы өтелмей қалды деген жорамалға сүйене жүргізілді.

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.	2016 ж.
70 базистік пункттерге (2016ж.: 60 базистік пункттерге) артуы	(439)	(442)
8 базистік пункттерге (2016ж.: 8 базистік пункттерге) кемуі	50	59

Теңгерім құнмен салыстырғандағы әділ құны

Келесі кестеде көрсетілген құралдарды қоспағанда, Компания қаржылық есептілікте танылған қаржы активтері мен қаржы міндеттемелерінің теңгерімділік құны олардың қысқа мерзімді сипатына байланысты олардың әділ құнына шамамен тең деп есептейді.

<i>Қазақстандық миллион теңгемен</i>	2017 ж.		2016 ж.	
	Теңгерім құны	Әділ құны	Теңгерім құны	Әділ құны
Қаржы міндеттемелері				
Банктік кредиттер	78,444	78,444	92,127	92,127
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	1,419	1,569	3,071	3,554
Барлығы	79,863	80,013	95,198	95,681

Қаржы міндеттемелерінің әділ құнын бағалау кезінде басшылық келесі болжамды пайдаланды: (а) пайызсыз қаржылық міндеттемелер және тиянақты пайыздық мөлшерлемесі бар міндеттемелер үшін қаржы міндеттемелері нарықтыққа барынша жуық тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталды; (б) өзгермелі мөлшерлемесі бар қаржылық міндеттемелер үшін қаржылық міндеттемелердің әділ құны теңгерімділік құнынан іс жүзінде айырмашылығы жоқ, өйткені ақшаның уақытша құнының тиімділігі шамалы.

Капиталды басқару

Компания өзінің үздіксіз қызметін жалғастыру, инвесторлардың, кредиторлар мен нарықтың сенімін сақтау қабілетін қамтамасыз ету, акционерге табыстылықтың қолайлы деңгейін қамтамасыз ету, капитал құнын ықшамдауға мүмкіндік беретін капиталдың оңтайлы құрылымын қолдау, сондай-ақ бизнестің болашақ дамуын қамтамасыз ету үшін капиталдың тұрақты базасын қолдау саясатын көздейді. Капитал барлық капитал мен Компания резервтерін қамтиды.

Компания келесі көрсеткіштердің мониторингін жүзеге асырады:

- қаржыны тұрақтандыру, кредиттерді басқару үшін қабылданатын шаралар, қарыздық қаражаттарды өткізу деңгейін айқындауды;
- табыстылық, шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында өтемпаздықты, активтер мен капиталды басқарудың жалпы тиімділігін айқындауды.

38. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Компания акционері Борышты және қаржылық тұрақтылықты басқару саясатын бекітті, оның мақсаты қаржы институтына жатпайтын ұйымдар үшін борышты және қаржылық тұрақтылықты басқарудың бірыңғай принциптері мен тетіктерін қабылдау арқылы қаржы тәуекелдерін басқару болып табылады.

Компанияның қаржылық тұрақтылығын бағалау үшін мынадай негізгі қаржы коэффициенттері пайдаланылады:

- қаржы борышының меншікті капиталына қатынасы 1-ден артық емес;
- қаржы борышының салықтарды, пайыздарды, тозу мен амортизацияны төлегенге дейінгі пайдаға арасалмағы (Борыш/ЕБИТДА) 3.5-тен артық емес.

2017 және 2016 жж. ішінде Компания капитал деңгейіне, ковенанттарды қосқанда, барлық сыртқы талаптарды сақтады (33 Ескерту).

39. Қаржы құралдарының әділ бағасы

Әділ бағаны бағалаудың нәтижесі әділ бағасының иерархия деңгейі бойынша бұлай талданады және бөлінеді: (i) 1-ші Деңгейге – сәйкес активтер мен міндеттемелер үшін белсенді нарықтардағы белгіленімді (түзетілмеген) баға бойынша бағалау жатады, (ii) 2-ші Деңгейге – бағалау әдісінің көмегімен алынғандар, ондағы барлық пайдаланылатын елеулі бастапқы деректер активтер мен міндеттемелер үшін тура (яғни, мысалы, бағалар) немесе жанама (яғни, мысалы, бағадан туынды) бақыланатын болып табылады, және (iii) 3-ші Деңгейді бағалау, олар бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген бағалаулар болып табылады (яғни, бақыланбайтын бастапқы деректерге негізделген). Қаржы құралдарын әділ баға иерархиясындағы не ол, не бұл санаттарына жатқызылған кезде басшылық пайымдаманы пайдаланады.

Егер әділ бағаны бағалауда елеулі түзетуді талап ететін бақыланатын деректер пайдаланылса, онда ол 3-ші Деңгейге жатқызылады. Пайдаланылатын деректердің мәнділігі әділ бағаның барлық жиынтық бағалауы үшін бағаланады.

Әділ бағасы бойынша бағаланбайтын активтер мен міндеттемелер, алайда олар үшін әділ құнның ашылуы жасалады.

Облигацияларды қоспағанда, әділ құны бойынша бағаланбайтын, алайда олар үшін әділ құнның ашылуы жасалатын барлық активтер мен міндеттемелерді бағалау әділ құн иерархиясының 3-ші Деңгейіне жатқызылады. Әділ құн иерархиясының 3-ші Деңгейінде әділ құнды бағалау ақшалай қаражаттардың дисконтталған ағындар әдісінің көмегімен орындалды. Белсенді нарықта баға белгіленуі жоқ өзгермелі пайыздық мөлшерлемесімен туынды құралдардың әділ құны теңгерімдік құнға тең қабылданды. Белсенді нарықта баға белгіленуі жоқ тиянақты пайыздық мөлшерлемесімен құралдардың әділ құны ұқсас кредиттік тәуекелдер мен ұқсас өтеу мерзімдерін болжайтын жаңа құралдар үшін қарыз алу нарығында қолданыстағы пайыздық мөлшерлемені пайдалана, ақшалай қаражаттардың дисконтталған ағындар әдісіне негізделеді.

Амортизациялық құн бойынша көрсетілетін қаржы активтері

Өзгермелі пайыздық мөлшерлемесімен құралдардың әділ құны әдетте оның теңгерімдік құнына тең. Амортизацияланған құнмен көрсетілетін активтердің әділ құнын бағалау 3-ші Деңгейге жатады. Тиянақты пайыздық мөлшерлемесімен құралдардың бағалау әділ құны ұқсас кредиттік тәуекелдер мен ұқсас өтеу мерзімдерін болжайтын жаңа құралдар үшін қолданыстағы пайыздық мөлшерлемені пайдалана, ақшалай қаражаттардың болжалды болашақ ағындарының дисконтталған сома әдісіне негізделеді. Дисконттаудың пайдаланылатын мөлшерлемесі контрагенттің кредиттік тәуекеліне байланысты. Өтеуге дейін ұсталатын инвестициялардың әділ құны сұраныстың баға белгілеуіне дейін анықталатын.

Амортизациялық құн бойынша көрсетілетін міндеттемелер

Өзге міндеттемелердің әділ бағасы бағалау әдісін пайдаланумен айқындалады. Тиянақты пайыздық мөлшерлемесімен және өтеудің белгіленген мерзімімен құралдардың есептік әділ бағасы өтеуге дейін ұқсас кредиттік тәуекелдері және ұқсас мерзімдерімен жаңа құралдарға арналған пайыздық мөлшерлемелерді пайдаланумен болжалды дисконтталған ақша ағындарына негізделеді. Талап бойынша өтелетін немесе күнілгері хабарлау кезінде өтелетін міндеттемелердің әділ құны («талап бойынша өтеуге жататын міндеттемелер») міндеттемелерді өтеу туралы талаптарды әлеуетті ұсынудың бірінші күнінен бастап дисконтталған талап бойынша төленетін сома ретінде есептелінеді. Пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесі өтеу мерзімі мен міндеттеме валютасына байланысты жылдық 3,3 %-дан 6,3 %-ға дейін өзгереді.

40. Бағалау санаты бойынша қаржы құралдарын ұсыну

39-ші «Қаржы құралдары: тану және бағалау» ХҚЕС-қа (IAS) сәйкес бағалау мақсатында, Компания өзінің қаржы активтерін келесі санаттарға жатқызады: а) қарыздар және дебиторлық берешек, ә) сатуға арналған қолда бар қаржы активтері, б) өтеуге дейін ұсталынып қалған қаржы активтері, в) оның өзгерісі пайда немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ бағасы бойынша бағаланатын қаржы активтері. Оның өзгерісі пайда немесе залалдың құрамында көрсетілетін әділ бағасы бойынша бағаланатын қаржы активтері екі санат бөліктеріне бөлшектенеді: (i) аталған санатқа бастапқы танылған сәттен бастап жатқызылған активтер, және (ii) сатуға арналған деп сыныптамалатын активтер. Өзге инвестицияларды қоспағанда, Компанияның барлық қаржы активтері қарыздар мен дебиторлық берешектер санатына жатқызылады. Өзге инвестициялар сатуға арналған қолда бар қаржы активтер санатына жатқызылады.

Компанияның барлық қаржылық міндеттемелері өзге қаржылық міндеттемелер санатына жатқызылады.